

**KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİM ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ÇOCUKLARIN SINIF İÇİ İSTENMEYEN
DAVRANIŞLARINA YÖNELİK ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI SINIF
YÖNETİMİ STRATEJİLERİNİN İNCELENMESİ**

Hatice Nur ÖGE

Yüksek Lisans Tezi

**KONYA
Ağustos 2022**

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE ÇOCUKLARIN SINIF İÇİ İSTENMEYEN
DAVRANIŞLARINA YÖNELİK ÖĞRETMENLERİN KULLANDIKLARI SINIF
YÖNETİMİ STRATEJİLERİNİN İNCELENMESİ

Hatice Nur ÖGE

KTO Karatay Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Çocuk Gelişim Anabilim Dalı
Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sema SOYDAN

Konya
Ağustos 2022

BİLDİRİM

Enstitü tarafından onaylanan Yüksek Lisans tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını basılı veya dijital biçimde arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullar dahilinde erişime açma iznini KTO Karatay Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle, Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak ve gelecekteki çalışmalar (makale, kitap, lisans, patent vb.) için tezimin tamamının veya bir bölümünün kullanım hakları yalnızca bana ait olacaktır.

Tezimin bütünüyle kendi çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izinle kullanılması zorunlu olan kaynakları, yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde izinlerin suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” kapsamında, tezim, aşağıda belirtilen koşullar haricince, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve KTO Karatay Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.¹

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ...ertelenmiştir.²

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir.³⁴

11 Ağustos 2022

Hatice Nur ÖGE

¹ MADDE 6(1) Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

² MADDE 6(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

³ MADDE 7(1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

⁴ MADDE 7(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak Prof. Dr. Sema SOYDAN danışmanlığında tarafımdan üretilen bu tez/proje çalışmasında; sunduğum tüm veri, enformasyon, bilgi ve belgeleri bilimsel etik kuralları çerçevesinde elde ettiğimi, tüm değerlendirme, analiz, bulgu ve sonuçları bilimsel usullere uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım kaynakların tümüne bilimsel normlara uygun biçimde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin/projemin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

11 Ağustos 2022

Hatice Nur ÖGE

TEŐEKKÖR

Öncelikle çalıőmamın her aşamasında bana yol gösteren, içtenlikle ve sabırla yanımda yer alan, desteğini hep hissettiğim, danıőmanım olduğu için kendimi çok őanslı hissettiğim kıymetli hocam Prof. Dr. Sema SOYDAN'a teőekkör ediyorum.

Araştırma sÖrecimde yoluma ışık tutan ve gÖrÖŐlerini benimle paylaŐan meslektaŐlarıma teőekkör ediyorum.

Hayatımda her anımda yanımda olan, desteklerini hiç esirgemeyen başta annem ve babam olmak Özere sevgili aileme teőekkör ediyorum.

11 Ağustos 2022

Hatice Nur ÖGE

ÖZET

Hatice Nur ÖGE

Erken Çocukluk Döneminde Çocukların Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarına Yönelik
Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Tezi

Konya, 2022

Bu araştırmanın amacı, ilkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin çocukların sınıf içerisindeki istenmeyen davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejilerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 eğitim öğretim yıllarında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ve özel okullarda görev yapan 10 tane birinci sınıf, 15 tane ikinci sınıf öğretmeni ve 27 tane okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya ilişkin veriler nitel araştırma yöntemiyle toplanmıştır. Nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket formunda saldırgan davranışlar, etkileşimi bozan davranışlar, öğrenmeyi engelleyen davranışlar, düzen bozucu davranışlar ve fobik davranışlardan oluşan örnek olaylar sunularak istenmeyen davranış esnasında soruna yönelik ne yaptıkları, bu davranışları önlemek amacıyla ne yaptıkları ve çocuğun gelişimini desteklemek, davranışın tekrar etmesini engellemek amacıyla neler yaptıkları sorulmuştur. Araştırma bulgularına göre okul öncesi ve ilkokul öğretmenleri; saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar, öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar da en çok önleyici sınıf yönetimi stratejilerini, daha sonra destekleyici ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Fobik davranışlarda okul öncesi ve ilkokul öğretmenlerinin en çok destekleyici daha sonra önleyici sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin fobik davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini kullanmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, sınıf yönetimi, istenmeyen davranışlar.

ABSTRACT

Hatice Nur ÖGE

Investigation of Classroom Management Strategies Used by Teachers for Undesirable
In-Class Behaviors of Children in Early Childhood Period

Master's Thesis

Konya, 2022

The purpose of this research is to determine the classroom management strategies preferred by primary and preschool teachers in the face of undesirable behaviors in the classroom. For this purpose, the study group of the research consists of 10 first grade, 15 second grade teachers and 27 preschool teachers working in private schools affiliated to the Ministry of National Education in the 2021-2022 academic years. The data related to the research were collected by qualitative research method. Content analysis method was used in the analysis of qualitative data. A questionnaire form developed by the researchers was used as a data collection tool. In the questionnaire, examples of aggressive behaviors, behaviors that disrupt interaction, behaviors that prevent learning, disruptive behaviors and phobic behaviors were presented, and they were asked what they did during the unwanted behavior, what they did to prevent these behaviors, and what they did to support the child's development and prevent the behavior from recurring. . According to the research findings, preschool and primary school teachers; It has been determined that aggressive and disruptive behaviors, and behaviors that prevent learning and disruptive behaviors mostly prefer preventive classroom management strategies, followed by supportive and least problematic classroom management strategies. It has been determined that preschool and primary school teachers mostly prefer supportive and then preventive classroom management strategies in phobic behaviors. It has been determined that teachers do not use problem-oriented classroom management strategies against phobic behaviors.

Keywords

Early childhood, classroom management, undesirable behaviors.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Sayıltıları	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL VE KAVRAMSAL TEMELİ	4
2.1. İlgili Literatür	4
2.1.1. Sınıf Yönetimi Tanımları	4
2.2. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları	5
2.2.1. Geleneksel Yaklaşım	5
2.3. Çağdaş Yaklaşım	6
2.4. Sınıf Yönetiminin Amaçları	7
2.5. Sınıf Yönetiminin Boyutları	7
2.5.1. Sınıfın Fiziksel Düzeni	8
2.5.2. Plan-Program Etkinlikleri	10
2.5.3. Zaman Düzeni	10
2.5.4. İlişki Düzenlemeleri	10
2.5.5. Davranış Düzenlemeleri	11
2.6. Sınıf Yönetimi Modelleri	11
2.6.1. Tepkisel Model	11
2.6.2. Önlemsel Model	12
2.6.3. Gelişimsel Model	12

2.6.4. Bütünsel Model	13
2.7. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Öğretmen Stratejileri	13
2.7.1. Sözel Uyarı	14
2.7.2. Göz Teması	14
2.7.3. Sorunu Anlamak.....	15
2.7.4. Görmezden Gelme.....	15
2.7.5. Ceza Verme	15
2.7.6. Destekleyici Diyalog ve Davranışlar.....	16
2.7.7. Etkinlik Arası Geçişler	17
2.7.8. Sınıf Çevresi Düzenleme.....	17
2.7.9. Davranış Beklentilerini Öğretme	17
2.7.10. Aile Eğitimi ve Katılımı	18
2.7.11. Disiplinler Arası İş Birliği	18
2.7.12. Problem Çözme	19
2.7.13. Arkadaşlık Becerileri.....	19
2.7.14. Öğrenciyle Konuşmak	20
2.7.15. Sorumluluk Vermek	20
2.7.16. Ders Anlatım Yönteminde Değişiklik Yapmak	20
2.8. İlgili Literatür	21
3. YÖNTEM.....	29
3.1. Araştırmanın Modeli	29
3.2. Çalışma Grubu.....	29
3.3. Veri Toplama Araçları.....	29
3.4. Verilerin Analizi.....	31
4. BULGULAR	32
4.1. Öğretmenlerin Saldırgan Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri	32
4.2. Öğretmenlerin Öğrenmeyi Engelleyen Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri	55
4.3. Öğretmenlerin Düzen Bozucu Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri	66
5. TARTIŞMA	87
5.1. Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	87

5.1.1. Soruna Yönelik Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	87
5.1.2. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	88
5.1.3. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	90
5.2. Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	93
5.2.1. Soruna Yönelik Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	93
5.2.2. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	94
5.2.3. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	96
5.3. Fobik Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	98
5.3.1. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	98
5.3.2. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma	100
6. SONUÇ	104
KAYNAKLAR	111
ÖZGEÇMİŞ	120
EK 1. İlköğretim Anket Formu	121
EK 2. Okul Öncesi Anket Formu	123
ETİK KURUL İZİNİ.....	126

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular	32
Tablo 2.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular	32
Tablo 3.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular	34
Tablo 4.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular	36
Tablo 5.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular	37
Tablo 6.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular	38
Tablo 7.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyaloglar ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular.....	39
Tablo 8.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan göz teması stratejisi ile ilgili bulgular	40
Tablo 9.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular	41
Tablo 10.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular	42
Tablo 11.	Saldırđan davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular	42
Tablo 12.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular	43
Tablo 13.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan sınıf çevresini düzenleme stratejisi ile ilgili bulgular	45
Tablo 14.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan göz teması stratejisi ile ilgili bulgular	45
Tablo 15.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular	46
Tablo 16.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular	46
Tablo 17.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular	47
Tablo 18.	Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullanılan Duyguları Anlama ve İfade Etme Stratejisi ile İlgili Bulgular	47
Tablo 19.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular	48

Tablo 20.	Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullanılan Destekleyici Diyalog ve Davranışlar Stratejisi ile İlgili Bulgular	49
Tablo 21.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular	50
Tablo 22.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular	51
Tablo 23.	Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular	52
Tablo 24.	İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri	53
Tablo 25.	Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri	54
Tablo 26.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular	55
Tablo 27.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular	57
Tablo 28.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular	58
Tablo 29.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular	59
Tablo 30.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular	60
Tablo 31.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular	61
Tablo 32.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular	62
Tablo 33.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan etkinlikler arası geçişler stratejisi ile ilgili bulgular	63
Tablo 34.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular	64
Tablo 35.	Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan etkinliklere katılımı teşvik stratejisi ile ilgili bulgular	65
Tablo 36.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular	66
Tablo 37.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular	67
Tablo 38.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan sınıf çevresini düzenleme stratejisi ile ilgili bulgular	67
Tablo 39.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular	68

Tablo 40.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular	68
Tablo 41.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular	69
Tablo 42.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular	71
Tablo 43.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular	72
Tablo 44.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular	73
Tablo 45.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular	73
Tablo 46.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular.....	74
Tablo 47.	Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular	75
Tablo 48.	Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri	76
Tablo 49.	İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri	77
Tablo 50.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Davranış Beklentilerini Öğretme Stratejisi ile İlgili Bulgular	78
Tablo 51.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Görmezden Gelme Stratejisi ile İlgili Bulgular	79
Tablo 52.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Duyguları Anlama ve İfade Etme Stratejisi ile İlgili Bulgular	79
Tablo 53.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Destekleyici Diyalog ve Davranışlar Stratejisi ile İlgili Bulgular	80
Tablo 54.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Arkadaşlık Becerileri Stratejisi ile İlgili Bulgular	81
Tablo 55.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Etkinlik Katılımı Teşvik Stratejisi ile İlgili Bulgular	82
Tablo 56.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Aile Eğitimi ve Katılımı Stratejisi ile İlgili Bulgular	82
Tablo 57.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Disiplinler Arası İş birliği Stratejisi ile İlgili Bulgular	84
Tablo 58.	Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Problem Çözme Stratejisi ile İlgili Bulgular	84

Tablo 59.	İlkokul Öğretmenlerinin Fobik Davranışlarla Başa Çıkmada Kullanılan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri	85
Tablo 60.	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fobik Davranışlarla Başa Çıkmada Kullanılan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri	86

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Hızla gelişen ve değişen toplumlarda eğitimin önemi her geçen gün artmaktadır. Eğitim bireyi topluma hazırlamak ve kazandırmak için gereklidir. Eğitimin temel amacı bireylerde istedik ve olumlu yönde kalıcı davranışlar oluşturmaktadır. Eğitim okullarda ve okullara bağlı olarak sınıflarda gerçekleştirilmektedir. Bu davranış değişikliği sınıflarda sağlanmaktadır. Özellikle erken çocukluk döneminde, anne babadan ayrılan ve yeni bir ortama katılan çocuklarda sınıf içerisinde çeşitli istenmeyen davranışlar olmaktadır. Öğretmen sınıf içinde yaşanan istenmeyen davranışlarla etkili sınıf yönetimi stratejileri kullanarak amacına ulaşabilir, kalıcı davranışlar oluşturabilir. Buna bağlı olarak öğretmenlere önemli görevler düşmektedir.

İstenmeyen davranış okulda yazılı olan veya yazılı olmayan kurallarla davranmayı engelleyen, öğretim ve öğrenim sürecini aksatan tüm davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanıma göre okulda veya sınıfta eğitsel faaliyetlerin yapılmasını önleyen tüm davranışlara istenmeyen davranış denir (Çetin 2013). İstenmeyen davranış sınıf içerisinde karışıklık yaratabilir ve kaos ortamı oluşturabilir. Sınıftaki istenmeyen davranışlar öğretmenin sınıf yönetimi ve zaman yönetimini olumsuz etkiler, süreci zorlaştırır. İstenmeyen davranışlar öğretmeni yıpratabilmektedir. Bu davranışlar öğretmenin öğrencilere dersi aktarmasını, eğitim öğretim sürecinin kaliteli geçmesini zorlaştırır (Arslan, 2019).

İstenmeyen davranışlar çok çeşitlidir. Bunlardan bazıları; fiziksel şiddet, sözel şiddet, küfretmek, alay etmek, yalan söylemek, gürültü yapmak, okulun araç gereçlerine zarar vermek, dersi dinlememek, okula ve öğretmene karşı olumsuz tutum, derse geç kalmak, söz kesme, saygısızlık, derste izinsiz dolaşma, arkadaşının eşyasını izinsiz kullanma, okula uyum sağlamama, madde kullanımı, derse araç gereçlerini getirmemek, arkadaşlarını öğretmene şikayet etmek, temizliğe dikkat etmemek... (Sarıtaş,2006).

İstenmeyen davranışlara sahip çocuklar çevrelerine zararlı olabilmektedirler. Okula, akranlarına, öğretmenlerine, ailelerine ve diğer yetişkinlere olumsuz etkileri vardır. İstenmeyen davranışlara sahip çocuklar öğretim programlarından yeterince yararlanamamaktadır. Bu durum çocukların akademik başarısını ve okula uyumunu

etkileyebilir (Öztürk, 2019). İstenmeyen davranışlar öğrenim sürecini yavaşlatmaktadır. Daha da ilerleyip öğrenimi engelleyebilirler (Neyişçi Karakaş, 2005).

Her öğretmen öğrencisi için öğrenim sürecinin en sağlıklısını istese de istenmeyen davranışlar buna engel olmaktadır. İstenmeyen davranışlar sınıf içi huzuru bozmakta, öğrenim sürecini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler istenmeyen davranışlar karşısında yorgun ve çaresiz hissedebilmektedirler. Öğretmenler bu davranışın nedenini tespit etmek ve bu davranışla mücadele etmek isterler. İstenmeyen davranışlara karşı farklı sınıf yönetimi stratejileri tercih edebilirler.

Literatür incelendiğinde okulda ve sınıfta yaşanan istenmeyen davranışlarla mücadele etme de öğretmenlerin farklı stratejiler kullandığı görülmüştür. Bu stratejilerden bazıları çocuğu sözlü olarak uyarma, ismiyle uyarma, göz teması kurma, ceza verme, kuralları hatırlatma ve tehdit etmedir (Güder ve diğ., 2018). Yine başka bir araştırma da öğretmenlerin %30'luk bir kısmının fiziksel ve sözel cezaya başvurduğu görülmüştür (Danaoğlu,2009).

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı ilkökul ve okul öncesi öğretmenlerinin çocukların sınıf içerisindeki istenmeyen davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejilerinin belirlenmesidir. Bu genel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorular araştırılmıştır.

Alt Amaçlar

1. İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?
2. İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin etkileşimi bozan davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?
3. İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?
5. İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin düzen bozucu davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?
6. İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Sayıtları

1. Katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır.
2. Kullanılan anket formuyla ve izlenen yöntemle araştırma amaçlarına ulaşılabilir.
3. Öğretmenler soruları içtenlikle cevaplamışlardır.
4. Çalışma grubu içerik analizi için yeterli sayıdadır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma, 2021–2022 eğitim–öğretim yılında Konya il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ve özel okullarda görev yapan 10 birinci sınıf, 15 ikinci sınıf öğretmeni ve 27 okul öncesi öğretmeni ile sınırlıdır.
2. Araştırma öğretmenlere uygulanan görüşme soruları ve cevapları ile sınırlıdır.
3. Araştırma, veri toplama araçlarından elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın konusuna yönelik literatürde pek çok araştırma yapılmış ve sonuçları ortaya konmuştur. Bu sonuçlara çoğunlukla nicel yöntemler kullanılarak ulaşılmıştır. Bu da göstermektedir ki, konuya yönelik yeterli sayıda nitel çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın bir diğer önemi ise, literatürdeki bu boşluğu doldurmaya yönelik olmasıdır. Yapılan diğer araştırmalar istenmeyen davranışlar da öğretmenin hangi stratejiyi kullandığına yönelik genel araştırmalardır. Buna göre öğretmenlerin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları belirlenmiş ve bu davranışlar saldırgan, etkileşimi bozan, öğrenmeyi engelleyen, düzen bozan ve fobik davranışlar olarak beşe ayrılmıştır. Bu olaylar karşısında öğretmenlere soruna yönelik ne yaptıkları, bu davranışları önlemek amacıyla ne yaptıkları ve çocuğun gelişimini desteklemek, davranışın tekrar etmesini engellemek amacıyla neler yaptıkları sorulmuştur. Bu araştırma hem ilkokul hem okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara karşı kullandıkları stratejilerinin derinlemesine incelenmesidir. Bu bağlamda bu araştırma, öğretmenlere, okul yöneticilerine ve çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda araştırma yapan kişilere hizmet etmesi, ön bilgiler sağlaması, düşünce, görüş ve yeni fikirler kazandırması açısından önem taşımaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN KURAMSAL VE KAVRAMSAL TEMELİ

2.1. İlgili Literatür

2.1.1. Sınıf Yönetimi Tanımları

Sınıf yönetiminin farklı kaynaklarda, çeşitli tanımlarını bulmak mümkündür.

Lemlech (1983)'e göre sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesi; eğitim programlarının hazırlanması, kaynakların organizasyonu, sınıf çevresinin maksimum verim için düzenlenmesi, öğrencilerdeki gelişimin izlenmesi, olası problemlerin önlenmesidir (Kahraman, 2006).

Eğitimde başarılı olmanın ilk adımı etkili bir sınıf yönetimidir. Sınıf yönetimi, öğrencilerin kendilerini anlamaları ve değerlendirmeleri, kendi kendilerini kontrol etmelerini sağlayan bir araçtır (Özsoy, 2003).

Çocuklarda öz saygı geliştirmek, istenen davranış kalıpları kazandırmak ve çocukların üretici olmalarını sağlamak için sınıfı fiziksel olarak eğitim öğretime hazırlamak, öğrenci katılımını yönlendirmek ve denetim altına alarak istenmeyen davranışları değiştirmek için uygulanan işlem sürecin tamamına sınıf yönetimi denir (Özyürek, 2007).

Etkili ve verimli bir eğitim ortamı oluşturmak için düzenlenen kurallar, kavramlar ve etkinliklerin bütünü sınıf yönetimidir (Keyik,2014).

Sınıf yönetimi; olumlu bir iletişim ortamı yaratma, öğrencilerde istenen davranış değişikliğini oluşturma, istenmeyen davranışları düzeltme, sınıfta etkili ve verimli bir organizasyon oluşturma ve zamanı etkili kullanma etkinliklerinin toplamı olarak tanımlanabilir (Ünal ve Ada, 2000).

Sınıf yönetimi öğretmenlerin sınıfın düzenini bozan davranışlara karşı geliştirdiği yolları uygulayarak sınıf ortamını eğitim öğretim faaliyetlerine uygun halde tutması durumudur (Köktaş, 2003).

Sınıf kurallarının oluşturulması, öğretim faaliyetlerinin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi, sınıf düzeninin sağlanması ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme iklimi geliştirilme sürecine sınıf yönetimi denir (Çelik,2003).

Sınıf içindeki etkinlikleri öğrenme alanına uygun olarak etkili bir biçimde düzenleyip sürdürme ve öğrenci davranışlarına rehberlik etme sürecine sınıf yönetimi denir (Aksoy, 2013).

Eğitim öğretim etkinliklerinin kazanımlarını öğrenciye kazandırabilmek amacıyla derse yönelik düzenlemelerin yapılması, öğrenci-öğretmen etkileşiminin ve öğrenci davranışlarının yönlendirilmesidir (Balay, 2012).

Öğretmen sınıf yönetiminde en etkili öge olmaktadır. Sınıf yöneticisi olarak öğretmenden sınıfı eğitim faaliyetleri için hazırlaması, sınıf kurallarını belirleyip öğrencilere benimsetmesi, öğrencilerin istenen davranışlarda bulunmasını sağlaması ve öğretimi düzenleyip sürdürmesi beklenmektedir (Başar, 2014).

Öğretmenlerin sınıf yönetiminde etkin olabilmeleri için kendilerini geliştirmiş olmaları ve çeşitli yeterliliklere sahip olmaları gerekir. Bunlar çalıştığı grubun özelliklerini bilme, liderlik, sınıf ile etkili iletişim içerisinde olma ve sınıfta otorite kurabilmedir (Erol, 2006). Buna bağlı olarak öğretmen derse hazırlıklı gelmeli, öğrenciyle doğru bir şekilde iletişim kurmalı ve zamanı iyi kullanıp sınıfı yönetmelidir.

Tanımlar farklı şekillerde olsa da genel olarak sınıf yönetimi tanımları; öğretim faaliyetlerin yürütülmesi, zaman yönetimi, planlama, sınıf ortamını düzenleme ve istenmeyen davranışları önleme noktalarında birleşmektedir.

2.2. Sınıf Yönetimi Yaklaşımları

Öğretmenlerin benimsediği ve sınıflarında kullandıkları iki türlü sınıf yönetimi yaklaşımı bulunmaktadır. Bunlar; geleneksel yaklaşımlar ve çağdaş yaklaşımlardır.

2.2.1. Geleneksel Yaklaşım

Öğretmenin aktif, öğrencinin pasif olduğu bir yaklaşımdır. Öğretmen otoriterdir ve sınıfta disiplini sağlar. Öğretmen kurallar koyar ve çocuk bu kurallara uymak zorundadır. Cezalandırma, suçlama ve yargılama bu yaklaşımda etkin bir şekilde kullanılır. Sınıfın hakimiyeti öğretmendedir (Sadık,2008).

Öğretmen öğrencinin hazır bulunuşluğunu önemsemez. Öğretmen görevini, bilgiyi öğrenciye ezberletmek olarak görür. Bu yaklaşımda öğretmen şiddete başvurabilir (Gündoğdu, 2013).

Bu sınıf yönetimi yaklaşımında öğrenci düzene feda edilir. Gerçek olan tek şey sınıf düzeninin sağlanmasıdır. Sınıf düzeni, eğitim ve öğretim etkinliklerinden daha önemli görülmektedir. Öğretmenin düzeni korumak istemesi, tehlikeleri de beraberinde getirebilir. Çünkü düzen yönelimli bir öğretmen, her dersi kesebilir ve dersin akışını bozabilir. Öğretmen, istenmeyen davranışın en küçüğüne karşı bile tolerans göstermez, bu durumlarda dersi bırakıp emirler verebilir (Çelik, 2012)

2.3. Çağdaş Yaklaşım

Kuralların ve etkinliklerin demokratik yollarla tartışıldığı ve eğitim ve öğretim etkinlik plan program ve bunların uygulamalarında öğrencinin merkeze alındığı bir yaklaşım türüdür (Aydın,1998).

Çağdaş yaklaşımın merkezinde öğrenci vardır. Sınıfını çağdaş yaklaşımla yönetmek isteyen bir öğretmen sevgi dolu, adil, davranışlarıyla model olan, iletişim becerilerini geliştirmiş, insan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygılı gibi özelliklerinin olması gerekir (Dal,2016).

Bu yaklaşımda öğretmen eğitimi sadece sınıf ile sınırlandırmaz ve eğitimde ulaşılması gereken amaçlara ulaşılmasına katkı sağlar (Kaplan, 2018).

Çağdaş yaklaşımda tüm öğrencilerin dikkatinin derse çekilmesi önemlidir. Her öğrencinin yüzde yüz dikkatini derse yoğunlaştırmayı arzu edilebilir bir davranış olarak görmesi mümkün olmayabilir. Öğretimin etkinliği bakımından öğrencilerin dikkatinin çoğunluğunun derste olmasını sağlamak önem taşımaktadır (Çelik, 2012)

Okul öncesi eğitimi programı incelendiğinde, okul öncesi dönemi çocukları için çağdaş yaklaşım uygun olacaktır. Buna bağlı olarak okul öncesi öğretmenlerinin eğitim hayatı boyunca çağdaş yaklaşımı kullanmaları programın işlevselliğini artırıp öğrencinin de ön plana çıkmasını sağlamasını gerektirmektedir (Doğdaş, 2021).

Ülkemizde eğitim üzerine yapılan tartışmalarda, geleneksel eğitim anlayışından kaynaklanan problemler oldukça fazladır. Eğitim sistemindeki sorunların çoğu geleneksel

eğitim anlayışından kaynaklandığı dile getirilmektedir. Bu sorunla baş edilebilmesi için çözüm olarak da ağdaş eğitim anlayışına sahip olunması önerilir (Cülha,2014).

2.4. Sınıf Yönetiminin Amaçları

Genel olarak sınıf yönetiminin amaçları şu şekildedir:

1. Zamanın etkili kullanımını sağlama: Bir ders saatinin 40–45 dakika olarak düzenlenmesi öğrencilerin dikkat süreleri ile ilgili bir durumdur. Öğretmenin bir ders saati olan süreyi çok iyi planlayıp kullanması, hedeflenen davranışlara ulaşmasını kolaylaştırıp öğretimi kesintiye uğratan etkileri en aza indirir.
2. Sınıf ortamının düzenini sağlama: İstenmeyen davranışların önlenip kontrol edilebilmesi, sorulan sorulara cevap verme, devam ve devamsızlık çizelgesinin kontrolü, proje-performans ödevlerinin takibi gibi süreçlerin birlikte yürütülmesini kapsar.
3. Öğrencilerin kendi kendilerini yönetme becerilerini geliştirme: Öğretmenler, öğrencilerini sınıf içerisinde kontrol edip yönetmektedirler. Ancak öğrenci sınıfta tek başına iken, kendi iç denetimini sağlayamamakta ve sınıf ortamında karışıklık yaşanmaktadır. Bunu önlemenin en etkili yolu ise öğrencinin kendi kendini kontrol edebilmesini sağlayacak bir iç denetim mekanizması oluşturaktır. Bu mekanizma ise ancak sınıf kurallarını oluşturarak, öğrenciye sorumluluk vererek ve onların fikirlerine danışarak geliştirilebilir (Erden,2005).

Genel olarak sınıf yönetiminin amağı; öğrencilerin hoşgörü, örnek davranış ve öğrenme ihtiyaçlarını temin etmeye uygun yapılandırılmış bir ortamda davranışsal, sosyal ve akademik yönden başarı elde etmelerini sağlamaktır (Aydın, 2015). Bu bağlamda bakıldığında verimli bir eğitim öğretim hayatı için sınıf yönetimi çok önemlidir.

2.5. Sınıf Yönetiminin Boyutları

Başar (2008) ve elik (2008) sınıf yönetimi etkinliklerini beş boyuta ayırır. Bunlar sınıfın fiziksel düzeni, plan program etkinliklerinin yönetimi, zaman düzenine yönelik etkinlikler, ilişki düzenlemeleri ve davranış düzenlemeleridir.

2.5.1. Sınıfın Fiziksel Düzeni

Bunlardan ilki sınıf ortamının fiziksel düzeniyle ilgili olanlardır. Bunlardan başlıcaları: sınıf ortamının genişliği, ısı, ışık, renkler, temizlik, oturma planı, öğrencilerin gruplanması, gürültü düzenekleri ve sınıf içi alanının çeşitli etkinliklerin yapımı için bölümlenmesidir. Okulun ve sınıfın çekiciliğini arttırmak ve öğrencinin okula isteyerek gelmesini sağlamak için fiziksel düzenlemeler yapılır. Davranış değişikliği olarak tanımlanan eğitim, uygun ortamlarda yapılmaktadır (Başar,2008).

Sınıfta bulunan öğrenci sayısı, fiziki ortama etki etmektedir. Sınıf mevcudunun az oluşu, öğretmene öğrencileriyle birebir ilgilenme şansı tanımaktadır. Öğretmen öğrencileriyle birebir ilgilenebilirse, onların gelişim sürecini yakından takip edebilir ve olası problemleri önceden tespit edip daha etkin bir sınıf yönetimi kullanabilir. Sınıf mevcudu ne kadar artış gösterir ve kalabalıklaşırsa, sınıf düzenini sağlamak, sınıf yönetimini etkin kullanmak, öğrencilerin dikkatini derste vermesini sağlamak o kadar zorlaşır (Küçükahmet, 2001).

Sınıftaki eşyaların uyumlu ve amaca uygun yerleştirilmesi gereklidir. Sıraların düzensiz olduğu, çanta, beslenme gibi sınıf eşyalarının rastgele yerlere konduğu sınıflarda, öğrenciler de bu dağınıklıktan etkilenirler. Dikkatlerini derse vermeleri ve odaklanmaları güçleşir (İnce,2011).

Sınıfta eğitim öğretim faaliyetlerinin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için sınıftaki aydınlatma ve ışığın yeterli olması önemlidir. Sınıf içinde ışığın geliş yönü, ışığın rengi gibi unsurlara da dikkat edilmesi gereklidir (Tutkun, 2019). Sınıf ortamına gelen doğal aydınlatma araçları doğrudan gelmesi değil dolaylı gelmesini sağlanmalıdır. Direkt gelen ışık öğrenciyi rahatsız edecektir. Işık öğrencileri rahatsız etmeyecek şekilde sol omuzları üstünden gelmelidir (Gündüz, 2001).

Sınıfın fazla sıcak veya fazla soğuk olması öğrencilerin derse olan odaklanmasını olumsuz etkiler. Derse olan ilginin azalmasına, fiziksel sorunlara ve bunlara bağlı olarak başka problemlere de yol açar. İdeal sınıf ısısı ile ilgili farklı oranlar verilmektedir. 20 23 derece arasındaki sıcaklıklar sınıf ortamı için uygun olacaktır (Tutkun,2019). Isının fazla yükselmesi veya çok azalması çeşitli rahatsızlıklar verebilir. Öğretmen sınıf ısını havanın durumuna, neme, mevsime ve öğrenci sayısına göre ayarlamalıdır. Öğretmen

sınıfta termometre bulundurup gerektiğinde ısıyı kontrol etmelidir. Isıyı kontrol etmesi öğrenciler açısından yararlı olacaktır (Gündüz,2001).

Öğretmenler sınıfında kullanacağı renklerde ahengi sağlamalı ve göz estetiğini bozmayacak renkleri seçmelidirler. Sınıfta renkler seçilirken öğrenci görüşleri alınmalıdır. Sınıf içinde kullanılan renkler iç karartıcı olmamalıdır. Boyaları dökük, pencereleri çatlak, tavanı basık ve göz estetiğine hitap etmeyen sınıflar öğrencilerin iç dünyalarını karartır (Baburşah, 2014).

Gürültü sınıf yönetimini ve sınıf ortamını olumsuz yönde etkiler. Gürültünün çözülmesi için nedenlerinin tespit edilmesi gereklidir. Gürültü genellikle derse yönelik ilgisizlik ve dikkat kaybına bağlı olarak ortaya çıkar. Bu bağlamda öğretmen, öğrencilerinin derse olan ilgi ve dikkatlerini hep en üst düzeyde tutmalıdır. Sınıftaki gürültü ortadan kalkmadıkça başarılı bir eğitim ortamı sağlanamaz (Aydın, 2012).

Öğretmenler, öğrencilere sağlıklı yaşama ve temizlik alışkanlığı kazandırmalıdır. Bulunduğu ortamı temiz tutmayı bilmeyen öğrencinin çevreye olan duyarlılığı da azalır. Temizlik bilinci kazanan öğrenci hem sınıfını hem de okulunu temiz tutmaya özen gösterecektir. Bu temizlik bilincinin öğrencilere kazandırılmasında örnek niteliği taşıyan ilk durum, sınıf temizliğidir (Ocakçı,2017).

Sınıfın temiz olması eğitime verilen önemi açıkça göstermektedir. Sınıfın havasız olması, kötü kokması, yerde ve duvarda kirlerin bulunması öğrencilerin dikkatlerini dağıtabilir, sağlıklarını da tehlikeye atabilir. Bu nedenle sınıf kurallarının önceliği temizlik olmalıdır. Öğrencilere temizlik bilinci verilmelidir. Sınıfta temizliğe dikkat eden öğrenci, evde temizlik alışkanlığı kazanmış öğrencidir. Bu çocuklar tırnaklarını temiz ve düzenli tutan, haftada bir banyosunu yapan çocuklardır (Çelik,2012).

Alan yazında birçok çalışmada, okul yapısının fiziki koşulları ile öğrencinin performansı arasında önemli bir ilişkinin olduğunu ortaya konmuştur. Bu çalışmalarda, eğitim yapılarının fiziksel koşullarının öğrencinin başarısını doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediği tespit edilmiştir. Bu bağlamda bakıldığında eğitim ortamlarının fiziksel yapısının ve fiziksel düzeninin önemi göz ardı edilemez (Şensoy ve Sağsöz, 2015).

2.5.2. Plan-Program Etkinlikleri

Sınıf yönetiminin ikinci boyutunu plan ve program etkinliklerinin yönetimi oluşturur. Amaçlar esas alınarak, günlük, ünite, yıllık planların yapılması, araç sağlama, teknik seçme, öğrencinin özelliklerini belirleme ve gelişimlerini izleyip değerlendirme, öğrenci katılımını düzenleme bu gruptadır. Bunlar geçmişte var olan durumu ele alarak geleceği görme ve şekillendirme amaçlı yapılır (Başar, 2008).

Öğretmenlerin büyüklere saygı ve küçüklere sevgi, bayramlar ve milli günlerin ne ifade ettiği ve nasıl kutlandığı, çevre gibi temalarda toplum bilinci sağlayacak şekilde etkinlikler yapması beklenmektedir. Öğretmenin, programla birleşik ve duygu ve değer ağırlıklı, bilişsel ve duygusal alanı da dengeyle destekleyen planlar oluşturması gerekir (Çoban, 2022).

2.5.3. Zaman Düzeni

Sınıf yönetiminin üçüncü boyut, zaman düzeni ve yönetimine yönelik etkinliklerdir. Sınıf içinde geçirilen zamanın çeşitli etkinliklere ayrılması, zamanın ders dışı etkinliklerde kaybedilmemesi, sıkıcılığın önüne geçilmesi, öğrencinin vaktinin çoğunun okulda ve sınıfta geçirilmesinin sağlanması ve devamsızlığın önlenmesi bu boyutu oluşturur (Başar,2008).

Zaman yönetiminde etkili bir öğretmen, öğretim faaliyetlerini önceden planlayabilen öğretmendir. Planlı olmak, sınıf içi zamanın verimli kullanılmasını sağlayacaktır (Demir Aracı, 2021).

Öğretmenlerin zamanlarını etkili yönetebilmeleri için; derse zamanında girmeleri, ders planlarını hedeflere uygun bir şekilde vaktinde yetiştirmeleri ve plana uygun öğrenme ve öğretme etkinliklerini yapmalarıyla gerçekleşebilir (Uğurlu, 2016).

2.5.4. İlişki Düzenlemeleri

Sınıf yönetiminin dördüncü boyutunu ilişki düzenlemeleri oluşturur. Sınıf kurallarının belirlenip öğrencilere benimsetilmesi, sınıf yaşamının kolaylaştırılmasına yönelik öğrenci ve öğretmen ve öğrenci- öğrenci ilişkilerinin düzenlemeleri bu boyutu oluşturur (Başar,2008).

Okul hayatında, çocuklar arkadaşlık kurmak, sevmek, değer görmek, oyunlara ve etkinliklere katılım göstermek isterler. Bu durum öğrenciler arasındaki ilişkinin sınıf içerisinde düzenlenmesi için öğretmen rehberliğine ihtiyaç duyulabilir. Öğretmenler, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimleri için uygun ortamları oluşturmaları olmalıdır (Uludağ Kırçıl, 2022).

Sağlıksız yapılan bir iletişim kalitesiz öğrenme ortamına neden olur. Güçlü ve sağlıklı bir etkileşim ortamında öğrenciler de öğrenmenin kalitesi de artmaktadır. Öğretmen öğrencileriyle iletişim kurarken saygılı ve anlayışlı olmalıdır, öğretmen böyle olursa öğrenciler değerli olduklarını hissedeceklerdir (Kara,2021).

2.5.5. Davranış Düzenlemeleri

Sınıf yönetimin beşinci boyutunu davranış düzenlemeleri oluşturur. Sınıf kurallarına uyulmasının sağlanması, olumlu sınıf iklimi oluşturma, önceden tahmin ederek istenmeyen davranışları önleme, yapılan istenmeyen davranışı değiştirme ve sınıf ortamının istenen davranışı sağlayabilir hale getirme davranış düzenlemeleri boyutudur. Sınıf yönetimi başka yönlerden de boyutlanabilir (Başar,2008).

Davranış düzenlemeleri istenmeyen davranışları azaltma, öğrenciler arasındaki etkileşimi artırma ve akademik başarıyı yükseltme gibi sınıf içinde kullanılan stratejilerin tümünü içermektedir (Kaplan, 2018).

2.6. Sınıf Yönetimi Modelleri

Sınıf yönetimi modelleri, tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olarak gruplanabilir. Her modelin kullanımında, farklı yöntemler uygulanabilir. Model seçimi ve kullanma durumu, hedeflere, kaynaklara ve ihtiyaçlara göre değişmektedir (Başar,2008).

2.6.1. Tepkisel Model

Tepkisel model; istenmeyen bir düzenleniş sonucuna veya bir davranışa tepki şeklinde olan sınıf yönetimi modelidir. Tepkisel modelin amacı, istenmeyen durum ve davranışın değiştirilmesidir. Bu anlamıyla sınıf yönetiminin klasik modeli olduğu söylenebilir. İşleyişi, istenmeyen sonuç-tepki şeklindedir. Düzen sağlayıcı, ödül-ceza türü etkinlikleri içerir.

Etkinliklerin yönelimi gruptan ziyade bireydedir. Aynı zamanda bu modeli sık kullanan bir öğretmen, sınıf becerilerinin yüksek olmadığı, diğer üç modeli gereğince kullanmadığı söylenebilir. Modelin zayıf yönlerinden birisi de her tepkinin bir karşı tepki doğurur olmasıdır. Ama sınıfta istenmeyen bir davranış ve sonuç olmuşsa, bu modelin kullanılmasına da gereksinim duyulur (Başar, 2008).

Tepkisel model de istenmeyen davranışın muhakkak karşılığı vardır. İstenmeyen davranış olumlu pekiştirici veya olumsuz pekiştiricilerle önlenmesi esas alınmıştır. Bu model etki tepkiyi doğurur kaygısıyla dikkatle kullanılmalıdır (Sarıtaş,2000).

2.6.2. Önlemsel Model

Önlemsel model; planlama düşüncesine bağlı geleceği tahmin etme, istenmeyen davranış ve sonucu, olmadan önlemeye çalışır. Yani, planlama düşüncesi hâkimdir. Bunun için istenmeyen davranışı olmadan önlemeye yönelik etkinlikleri içerir. Bu modelin amacı, sınıf sorunlarının ortaya çıkmasına olanak vermeyici bir düzenleniş ve işleyiş oluşturarak tepkisel modele gereksinimi azaltır. Öğrencilerin ders dışı davranışları önlemek için ilgi çekici bir plan yapmak veya ailesi ilgisiz olduğundan başarısı düşük olabilecek bir öğrenci için başarısız olmasını beklemeden aileyle görüşme ayarlamak bu modelin kullanımına örnek olarak verilebilir. Bu modelde etkinlikler bireyden çok gruba yönelik yapılır (Başar,2008).

2.6.3. Gelişimsel Model

Gelişimsel model; öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve duygusal alanlardaki gelişim özelliklerini ve düzeylerini göz önünde bulunduran sınıf yönetimi modelidir (Başar, 2008). Bu modeli benimseyen öğretmenlerin sergilediği davranışlar; ders planı ve öğretim etkinliklerde öğrencilerin hazır bulunuşluklarını göz önüne alma, kuralları oluştururken ve öğrencilerin sorumluluklarını belirlerken gelişimsel ve bireysel özelliklerini dikkate alma ve öğrencilerden gelişim seviyelerinin üzerinde görev beklememidir (Şentürk,2006).

Okul öncesi eğitim programı gelişimsel modele uygun bir biçimde hazırlanmıştır. Çocukların gelişim alanlarının tümünü kapsar. Okul öncesi eğitim programı çocukların yaş ve gelişimsel özelliklerinin bilinerek desteklenmesini amaçlar (MEB, 2013).

2.6.4. Bütünsel Model

Bütünsel model; ilk üç modelin sentezi olarak düşünülebilir. Bütünsel model sınıfı, onu etkileyen çevresiyle birlikte bir bütün olarak görmektedir (Başar, 2001).

Bütünsel model; sınıf yönetimi algılarını bütünleştiren bu modelde önlemsel sınıf yönetimi modeline öncelik verme, gruba olduğu kadar bireye de yönelme, istenmeyen davranışın nedenlerini ortadan kaldırma, öğrencinin özelliklerine dikkat etmek vardır. İstenen davranış için ortam düzenlemeye, bütün önlemsel yönetim çabalarına karşın oluşabilecek istenmeyen davranışları düzeltmek amacıyla tepkisel yönetim araçlarından yararlanmaya çalışılır. Bu model için sınıf yönetiminin sistem modeli denebilir. Modelin çevre boyutunda, okul, aile, boş zaman etkinliklerinin yer aldığı arkadaş çevresi vardır (Başar, 2008).

Sınıf yönetimi modelleri için, her yerde geçerli olabilecek bir sınıf yönetimi modeli olmadığı söylenebilir. Bundan dolayı öğretmenler, sınıf ortamında yaşadıkları sorunları çözmek için bu modelleri ayrı ayrı kullanabilecekleri gibi, birlikte de kullanabilirler (Demirtaş, 2012).

Sınıf yönetim modelleri için her sınıf için geçerli denilemez. Bu bağlamda bir model bir öğretmen de başarılı olabilir fakat genellenemez. Öğretmenler duruma veya olaya göre sınıf yönetimi modellerini kullanabilmedirler. Öğretmenlerin bu modellerden habersiz olmaları keyfi uygulamalara neden olmaktadır. Keyfi uygulamalar sınıftaki asıl sorundur ve sınıf içi istenmeyen davranışlara neden olmaktadır (Bingöl,2022).

2.7. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Öğretmen Stratejileri

Bir grup çocuğun, saatlerce bir arada olduğu bir alanda istenmeyen davranışların yaşanması kaçınılmazdır. İstenmeyen davranış sık tekrar etmiyorsa, insanlara zarar vermiyorsa, hemen olup bitmişse doğal karşılanabilir. Bununla birlikte istenmeyen davranışın hepsini yok etmeye çalışmak, istenenin yaşanmasına engel olabilir. Yanlıştan kaçan öğrenciler, doğru olanı yapmaktan korkup çekinebilirler (Başar, 2008).

2.7.1. Sözel Uyarı

İstenmeyen davranış esnasında çocuğu durdurmak için yapılan ve davranışın kabul edilemez olduğunu belirten ifadeler uyarıdır (Korkmaz,2004).

Öğretmenler sınıf içinde uyarıda bulunurken istenmeyen davranışta bulunan öğrenciyi uyarıya, istenen davranışı ve istenmeyen davranışın sonuçlarını açıklamaya, birden fazla uyarı yapmamaya, istenen davranışta bulunan öğrencilere sevincini belli etmeye dikkat etmelidirler. İstenmeyen davranışta bulunan öğrenci davranışını değiştirirse öğretmen bu öğrenciyeye de sevicini belirtmelidir (Korkmaz, 2004).

Uyarıma çocuğun ismini söyleyerek, istenmeyen davranışta bulunan çocuğa yaklaşarak veya çocuğa hafifçe dokunarak da gerçekleştirilebilir. Öğretmen istenmeyen davranışın şiddetine göre nasıl bir uyarıda bulunacağına karar vermelidir (Gangal, 2013).

Öğretmen öğrenciyeye iğneleyici eleştirileri ve alaylarda bulunursa öğrencinin nefret ve kin duygularını ortaya çıkarır. Uzun uzun yapılan öneriler, öğrenciyi küstürür, utandırır ve öğrenciyeye sıkıntı verir. Öğrenci direnç göstermeye başlar (Şahin,2005).

2.7.2. Göz Teması

Öğretmen istenmeyen davranışta bulunan öğrenciyeye o an göz göze gelerek davranışı onaylamadığını gösterir. Öğretmen göz teması kurduktan sonra öğrencinin istenmeyen davranışı bırakmasını bekler (Korkmaz,2002). Öğrenciler istenmeyen davranışları öğretmen fark etmeden ve görmeden yapmaya çalışırlar. Öğrenci de öğretmenin kendisini fark ettiğini anladığında istenmeyen davranışı bırakabilir (Kahraman, 2006).

Öğretmen göz teması kurduğunda bu sözsüz iletişim sadece istenmeyen davranışta bulunan öğrenci ve öğretmen arasında gerçekleşir. Sınıftaki diğer öğrenciler bunun farkında olmazlar. Ayrıca dersin işleyişi bozulmamış olur (Şahin,2005).

Öğretmen göz teması kurduktan sonra baş, el, yüz veya göz hareketleriyle öğrenciyeye dönüt vermelidir. Öğrenciyeye yaptığı davranışı öğretmen tepkileriyle bilgilendirmek gereklidir (Başar,2001).

2.7.3. Sorunu Anlamak

Sorunu anlamak çözüm için yol göstericidir (Durulmuş, 2018). Davranışın tanınması, tespit edilmesi, yorumlanması ve aşamalarını içerir. Tanımayla birlikte davranışın türü ve şiddeti tespit edilir. Davranışın belirlenmesi istenmeyen davranış, davrananlar ve ortam hakkında bilgi toplamayı gerektirir. Davranışın yorumlanması, öğretmeni, onun nedenlerine götürebilir. Davranışın yapılma sıklığı ve kişiyi ne kadar rahatsız ettiği de belirlenmelidir (Başar, 2008).

2.7.4. Görmezden Gelme

Sınıf içerisinde yaşanan istenmeyen davranışlara karşı herhangi bir tepki gösterilmemesine görmezden gelme denir (Arslan, 2019).

Öğrencinin istenmeyen davranışının ciddi olmaması, ders gidişatının iyi olması, derse katılımın bozulmaması, diğerleri tarafından istenmeyen davranışın desteklenmemesi gibi durumlarda görmezden gelmeyi kullanmak yararlı olabilmektedir (Akçadağ, 2007).

Sınıf içi yaşanan sorun hemen olup bitiyorsa, sınıf ortamını bozmuyorsa görmezden gelinebilir. Öğretmenin istenmeyen davranışı görmezden gelmesi çocuk tarafından ödül veya onay olarak algılanabilir. Bu nedenle öğretmen davranışı onaylamadığını beden diliyle (baş, göz, mimikler) belli etmelidir (Başar,2011).

Öğretmen görmezden gelerek dikkati istenmeyen davranışı yapan öğrenciye değil de aslında diğer öğrencilere verir. Görmezden gelmenin eğitim ve öğretim yılının ilk alıştırmaları günlerinde kullanılan olumlu sonuçlar verdiği gözlemlenmiştir (Kılıçoğlu,2015).

2.7.5. Ceza Verme

Öğretmenin, öğrencinin istenmeyen davranışına karşılık öğrenciyi sevdiği şeylerden alıkoyması ya da öğrencinin sevmediği işleri yaptırması ceza vermedir. Dolayısıyla ceza, öğrencilerin istenmeyen davranışından pişmanlık ve üzüntü duymasını sağlayan yaptırımlardır (Korkmaz, 2002).

Cezalar kısa sürede etkili olmaktadır. Eğitimciler ve psikologlar cezanın uzun vadede olumsuz sonuçlara neden olacağına dikkat çekerler (Korkmaz, 2002). Öğretmenlerin

cezayı mümkün olduğunca az kullanmaları gerekir. Ceza uygun zamanlarda kullanılmalıdır. İstenmeyen davranışın şiddeti, çocuğun gelişim özellikleri ve yaşı ceza verilirken dikkat edilmesi gereken hususlardır (Alkan, 2007).

Okulda bulundurma ve ödev yapmanın ceza olarak algılanması iyi değildir. Okulda olmak arkadaşlarından uzak kalmak ve ödev de örneğin istenmeyen davranışın nedenleri ve bu davranışın başkalarını nasıl etkilediğine dair bir kompozisyon olursa durum değişir. Cezanın amacı ve biçimi önemlidir (Başar,2008).

Yapılan araştırmalar öğrenci davranışlarını değiştirmede cezalandırmanın pekiştirmeden daha az etkili ve daha az kalıcı olduğunu göstermektedir. Ceza anlık olarak istenmeyen davranışı çözmüş ve bu davranışı ortadan kaldırmış gibi gözükabilir. Ancak bir süre sonra ortadan kaldırıldığı sanılan istenmeyen yeniden yapılabilmektedir. Bazen üstünden zaman bile geçmeden cezalandırıcı öğretmen arkasını döndüğünde bastırılan davranış yeniden ortaya çıkmaktadır. Ayrıca fiziksel cezaya eğitim ortamlarında asla yer verilmemelidir. Çünkü fiziksel ceza öğrenciyi korkutur, öğrenciyi hırçınlaştırır ve saldırgan hale getirir. Kendisi fiziksel cezaya maruz kalmış öğrenci bunu başkalarına yapacaktır (Kapucuoğlu Tolunay, 2008).

2.7.6. Destekleyici Diyalog ve Davranışlar

Öğretmenler öğrencilerini istedik davranışa özendirmek ve bu davranışların artması için ödül ve övgüyü kullanırlar.

İstenen davranışı oluşturma ve bu davranışlara özendirmek için öğretmenler ödülü kullanırlar. Ödül bir rüşvet ya da hediye değildir. Ödül öğrenciyi motive etmek için gereken yerlerde kullanılmalıdır. Çalışmalarda başarılı olması için de öğrenciye ödül verilebilir. Öğrencinin gelişim düzeyine ve seviyesine göre verilmelidir (Karaoğlu,2008). Ödül öğrencinin sevinmesini sağlar. Ödül öğrencinin istedik davranışı yapmasına teşvik eder (Turan,2019).

Öğrenciyi övmek de bir pekiştiricidir. Övgünün dikkatli ve yerinde kullanılması gereklidir. Öğretmen çocuğu çok fazla övdüğünde çocuk bunu bir pekiştirici olarak algılamaz ve etkisini yitirebilir (Özyürek,2001).

2.7.7. Etkinlik Arası Geçişler

Etkinlik arası geçişler; öğretmenin yön vermesiyle çocuğun bir etkinliği tamamlayıp diğer etkinliğe başlaması için yapılan değişiklik ya da sınıf içi hareketlilik olarak tanımlanmaktadır. Banerjee ve Horn'a (2013) göre etkinlik arası geçişler sadece fiziksel olarak yer değiştirme değildir, eğitimsel bir amacı da olan hareketliliktir (Ergin ve Bakkaloğlu, 2015).

Etkinlik arası geçişlerde öğrencilerin istenmeyen davranışları artar. Öğretmenin uygun geçişler kullanması öğretim süresini artırır ve ayrıca istenmeyen davranışları azaltır. Öğretmenler sene başında öğrencilere etkinlik arası geçişlerin nasıl yapılacağını öğretirler (Güner,2010).

2.7.8. Sınıf Çevresi Düzenleme

Sınıflar eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü yerlerdir. Etkili bir sınıf yönetimi için, eğitim ortamlarının fiziksel özellikleri önemli olmaktadır. Öğrenci sayısı, ısı, ışık, renk, temizlik, görünüm gibi fiziksel değişkenler öğretmenin sorumluluğundadır. Fiziksel değişkenlerin öğretici ve ilgi çekici şekilde düzenlenmesi gerekir (Aktaş, 2010).

2.7.9. Davranış Beklentilerini Öğretme

Sınıfın etkili biçimde yönetilmesini için sınıf kuralları çok önemlidir. Öğretmenler okul açıldığı ilk günden itibaren çocuklardan istediği davranışları kesin ve kararlı bir dille onlara anlatmalıdır. Bunun için öğretmen sınıf kurallarını öğrencileriyle birlikte oluşturmalıdır. Öğrenciler kendilerinden istenen davranışların ne olduğunu bilmelidir, sınıf yönetimi için bu önemlidir (Özer, 2009).

Öğrencilere kuralların neden gerekli olduğu anlatılmalı ve sınıfta tartışması yapılmalıdır. Kurallar tüm öğrencilerin anlayacağı şekilde yazıya dökülmelidir. Uzun ve devrik cümlelerden kaçınılmalıdır, cümleler net olmalıdır. Kısa, öz ve anlaşılır olmalıdır. Cümleler kesin olmalı ve yoruma açık olmamalıdır. İstenmeyen bütün davranışlar ayrı bir madde ile kurallara bağlanmalı, yaptırımlar da davranışa özgü düzenlenmelidir. Kurallar maddeler halinde yazılabileceği gibi metne de dönüştürülebilir. Öğrenciler kuralların konuluşunda ve uygulanışında aktif olarak yer almalıdırlar. Yazılan kurallar

tüm öğrencilerin rahatlıkla okuyacağı bir yerde bulunmalıdır. Öğrencilere gereken bilgi verilmelidir (Kılıçoğlu, 2015).

Sınıf kuralları sınıftaki herkes içindir ve yansızlığı sağlamaktadır. Bireysel üstünlüğe gerek kalmadan, yöneticinin yetkisinin kabullenilmesini kolaylaştırır. Sınıf kuralları, ödül ve cezayı kabul edilebilir kılar ve kişisellikten çıkarır. Sınıf kuralları, öğretmenin karar verme ihtiyacını ve öğrencinin yönlendirme ihtiyacını azaltmaktadır. Kurallarının bu yararları, toplu ortamlar da kuralların olmasını ve bunların dikkatle uygulanmasını gerekli kılacaktır (Başar, 2008).

2.7.10. Aile Eğitimi ve Katılımı

Sınıflarda farklı ailelerden gelen çocuklar bir arada bulunmaktadır. Sınıfla ailenin kültür farklılığı, evde onaylanan davranışların okulda onaylanmaması gibi konularda, öğrenciyle çatışmaya neden olmaması için aileyle görüşmek gerekir. Sınıf içi istenmeyen davranışların çoğunluğunun nedeni aileden kaynaklanabilir. Aile ve öğretmen dayanışması, öğrencinin ailede kötü davranışlara maruz kalmasına neden olmamalıdır. Öğretmen aileyi tanımalıdır (Başar, 2001).

Ailedeki çocuk sayısının az veya çok olması, ailenin çocuğuna ne kadar vakit ayırdığı çocuğun davranışlarını etkilemektedir. Tek çocuklu bir ailenin de çocuğunun durumu ile kalabalık aileden gelen çocuk sınıfta farklılık gösterecektir. Az çocuklu ailenin çocuğu bencil ya da şımarık olabilir. Ailesi ile yeterli miktarda vakit geçiremeyen çocuklar bekledikleri ilgiyi sınıfta isterler. Kalabalık aileler çocuklarına vakit ayırmalıdır (Gündüz, 2001).

Ailesiyle öğretmenin iş birliği içerisinde olduğunu gören öğrenciler, olumlu davranışlar gösterme eğiliminde bulunmaktadır (Çayak ve Ergi, 2015). Buna bağlı olarak öğretmen ve veli iş birliği içinde olmalıdır, aile eğitimi ve katılımına önem verilmelidir.

2.7.11. Disiplinler Arası İş Birliği

İstenmeyen davranışlarla baş etmede öğretmen rehber öğretmen veya okul yönetimiyle iş birliği içinde çalışabilir. Sınıf içinde yaşanan bazı istenmeyen davranışlarla öğretmen kendi baş edebilir. Madde kullanımı, yıkıcılık, okuldan kaçma, saldırganlık, uyum sağlayamama gibi istenmeyen davranışlarda, öğretmen destek almalıdır. Öğretmen

istenmeyen davranışı gözlemlemeli, raporlaştırmalı ve okul yönetimine iletmeli, rehber öğretmene de bilgi verilmelidir (Kahraman, 2006).

İstenmeyen davranışı değiştirmek ve bu davranışın tekrar etmesini engellemek amacıyla, öğretmen, öğrenci, yönetici ve velinin, nelerin yapılacağını belirleyen yazılı bir anlaşma hazırlaması da önerilir (Kapucuoğlu Tolunay, 2008).

2.7.12. Problem Çözme

Bir hedefe ulaşırken karşılaşılan zorlukları yenme süreci problem çözme olarak tanımlanır. Öğrenilmesi gereken bir beceridir (Alemdar Coşkun, 2016).

Sosyal problem çözme yetkinliğine sahip çocuklar, karşılaştıkları sorunları fırsata çevirerek, varsayımlar yürüterek ve belli bir konu da uzun süre ilgisini devam ettirerek dikkatini toplama, detayları fark ederek yanlışlarını düzeltme fırsatı da bulurlar. Aynı zamanda bu çocuklar, problemleri çözerken, bilgiyi yerinde kullanma becerisini de edinmektedirler. Sosyal problemleri çözme aşamasında çevresiyle etkileşim halinde olan çocuklar, yeni zihinsel ilişkiler kurarak beynini de aktif olarak kullanırlar (Akalin, 2021).

Problem çözme stratejisini kullanma, kişinin yaşama uyumunu kolaylaştırmaktadır. Çocuklara problem çözmek için fırsat verildiğinde, çocukların gözlem yapma, karşılaştırma, bilgileri düzenleme, değerlendirme gibi bilişsel yetenekleri gelişir. Ayrıca problem çözme fırsatı verilen çocukların demokratik tutum ve tavırları da gelişmektedir (Çınar, 2022).

2.7.13. Arkadaşlık Becerileri

Çocuğun akranlarıyla iletişim ve etkileşim kurması, sosyal ve duygusal gelişimini sağlayacak şekilde etkileşimini sürdürmesine arkadaşlık denir. Erken çocuklukta kurulan arkadaşlıklar çocuğun oyunlar oynamasına ve davranışlarını düzenlemesine katkı sağlar (Çakır, 2022).

Arkadaşlık kurmanın ve sosyal duygusal gelişimin öğretmenler tarafından desteklenmesi gerekir.

2.7.14. Öğrenciyle Konuşmak

Öğretmenle öğrenci arasında işaretler dışında, sorunu dolaylı yollarla çözüme girişimleri istenen sonucu vermezse sorunu konuşarak çözmeye çalışmak gerekir. Öğrenci ile konuşmanın amacı; öğrencinin istenmeyen davranışlarının anlaşılmasını sağlamak, öğretmenin kararlılığını öğrencinin görmesi, davranışın nedenlerini tespit etmek ve sorunların çözüm bulmasıdır. Konuşma ders içinde ya da dışında olabileceği gibi kişi ya da kişilerle de olabilir (Başar,2008).

Öğretmen, öğrenciyle ders haricinde birebir konuşarak, diğer öğrencilerin yanında oluşacak olumsuz yorumları engelleyebilir. Böylelikle öğrenci diğer arkadaşlarının düşüncelerine aldırmandan özel durumunu rahatlıkla öğretmene açıklayabilir (Arslan,2017).

2.7.15. Sorumluluk Vermek

İstenmeyen öğrenci davranışları genellikle etkinlik dışı zamanlarda ve ders öğrencinin ilgisini çekmediği zamanlarda görülür. Böyle zamanlarda istenmeyen davranışta bulunan öğrenciye sorumluluk verilerek bu durum önlenir (Neyişçi Karakaş, 2005).

Rapor yazma, özet çıkarma, kayıt tutma, araç getirip götürme ve kullanma da yardım etme, aydınlatma veya karartma görevleri, dersteki sunu sırasını yazıp sırası geleni çağırma gibi sınıf içinde yaptırılacak işler istenmeyen davranış değişikliği de kullanılabilir. Sınıf dışında da eğitsel kol etkinliklerinde daha geniş seçeneklerle ve öğrencinin işe yöneltilerek sorumluluklar verilebilir (Başar, 2008).

2.7.16. Ders Anlatım Yönteminde Değişiklik Yapmak

İstenmeyen davranış, derse karşı ilginin azlığını, koptuğunu gösterir. Ders artık öğrenci için ilginç olmaktan çıkmıştır, öğrenci merakını yitirmiştir ve öğretmenin dersi ilginç yapması gerekir. Bu gibi durumlarda ortam, araç, yöntem ve öğretmen davranışlarında değişiklik yapılması gerekmektedir (Başar, 2008).

2.8. İlgili Literatür

Bu bölümde istenmeyen davranışlar ve sınıf yönetimi alanında yapılan yurtiçi ve yurt dışı araştırmalara yer verilmiştir.

Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Uysal, Akbaba Altun ve Akgün (2010), okul öncesi öğretmenlerinin istenmedik davranışlar karşısında uyguladıkları stratejilerini araştırmışlardır. Araştırma Ankara ilinde özel bir anaokulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan gözlem tekniğinin sonuçlarına göre her iki yaş grubunda da öğretmenlerin en çok kullandıkları stratejinin sözel uyarı, sözel olmayan uyarı ve 1. Tip ceza olduğu belirlenmiştir. Gözlemlerde öğretmenlerin istenmedik davranışlar karşısında tepkisel modeli benimsedikleri anlaşılmıştır. Çeşitleme için yapılan görüşmeler sırasında ise öğretmenler en çok kullandıkları stratejinin ikinci tip ceza verme olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin eylem ve söylemlerindeki uyumsuzluk alan yazın desteği ile tartışılmış ve öğretmenlerin istenmedik davranışlar ortaya çıkmadan önlemler alması, davranışı şekillendirme ve doğru davranışın sıklığını artırma amacıyla çeşitli stratejilerden yararlanması önerilmiştir.

Aksoy (2013) yaptığı çalışma da ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin ve öğrenci velilerinin görüşlerini alarak, öğrencilerde istenmeyen davranışların oluşmasına neden olan etkenleri belirlemek, yorumlamak ve bu davranışların önlenmesine yönelik çözüm yollarına ilişkin gerekli önerileri araştırmıştır. Araştırmanın bulguları şu şekildedir; Saygısız davranışlar, söz dinlememe, kavga dövüş, yaptıkları hataları kabul etmeme, küfürlü konuşmalar, okul kurallarına uymama, sınıf düzenini bozma, dersi dinlememe, çevreyi temiz tutmama davranışları öğretmenler ve veliler tarafından istenmeyen davranış olarak belirlenmiştir. Hem öğretmen hem de velilere göre en çok karşılaşılan istenmeyen davranışlar; saygısızlık, kavga, küfretme, arkadaşlarını şikayet etme, yalan söyleme, izinsiz konuşma, dersi dinlememe, derse geç gelme, yerlere çöp atma, okul ve sınıf eşyalarına zarar verme olarak belirtilmiştir. Öğretmenler ve veliler çocuğun aile yaşantısının ve izlediği programların istenmeyen davranışların ortaya çıkmasında etkili olduğunu söylemişlerdir. İstenmeyen davranışların önlenmesi için, ailenin eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi, öğrencilere pekiştirme verilmesi, veli toplantıları ve ev ziyaretleri yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Okul-aile iş birliğini güçlendirmek için veli

toplantıları ve ev ziyaretleri yapılması, velileri eğitici seminerler düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir

Çetin (2013), sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarının neler olduğunu ve bu davranışlarına getirdikleri çözüm önerilerini araştırmıştır. Öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlar; sınıf kurallarına uymama, küfürlü konuşma, derste izinsiz konuşma, çekingenlik, hiperaktivite ve dikkat eksikliği, şiddet içerikli televizyon programları izlenmesinden kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin bu davranışlarla ilgili çözüm önerileri; ceza ve ödül verme, uyarma, görmemezlikten gelme, öğrencilere daha samimi davranma, öğrencileri etkinliklerle kaynaştırma, rehberlik servisi, görev verme, öğrencileri kendisine yakın yerde oturtma, oyun oynatma olduğu tespit edilmiştir.

Gündoğdu (2013), ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen öğrenci davranışlarına ilişkin görüşleri ve bu davranışlara karşı uyguladıkları stratejileri araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin sınıf yönetimi algılarının yeterli düzeyde olduğu, sınıfta birçok istenmeyen davranışla karşılaştıkları ve bu istenmeyen davranışların kaynakları olarak; aile, okulun ve sınıfın fiziksel yapısı, çevre ve medya olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışları önlemede farklı yöntem ve stratejileri kullandıkları belirlenmiştir. Hizmet içi eğitim ve öğretmenlerin kendilerini yenileme noktasında yetersizliklerin olduğu ve üniversitede alınan sınıf yönetimi eğitimi ve öğretmenlik uygulamalarının yetersiz olduğu belirlenmiştir.

Özdemir (2014), okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların saldırgan davranışlarını ve okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlarla baş etme stratejilerini araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, fiziksel saldırganlığın ilişkisel saldırganlığa göre daha fazla gözlemlendiği ve erkek çocukların kızlara oranla daha fazla fiziksel saldırganlık davranışı gösterirken, ilişkisel saldırganlık davranışlarının kızlar arasında daha çok gözlemlendiği tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlarla baş etmede kullandıkları stratejiler; sözel uyarı, II. tip ceza verme, görmezden gelme, çözüm yolu sunma, bilişsel ikna, çocuğun yerini değiştirme, mola verme, I tip ceza verme, rehberlik sağlama, sorunu anlama, yardım alma ve empati olarak belirlenmiştir. Hem görüşme hem de gözlem sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlarla baş etmede en çok sözel uyarıyı kullandıkları

tespit edilmiştir. Ayrıca görüşme ve gözlem sonucunda elde edilen bulgular arasında bazı farklılıklar olduğu görülmüştür.

Keyik (2014), ilkokul birinci sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarla baş etmede kullandığı stratejileri araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre en çok görülen istenmeyen davranışlar; birbirleri konuşma, öğretmenin yanında birikme, lavaboya gitmek için izin isteme, ilgi ve dikkat dağılması, birbirlerini itekleme, ayakta dolaşma, söz almadan konuşma, kalem ucu açma bahanesiyle çöp kovasının başında bekleme, öğretmenin söylediğinin tam aksini yapma, arka sıraya dönme, gereksiz yere parmak kaldırma, öğretmenle senli benli konuşma, arkadaşlarını şikâyet etme, izinsiz öğretmenin eşyasını alma ve dersle alakasız konuşmadır. İstenmeyen davranışların ortaya çıkma durumları; sessiz ve sesli okuma sırasında, ödev kontrolü sırasında, yazı yazarken, sıkıldıklarında, isteksizlik durumunda ve ders eğlenceli hale getirilmezse, istenmeyen davranışları önleme yöntemleri ise; dersi eğlenceli hale getirme, öğretim materyallerinden yararlanma, öğrencilerin gelişim özelliklerini bilme, öğrencileri tanıma, sınıf kurallarını belirleme ve doğru davranışı ödüllendirme olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin en çok kullandığı baş etme yöntemleri sorunu anlamak, görmezden gelmek, uyarmak, dersi eğlenceli hale getirme olduğu tespit edilmiştir.

Çoşan ve Ergi (2015), okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejileri incelemiş ve stratejilerin kullanımına yönelik eğitim ihtiyaçlarını araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenlerinin en çok karşılaştıkları istenmeyen davranışlar sınıfın genel düzeni bozan davranışlar olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre okul öncesi öğretmenleri istenmeyen davranışlara karşı ise öğrenciyi olumsuz etkileyebilecek, sert müdahaleleri daha az kullanmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları stratejilerden bir kısmı kıdem, sınıf mevcudu, kaynaştırma öğrencisi, hizmet içi eğitim durumu ve sınıfın yaş grubuna göre farklılık göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre okul öncesi öğretmenleri disiplin modellerinden en yüksek puanı kontrol modelinden, en düşük puan ise sosyal disiplin modelinden almıştır. Disiplin modellerinden alınan puanlar kaynaştırma öğrencisi ve sınıfın yaş grubu değişkenine göre farklılık gösterirken, kıdem, sınıf mevcudu ve hizmet içi eğitim durumu değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmanın sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenleri sınıfta istenmeyen davranışların pek çok probleme yol açtığını, istenmeyen davranışlara karşı

stratejiler kullanırken zorlandıkları noktalar olduğunu belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmenleri en çok, istenmeyen davranışlara karşı kullanılan stratejilerin 3-4-5 yaşa göre ayrılarak verildiği bir eğitim almak istediklerini ve verilen eğitimde anlatımın uygulamaya dayandırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çayak (2015), öğretmen veli iş birliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre veli-okul iletişimi tutumu ile istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemede veli-öğretmen iletişimi tutumları arasında pozitif bir ilişki vardır. Veli-okul iletişimi tutumları velilerin; öğrenim durumlarına, evlerinde çalışan kişi sayısına, yaşlarına, mesleklerine, çocuklarının cinsiyetine, çocuklarının okuduğu sınıfa ve öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermez iken velilerin cinsiyetlerine ve sahip olduğu çocuk sayısına göre farklılık göstermektedir. Sınıf içindeki istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemede veli-öğretmen iletişimi tutumları velilerin cinsiyetlerine ve mesleklerine göre farklılık göstermezken, velilerin yaşlarına, öğrenim durumlarına, evlerinde çalışan kişi sayısına, sahip oldukları çocuk sayısına ve çocuklarının okuduğu sınıfa göre farklılık göstermektedir.

Dal (2016), okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içerisinde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerini incelemiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin en çok belirttiği istenmeyen davranışlar sınıf kurallarına uymama, arkadaşlarını şikâyet etme ve şiddet türü davranışlar olduğu belirlenmiştir. Bu davranışların daha çok serbest zaman etkinliklerinde ve okulun yeni açıldığı dönemlerde ortaya çıktığı görülmüştür. Öğretmenlerin bu istenmeyen davranışlara baş etmek için en çok ödül ve pekiştirme, sınıf kurallarını belirleme ve görmezden gelme stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Gündüz ve Konuk (2016) yaptığı çalışmada, ilkokul ve ortaokul görev yapan öğretmenlerin karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışlarının ve bu davranışlarla baş etme stratejilerinin neler olduğunun incelenmesini ve etkili bir sınıf yönetimi için öneriler getirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verileri, “Öğretmenlerinin Karşılaştığı İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlarla Baş Etme Stratejileri” isimli anketle elde edilmiştir. Araştırmada, öğretmenlerin bir istenmeyen davranışla karşılaştıklarında

sorunun çözümü için en sık kullandıkları stratejiler ilk olarak sözlü uyarı, daha sonra davranış düzenleme olduğu belirlenmiştir.

Durulmuş (2018), bir kamu ilkokulunda öğrencilerin istenmeyen davranışlarının nedenleri ve çözüm yolları konusunda öğretmen, öğrenci ve velilerin görüşlerini araştırmıştır. Çalışma nitel araştırmadan durum çalışması olarak desenlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen, veli ve öğrencilerin çoğunluğu şiddet, zorbalık, küfür, kötü söz ve alay etmeyi en rahatsız edici davranış olarak görmüşlerdir. Öğretmenler ve velilere göre istenmeyen davranışın kaynağı aile ve sosyal çevre, Öğrencilere göre arkadaşlarının davranış bozukluklarıdır. Öğrenciler istenmeyen davranışları arkadaşları ile eğlenmek ve onları sınırlendirmek için yaptıklarını belirtmişlerdir. İstenmeyen davranışın düzeltebilmesi konusunda öğretmen ve veliler öncelikle ailenin, ikinci sırada ise öğretmenin etkili olacağını belirtmişlerdir. Öğrencilerin istenmeyen davranışı yapan arkadaşları ile kendileri olumlu iletişim kurarak, arkadaşlarının davranışlarını düzeltebilecekleri inancına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Turan (2019), sınıf öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen davranışları ve bu davranışların görülme sıklıklarını, bu davranışlara karşı öğretmenlerin ne tür stratejiler kullandığını araştırmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin en sık karşılaştıkları istenmeyen davranışlar; söz verilmeden konuşma, dikkatini derse vermeme ve yanındaki ya da arkasındaki öğrencileri rahatsız etme olduğu belirlenmiştir. Bu davranışlara karşı en sık kullanılan stratejiler; sözlü uyarı, ödül, pekiştirme verme, öğrenciyle bire bir görüşme, açıklama yapma, öğretimde farklı yöntem ve teknikler kullanma olduğu tespit etmiştir. İstenmeyen davranışlarla karşılaşma sıklığı cinsiyet ve kıdem değişkenlerine göre farklılaşmazken mezun olunan okul türü, sınıf mevcudu, sınıf düzeyi ve yerleşim yeri değişkenlerine göre farklılaşmakta olduğu da görülmüştür.

Arslan (2019), anaokulu ve ilkokul öğretmenlerinin kullandıkları istenmeyen davranışları yönetme stratejilerini ve çeşitli değişkenler ile ilişkisini araştırmıştır. Çalışmada nicel ve nitel araştırma modellerinin ikisi kullanılarak desenlenmiş ve örnekleme yöntemi olarak amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin sınıfta en sık karşılaştıkları istenmeyen davranışlar başında fiziksel ve sözel şiddet, arkadaşlarını rahatsız etme ve sınıf kurallarına uymama belirlenmiştir. Sınıf içi istenmeyen davranışları yönetme

stratejileri olarak en çok düşünmeye dayalı stratejileri benimsedikleri ve bunu takiben duygulara dayalı stratejileri kullandıkları en az benimsedikleri stratejilerin ise davranışa dayalı stratejilerden cezai stratejiler kullandıkları tespit edilmiştir. Düşünmeye ve duygulara dayalı stratejiler sık sık düzeyinde, davranışa dayalı stratejilerin bazen düzeyinde uygulandığı tespit edilmiştir. Değişkenlere göre boyutların her birinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bayan öğretmenlerin, erkek öğretmenlere göre tüm stratejileri daha çok tercih ettikleri ve branş değişkeninde ise duygulara dayalı stratejilerde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettiği tespit edilmiştir.

Ceylan Arpacı (2021), sınıf yönetiminde anne baba tutumlarından kaynaklanan istendik ve istenmedik öğrenci davranışlarını incelemiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, anne baba tutumundan kaynaklanan en sık tekrar eden istenmedik öğrenci davranışları şiddet, küfretme ve ödev yapmama ve en sık tekrar eden istendik öğrenci davranışları ise saygılı davranma, sorumluluklarını yerine getirme ve tertipli düzenli olma olduğu belirlenmiştir. İstenmedik öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasında aşırı hoşgörülü, ihmalkâr, otoriter, tutarsız, aşırı koruyucu anne baba tutumunun; istendik öğrenci davranışlarının ortaya çıkmasında ise demokratik anne baba tutumunun etkili olduğu tespit edilmiştir. En sık tekrar eden istenmedik davranış sorumluluklarını yerine getirmeme olup, bu davranışın ortaya çıkmasında tüm anne baba tutumlarının etkili olduğu belirlenmiştir. İstenmedik davranışların eğitim öğretimi aksattığı, arkadaşlık ilişkilerini bozduğu, sınıf başarısını düşürdüğü ve istenmedik davranışları yaygınlaştırdığı; istendik davranışlarının ise öğretmen motivasyonunu, eğitim öğretime ayrılan zamanı ve akademik başarıyı artırdığı, istenmedik davranışları azalttığı, paylaşım ve arkadaşlık ilişkilerini olumlu etkilediği belirlenmiştir. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istendik ve istenmedik öğrenci davranışıyla anne baba tutumları arasında ilişki olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Yurt Dışı Yapılan Çalışmalar

Kokkinos (2007) öğretmenlerin tükenmişlik düzeyi ile istenmeyen davranışlara karşı kullandıkları stratejiler arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre

tükenmişlik düzeyi yüksek olan öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı daha sert yöntemlere başvurdukları tespit edilmiştir.

Zuckerman (2007), çalışmasında öğretmenlerin sınıf disiplin problemlerini önleme ve yönetmede başarılı buldukları stratejileri belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada 68 fen bilgisi öğretmenin öğrencilere ders verdikleri ilk haftalarda sınıf yönetimi ile ilgili hatırladıkları bir olayı temel alarak bu olayda, başarılı bir şekilde kullandıkları baş etme stratejilerini belirtmeleri istenmiştir. Öğretmenlere disiplin problemlerini önleme stratejileri olarak ders planı yapma, hazırlık, sınıf rutinleri, sınıf kuralları ve normları, yer düzenlemeleri verilmiştir. Araştırmaya göre öğretmenlerin başarılı buldukları stratejiler; dersin temposunu değiştirmek, sözlü olmayan stratejilerden sözlü olan stratejiler dizisi boyunca en az müdahale gerektiren yöntemi kullanmak ve sık sık yaramazlık yapan öğrenciyle özel görüşme yapmak olmuştur.

Snyder ve diğerlerinin (2011) İnanılmaz Yıllar eğitimi ile okul öncesi çocuklarının sergilediği problem davranışlarıyla öğretmenlerin program kapsamında eğitimleri sonucunda edinilen sınıf yönetimi becerileriyle nasıl başa çıkılabileceğini araştıran nitel çalışma sonucuna göre İnanılmaz Yıllar eğitimi alan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin arttığı ve çocukların sınıf içi istenmeyen davranışlarında azalmaların olduğu tespit edilmiştir.

Sun ve Shek (2012) Hong Kong'da ortaokul öğrencileri arasında istenmeyen davranış algılarını bireysel görüşmelerden yararlanarak araştırmışlardır. Üç okuldan düşük, orta ve yüksek akademik yeterliliğe sahip, öğretmenleri tarafından rastgele seçilen ortaokul öğrencileriyle bireysel görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre sınıfta sıkça karşılaşılan istenmeyen davranışlar; sıra dışı konuşmak, özel bir şey yapmak, sözel saldırganlık, oturmama, uyuma, oyun oynama, gülme ve eğlenme, dikkatsizlik, pencereden dışarı bakma ve sözel olmayan iletişim kurma olarak belirlenmiştir. Sıra dışı konuşma ve oturmama en yaygın olarak görülen istenmeyen davranışlar olarak tespit edilmiştir. Çeşitli istenmeyen davranışlar arasında yersiz konuşmak ve öğretmene saygısızlık etmek en yıkıcı ve kabul edilemez olarak belirlendi. Ayrıca öğrenciler bu davranışları eğlenceli bulursa, bu tür istenmeyen davranışlar için ceza yoksa ve öğretmenler davranışları kontrol etmede yeterince iyi değilse, istenmeyen davranışların sıklığı ve yoğunluğu artacaktır.

Dada ve Okunade (2014), ilkokul öğrencileri arasında yaygın olarak görülen istenmeyen davranışların zorbalık, sınıfta gürültü çıkarma, kaba dil kullanma, yalan söyleme olduğunu belirlemiştir. Öğretmenler bu istenmeyen davranışlarla baş etmek için fiziksel ceza stratejisi ve iyi davranışlar için ödül stratejisini kullandıkları bulunmuştur. Öğretmenlerin deneyimi, istenmeyen davranışlar için kullandıkları stratejiler açısından anlamlı bulunmuştur

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

İlkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin çocukların sınıf içerisindeki istenmeyen davranışlar karşısında tercih ettikleri sınıf yönetimi stratejilerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma da nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması bir olgu, gerçek bağlamı içerisinde derinlemesine araştırılmasıdır (Yin, 2003). Durum çalışmalarından bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Bütüncül çoklu durum deseninde birden fazla durumun olduğu ve her bir durumun kendi içinde bütüncül olarak ele alınıp karşılaştırılmasıdır (Yin, 1984 Akt: Subaşı ve Okumuş, 2017). Bu çalışmada seçilen durum ilköğretim ve okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içerisindeki istenmeyen davranışlara karşı nasıl stratejiler tercih ettiğinin incelenmesidir. Seçilen durumun kendi koşulları içinde detaylı bir şekilde araştırılması amaçlanmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma da katılımcıların belirlenmesi için seçkisiz örnekleme yönteminden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Büyüköztürk vd., 2013). Bu araştırmanın çalışma grubunu; Konya merkez ilçelerde 2021-2022 eğitim öğretim yıllarında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ve özel okullarda görev yapan 10 tane birinci sınıf, 15 tane ikinci sınıf öğretmeni ve 27 tane okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki birinci sınıf öğretmenlerinin 7'si kadın, 3'ü erkek, ikinci sınıf öğretmenlerinin 9'u kadın, 7'si erkek ve son olarak okul öncesi öğretmenlerinin 25'i kadın, 2'si erkektir.

Katılımcılar belirlenirken en az lisans mezunu olmaları, en az 10 yıllık deneyime sahip olmaları ve aktif olarak görev yapıyor olmaları kriter olarak alınmıştır. Çalışma grubunun seçildiği okullar, çalışma grubunu en iyi şekilde yansıtacak şekilde ve uygulamada kolaylık durumu göz önünde tutularak seçilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. İlgili literatür taraması ve gerekli öğretmen görüşmeleri yapılarak sınıf içerisinde karşılaştıkları istenmeyen davranışlarla ilgili ana başlıklar belirlenmiştir. Bu başlıklar saldırgan davranışlar, etkileşimi bozan davranışlar, öğrenmeyi engelleyen ve düzen

bozucu davranışlar olarak sınıflandırılmıştır. Sınıf içerisinde karşılaşılan istenmeyen davranışlarla ilgili üçer adet örnek olay belirlenmiştir. Hazırlanan örnek olaylar üzerinden araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu kullanılmıştır. Erken çocukluk döneminde sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen davranışlardan oluşan bu anket formunda 19 tane örnek olay bulunmaktadır. Anket formu uzman görüşüne sunulurken gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra uygulamaya başlanmıştır.

Ankette katılımcılara örnek olaylar karşısında olay anı ne yaptıkları, bu olayın bir daha yaşanmaması için önleyici olarak ne yaptıkları ve yine bu olayın tekrarlanmaması ve çocuğu gelişimini desteklemek için ne yaptıkları sorulmuştur. Anket formu ektedir.

Örnek Olaylar

Okul Öncesi Anket Formu

Saldırgan Davranış: Emine evcilik oynarken öğretmeni oyuncakları topluyoruz kahvaltı vakti deyince bütün oyuncakları etrafa saçıp avaz avaz bağırırsa, ağlarsa ben.

Etkileşimi Bozan Davranış: Mert arkadaşlarını rahatsız edecek sıklıkta sarılarak öperse ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Hikaye okurken Ahmet hikayeyi dinlemez, sürekli yerinden kalkar, arkadaşlarını rahatsız edecek davranışlar sergilerse ben.

Düzen Bozucu Davranış: Sabah okula geldiklerinde etrafta amaçsızca koşuşturan çocuklar olduğunda ben.

Düzen Bozucu Davranış: Sabah okula geldiklerinde etrafta amaçsızca koşuşturan çocuklar olduğunda ben.

İlkokul Anket Formu

Saldırgan Davranış: Ali ders esnasında sıraları karalar ve zarar verirse.

Etkileşimi Bozan Davranış: Derslere genellikle geç kalan Berk dersleri bölse.

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Ayşe derste söz almadan konuşursa ve sürekli konu dışı soru sorarsa.

Düzen Bozucu Davranış: Resim dersinde makasını getirmeyen Aysel arkadaşını iterek zorla onun makasını almaya çalışırsa ben.

Fobik Davranış: Ahmet okula başladığından itibaren sürekli ayrılık kaygısı yaşıyorsa, annesinden ayrıldığı için mutsuz ve sınıf içinde ilgisiz, kararsız, dalgın ve sıkılgan, hiçbir arkadaşını önemsemez ve onlarla ilişki kurmak istemezse ben.

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada ilkökul ve okul öncesi öğretmenleri ile gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla verileri analiz etmek için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, “sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunmadır” (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22).

Araştırmacı bu aşamada elde ettiği bilgileri inceleyerek, anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiğini anlamaya çalışır. Kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan bu bölümler araştırmacı tarafından isimlendirilir.

Etik problemlerin önüne geçmek için öğretmenler (1), (2) ... (30) şeklinde şifrelenmiştir. Şifrelenen veriler, araştırmacılar tarafından belirlenen temalara uygun olarak, farklı şekillerde kodlanmış, bu kodlar üzerinden tartışılmış ve ortak kodlar oluşturulmuştur.

Araştırmacılar kodlamalardaki tutarlılıkları inceleyerek görüş birliğine vardıkları kodlar üzerinden bulguları oluşturmuşlardır. Ham verilerden oluşturulan kodlar, alt kategoriler ve kategoriler uzman görüşüne sunulmuş ve fikir birliğine varılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Öğretmenlerin Saldırgan Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri

Tablo 1. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(10): Çocukların bu davranışları dikkat çekmek için de yaptığını düşünüyorum. Görmezden gelirim. (8): Olay anında görmezden gelirim. (13): Önce görmezden gelirim, bir süre beklerim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(8): Bu davranışı pekiştirmemek için onu görmemezlikten gelirim. (29): "...ağlamasına tepki göstermem." (25): Onu ağlarken kendi haline bırakırım, davranışın sönmesini beklerim. Sonra isterse aramıza katılabilir. (23): Olay anında Can'ı görmezden gelirim.

Sınıf içerisinde yaşanan istenmeyen davranışlara karşı herhangi bir tepki gösterilmemesine görmezden gelme denir (Arslan, 2019).

Tablo 1 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden üç tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dört tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 2. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(7): Karaladığı sırayı temizlemesini isterim, temizlettirim. (2): Çocuktan zımpara ile sırayı temizlemesini isterim. (13): Emine'ye Mert'e tokat atmadan sorunu başka nasıl çözebilirdi ona sorar ve cevabını bulmasını isterdim. (16): Arkadaşından özür dilerse dersi dinleyebileceğini söylerim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(21): Mert'in etkinliğini bozduğu için Mert'e yardım ederek birlikte tekrar yapmalarını desteklerim. (8): Çocuğun bağırması beni asla engelleyemez. Dağıttığı oyuncakları Emine'ye toplattırırım. (27): Ali ve Mehmet'le konuşmak için ortam ayarlarım. Tartışmaları esnasında tartışmalarına tam dahil olmadan problemlerine çözüm bulmalarını sağlarım.

Problem çözüme; problemi belirleyip sonuca ulaşmaya kadar geçen düşünme sürecidir. Problem çözüme hedefe ulaşırken engelleri yenmektir ve öğrenmenin temelini oluşturur (Alemdar Coşkun, 2016).

Problem çözüme basamaklardan oluşur, bu basamaklar sırasıyla şunlardır; Çocuk problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüm ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir (MEB, 2013).

Tablo 2 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilköğretim öğretmenlerinden dört tanesinin problem çözüme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden dört öğretmenden Ö(2), Ö(7), Ö(16) olmak üzere üçünün çocuğa problem çözüme stratejisini kullanma fırsatı vermediği belirlenmiştir. Öğretmenlerden bir tanesinin Ö(13) çocuğa problem çözüme stratejisini kullanma fırsatı verdiği belirlenmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden üç tanesinin problem çözüme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden üç öğretmenden ikisinin Ö(21) ve Ö(27) çocuğa problem çözüme stratejisini kullanma fırsatı verdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerden bir tanesinin Ö(8) çocuğa problem çözüme stratejisini kullanma fırsatı vermediği belirlenmiştir.

Tablo 3. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(1): "...sınıfta arkadaşlarına nasıl davranması gerektiğini anlatırım." (11): Küfretmenin neden yanlış olduğunu ve sınıfta küfür duymak istemediğimi anlatırım. (22): Sınıf kurallarını tüm çocuklarla birlikte tekrarlarım. (21): Sınıf kurallarını tüm çocuklarla tekrar ederim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(26): Sınıf kurallarımızı hatırlatan etkinlik düzenlerim, kurallara birlikte ekleme çıkarma yapılabilir. (12): Bahçe kuralları birlikte belirlenebilir. (28): Ali'ye eşyaları nasıl almamız gerektiği ile ilgili öğretici videolar izletilir. Sınıfta yeni kurallar konulur. "Birbirimize kibar davranmalıyız" gibi. (14): Konuyla ilgili hikaye ve görsellerden yararlanırım. Konuyla ilgili belgesel bulurum. (22): Kurallar oluşturulur. (5): Arkadaşlarımıza nasıl davranmamız gerektiğiyle ilgili hikaye, sohbet vs. etkinlikler planlarım. (30): Konuyu öğretmek için etkinlik hazırlarım. (15): Saldırganlığın nasıl fiziksel sonuçlara yol açacağını çocuklara etkinliklerle anlatmaya çalışırım. (18): Yaptığımız etkinliklerle arkadaşına zarar vermenin yanlış bir davranış olduğunu öğrenmesini sağlarım. (29): Kurallara uyararak ve tekrar sıraya geçerek salıncağa bineceklerini söylerim. Davranışın tekrar etmemesi için bahçe kurallarına dair yazılı bir anlaşma yaparım. (10): Çocuklara saati öğretip akrep ve yelkovan belli bir yere gelince oyuncakları toplamaları gerektiğini yoksa diğer etkinliklere geç kalacağımız söylerim. (3): Çocukların bu davranışı göstermesinin sebeplerinden birinin zaman kavramını henüz anlayabilecek yaşta olmadıklarından sınıfa bir saat yerleştirerek okulda oldukları zaman dilimlerini olduğu kısımları renklendirerek yelkovan ve akrebin hangi renge gelince ne yapmaları gerektiğini bilebilecekleri hazırlayarak ilk olarak güvenli bir ortamda olduklarını hissettirmeye çalıştım. Daha sonra bu saat uygulamasında çocuklara görevler verirdim. Saati sürekli takip ederek arkadaşına kalan zaman dilimini hatırlatmasını isterim. (2): Sınıfta yemek saatlerinde sınıfı toparlayıp aşağı inmemiz gerektiği, uyulması gereken bir kural olduğu anlatılır. Kahvaltının faydaları öğretilir. (13): Kahvaltının ve sağlıklı beslenmenin önemi ile o hafta drama yapılır. Kısa animasyon filmi izleriz. Etkinliklerle de desteklerim. (6): Her etkinliğin bir süresi olduğunu ve bu kurallara uymamız gerektiğini söylerim. (24): Çocuklara sıra beklemenin gerekliliği ve insanlara saldırmamak gerektiği anlatılmalı.

Davranış beklentilerini öğretme veya davranış düzenlemeleri; sınıf ortamında istenen davranışların kazandırılması, olası istenmeyen davranışların öngörülüp önlenmesi ve sınıf kurallarının öğrencilere benimsetilmesidir (Aktaş, 2010).

Tablo 3 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden dört tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden iki öğretmenin Ö(21) ve Ö(22) sınıf kurallarını hatırlattığı, diğer ikisinin Ö(1) ve Ö(11) davranışını anlattıkları belirlenmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on altı tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden altı öğretmenin Ö(26), Ö(12), Ö(28), Ö(22), Ö(29), Ö(2), Ö(6) istenmeyen davranışlara karşı sınıf kurallarını kullandığı, öğretmenlerden beşinin Ö(5), Ö(18), Ö(13),Ö(26) etkinlik planladığı belirlenmiştir. Üç öğretmenin Ö(28),Ö(14), Ö(3) istenen davranış beklentilerini öğretmek için görsel materyalleri, öğretici videoları ve belgesel gibi kaynakları tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 4. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(5): Kendi eşyasına bir başkası zarar verse ne hissettiğini sorarak empati kurmasını sağlarım.</p> <p>(7): Diğer arkadaşlarının ne hissettiğini düşünmesini isterim.</p> <p>(10): Emine'yle duygularını farklı şekillerde nasıl ifade edeceğine dair konuşurum.</p> <p>(3): O sıranın okulun eşyası olduğunu ve ondan sonra gelecek öğrencilerinde kullanacağı söylerim. Kendisine kırık dökük bir sırada oturmak isteyip istemediğini sorarım. Hatasını anlayacaktır.</p> <p>(22): Öğrenci duygularını kontrol edemiyor olabilir. Sakin kalmaya çalışıp öğrencinin de sakinleşmesini beklerim. Davranışı önleme için empatiye dayalı duygular üzerinde çalışırım.</p> <p>(24): Öncelikle ikisinin de sakinleşmesini beklerim.</p> <p>(20): Mert'e Emine'nin duygularını anlaması için sorular sorarım. Arkadaşlarının bu konuda ne hissettiğini anlamasını sağlarım.</p> <p>(17): İkisinin de sakinleşmesini beklerim.</p> <p>(12): İkisinin de sakinleşmesini sağlarım.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(21): Emine'yi sakinleştirip, oyuncakları toplamasına yardım ederim.</p> <p>(20): Emine'nin sakinleşmesini sağlarım.</p> <p>(26): Her ikisinin de sakinleşmesini sağlarım.</p> <p>(4): Isırmak yerine kendini sakinleştirmesi için başka teknikler sunarım. İçinden 10'a kadar say gibi.</p> <p>(6): Arkadaşına yaptığı davranış kendisine yapılırsa ne hissedeceğini sorarım.</p> <p>(9): Ali için empati oluşturabileceğim bir sistem yaratırım. Aynı şey kendisine yapılırsa ne hissedirdi sorardım.</p> <p>(14): Sakinleşmesi için fırsat veririm.</p> <p>(7): Önce sakinleşmesini beklerim, sonra niye böyle yaptığını konuşurum.</p> <p>(11): Öncelikle sakinleşmelerini beklerim.</p> <p>(3): "...sakinleştirme yöntemlerine başvururdum."</p> <p>(18): Sakinleşmesini sağlarım.</p> <p>(29): Sakinleşmesi için ona vakit tanırım.</p> <p>(27): "...yaptığı şeyin ne kadar kötü olduğunu empati kudurarak anlatıp arkadaşına saldırgan şekilde davranmasının yanlış olduğunu düşünmesini sağlayabilirim"</p> <p>(30): Sakinleşmelerini sağlarım.</p> <p>(2): Duygularla ilgili drama çalışması yapılabilir.</p> <p>(28): "doğru olup olmadığına dair empati yapmalarını sağlarım."</p>

Öğretmenin öğrencilerini empati yapma, sevgi, merhamet gibi olumlu ve yapıcı duygulara teşvik etmesi ve olumsuz duygularla nasıl baş edeceğini öğrencilerine öğretmesi duyguları anlama ve ifade etme stratejisini ifade etmektedir (Ünal, 2012).

Tablo 4 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dokuz tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden beş öğretmenin Ö(5),Ö(7),Ö(3),Ö(22),Ö(20) çocukların empati kurmasına yardımcı olduğu belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden üç öğretmenin Ö(17),Ö(24),Ö(22) çocuğun sakinleşmesini beklediği, birinin Ö(12) çocuğun sakinleşmesini sağladığı belirlenmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on altı tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden dört öğretmenin Ö(6),Ö(9),Ö(27),Ö(28) çocukların empati kurmasına yardımcı olduğu belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden öğretmenlerden ikisinin Ö(4) ve Ö(3) sakinleşme tekniklerini kullandığı, beş öğretmenin Ö(21),Ö(20),Ö(18),Ö(30),Ö(26) çocukların sakinleşmesini sağladığı, üç öğretmeninde Ö(29),Ö(14),Ö(7), çocuğun sakinleşmesi için zaman verdiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden bir öğretmenin Ö(2) drama çalışmasını kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 5. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkökul Öğretmenleri	(2): "...davranışa devam ederse onu sevdiği şeylerden mahrum bırakırım." (6): Emre'ye küfretme davranışını yaparsa onu çalışmalara dahil etmeyeceğimi söyler ve ceza veririm. (5): Emre'ye grup çalışmalarında yalnız kalma cezası veririm. (17): Davranışı birden fazla yaparsa ceza veririm. (8): Davranış devam ederse ceza veririm. (25): Ödev yapma cezası veririm.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(24): Burada biraz psikolojik baskı yapılmalı. Böyle davranışlar yaparsa oyun oynayamayacağı cezası verilmeli.

Ceza; istenmeyen davranışın tekrar yaşanmaması için başvurulmuş ve olumsuz duygular barındıran bir yöntemdir. Ceza iki şekilde uygulanmaktadır. Birincisi çocuğa istenmeyeni

vermektedir. İkincisi çocuğu sevdiği şeylerden alıkoymak, mahrum bırakmaktır (Karaoğlu,2008).

Tablo 5 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden altı tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 6. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkökul Öğretmenleri	(1): Bunun yanlış olduğunu söyler ve uyarırım. (15): Öncelikli olarak Mertle konuşur ve onu uyarırım. (9): "... sözel uyarıda bulunurum." (19): Emre'yi uyarırım. (17): Uyarırım. (18): Küfrün ayıp olduğunu söylerim ve tekrarlamaması için uyarırım. (23): Emre'yi sakın bir şekilde uyarırım. (21): Sözel uyarıda bulunurum. (24): Ali'yi sözel olarak uyarırım. (10): İsim vermeden 'Sıralara zarar vermeyelim' diye uyarırım. (25): Emre'yi bu yaptığından dolayı uyarırım. (14): Uyarırım. (12): Yapmaması gerektiğini söylerim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(21): Mert'i arkadaşına vurmaması konusunda uyarırım. (20): Mehmet'e sabırlı olması gerektiğini, arkadaşını ısırması hakkında uyarıda bulunurum. (16): Arkadaşını itmesine sözle müdahale ederim (4): "...ve sözlü bir şekilde uyarırım." (6): Emine'yi yanıma çağırarak uyarı da bulunurum. Dağıttığı oyuncakları toplamazsa eskisi gibi oynayamayacağını söylerim. (23): Davranış anında ikisini de uyarırım. (18): Mert'i uyarırım. (29): Uyarırım. (17): Uyarırım. (9): Hemen müdahale ederim ve bu davranışın yanlış olduğunu söylerim.

Sözel uyarı; sınıfta istenmeyen davranışa karşı öğretmenin öğrenciye bu davranış yapmaması gerektiğini söylemesi, zaman geçirmeden ikaz etmesidir (Başar,2009).

Tablo 6 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on üç tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 7. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyaloglar ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(7): Ali kurallara uyarsa onu överim, teşekkür ederim. (6): Çocukları güzel sözlerimle desteklemeye çalışırım. (9): Olumlu davranışlarında çocuğu överim. (11): Ödül vereceğimi söyleyerek ödev yapmaya teşvik ederim.
Okul öncesi Öğretmenleri	(26): Can boyama etkinliği yaparken ihtiyacı olduğu durumlarda ona yardım ederim ve pekiştireç kullanarak onu cesaretlendiririm. Çok güzel, çok başarılı vs. diyerek özgüveninin gelişmesini sağlarım. (18): Güzel sözlerle çocuğu desteklerim. (11): Onu övgülerle desteklerim. (5): Olumlu davranışlarını fark ederim. Aferin derim. Bu davranışları ödüllendiririm. (25): Ödüllendiririm. (29): Olumlu davranışa özendirmek için oyuncak toplayanları ödüllendirir ve överim. (27): Emine'ye kurallara uyarsa ödül vererek davranışın pekişmesine yardımcı olurum. (13): Olumlu pekiştireç olarak yıldız veririm. (12): Boyamasını sabırla yapan öğrencilerime ödüller veririm.

Öğrencinin istendik davranışından dolayı mutlu olması için verilen her türlü pekiştireç ödüdür. Öğrenciye gülümseme ve dokunma, öğrenciyi sözlerle onaylama ve övme ödül kapsamındadır (Şahin,2005).

Tablo 7 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden üç öğretmen Ö(7), Ö(6), Ö(9) olumlu söz ve övgü kullandığı, birinin Ö(11) ödül stratejisini kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dokuz tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden üç öğretmen Ö(18),Ö(26), Ö(11), olumlu söz ve övgü kullandığı, dört öğretmenin Ö(25),Ö(27), Ö(13) ve Ö(12) ödül stratejisini kullandığı belirlenmiştir.

İki öğretmenin Ö(5) ve Ö(29), hem olumlu söz ve övgü hem ödül kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 8. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan göz teması stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(10): İlk önce göz teması ile uyarırım. (9): Olay anında göz teması kurarım. (16): Ali ile göz teması kurarım. (11): Ali ile göz teması kurarak sıraları neden karaladığımı sorarım. (8): Sırayı karaladığı an göz teması kurarım. (19): İlk olarak göz teması kurarım. (22): Göz teması kurarım. (23): Ali'yle göz teması kurarım. (20): "Öncelikle göz teması kurarak...". (14): Emreyle göz teması kurarım.
-------------------------	---

Göz teması; istenmeyen davranış esnasında öğrenciyle göz göze gelmek ve çocuğu sözel olmayan şekilde uarmaktır (Alkan, 2007). Öğretmen göz teması stratejisini tercih ederek istenmeyen davranışı en kısa zamanda sonlandırabilir. Öğretmenler bu stratejiyi kullanırken yüz ifadelerinden de yararlanıp, istenmeyen davranıştan rahatsız olduğunu belli etmelidirler (Arslan, 2019).

Tablo 8 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on tanesinin göz teması stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin hepsinin olay anında göz teması kurmayı tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden göz teması stratejisini kullanan olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 9. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(20): Davranış halen devam ederse çocuğu desteklemek için ailesiyle görüşürüm. (13): Gerekirse veliyle görüşürüm. Emre sürekli küfreden bir öğrenci mi yoksa küfreden bir ebeveyne mi sahip bunu araştırırım. Aileyi eğitirim. (24): Küfretmemesi için aileyle iletişime geçip rol model olmaları gerektiğini açıklarım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(4): Aile ile görüşür başka hangi durumlarda ısırma davranışını yaptığını sorarım. Buna göre olumsuz davranışı söndürme yoluna bakarım. (9): Can için evde boşladığı işi bitirebileceği etkinlikler düzenlerim. Mert’inde ailesiyle görüşürüm. (23): Olay tekrarlanırsa öğrenci velisiyle görüşürüm. (22): Aile ile konuşurum. Okul dışında bu davranışın tekrar edip etmediğine bakar duruma göre aile ile uyum içerisinde ilerleriz. (27): Özellikle Can’ın saldırgan sevgi özgüven eksikliğinin aileden geldiğini düşünerek ailesiyle çalışmalar yaratıp kardeş kıskançlığı gibi arkadaş kıskançlığına sebep olan davranışlarında aileden geldiğini düşünerek aile destekli çalışmalar yaparım. (18): Saldırganlık konusunu konuşmak için aileyle görüşme düzenlerim.

Aile eğitimi ve katılımı stratejisi; öğretmenin istenmeyen davranışlara karşı aileyle iş birliği yapması, onların desteğini almasıdır (Durulmuş, 2018). Öğretmenin çocuk hakkındaki bilgileri aileyle paylaşması ve aileyle iletişim halinde olmasıdır.

Tablo 9 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden üç tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden altı tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 10. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(6): Saldırganlık artarsa rehberlik servisi ile görüşürüm. (3): Emre'nin saldırgan davranışları için rehber öğretmenden yardım alırım. (7): Küfür davranışı artarsa rehberliğe gönderirim. (23): Davranışın altında yatan nedenleri rehberlik öğretmeni ile bulmaya çalışırım. (9): Saldırganlık artarsa rehberlik birimiyle görüşülür.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(16): Isırma davranışı sürekli devam ederse altında yatan nedenler rehberlik servisi ile araştırılmalı. (5): Rehber öğretmenden yardım alırım. (18): Okul psikoloğuyla görüşürüm. Ana sebebini öğrenmeye çalışırım. Saldırgan davranışı söndürmeye yönelik etkinlikler yaparız. (7): Nedenini öğrenmek için bir süre çocuğu gözlemlerim. Aileyle konuşup evdeki durumu öğrenirim. Her yerde devam eden bir davranışsa rehber öğretmene yönlendiririm. (15): Isırma davranışını söndürmek için okul psikoloğuyla görüşme sağlarım.

Öğretmenlerin gözlemlendiği istenmeyen davranışları raporlaştırarak rehberlik servisine veya okul yönetimine iletmesi onları bilgilendirmesi bu stratejidir. Öğretmenin rehberlik servisi ile dayanışma içinde hareket etmesi istenmeyen davranışın çözülmesini kolaylaştırır (Keleş,2010).

Tablo 10 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden beş tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 11. Saldırgan davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(11): Bu iki çocuğun ortak alanlarını bulmaya çalışırım. İkisinin birlikte olumlu şeyler yapacaklarını kavratmaya çalışırım. (18). Mert ve Can'ı hoşlandıkları etkinliklerde bir araya getirerek uyum içinde çalışmalarını sağlarım.
--------------------------	---

Arkadaşlık becerileri; çocuğun sosyal duygusal gelişimiyle, arkadaşlık kurmasıyla ve akranlarıyla etkileşime girmesiyle ilgili erken çocuklukta kazandırılması gereken önemli becerilerdendir (Özyürek, 2017). Öğretmenin bu beceriyi desteklemesi arkadaşlık becerileri stratejisidir.

Tablo 11 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden arkadaşlık becerileri stratejisini kullanan olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde saldırgan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden iki tanesinin arkadaşlık becerileri stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Öğretmenlerin Etkileşimi Bozan Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri

Tablo 12. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(21): Sınıf kurallarını beraber belirlediğimiz bir sınıf olduğumuzu varsayalım, çocuk sınıfa girdikten sonra çocuğa özel bir uyarıda bulunmadan tekrar sınıf kurallarını hatırlatırım. (6): Sarılmanın, sevginin güzel şeyler olduğunu ama sürekli yapılmayacağını özel olduğunu anlatırım. Mahremiyet eğitimi veririm. (9): Necmi'ye ülkemizin değerlerinin detaylı bir şekilde anlatırım. Marş, bayrak gibi değerlerin bizim özgürlüğümüzün sembolü olduğunu söylerim. Buna yönelik sınıfta etkinlik yaptırırım. (2): Öncelikle okulun açıldığı ilk haftadan itibaren sınıf kuralları belirlenmeli, öğrencilere hangi davranışların kabul edilebilir hangilerinin kabul edilemez olduğu açık ve net bir şekilde anlatılmalıdır. İyi bir sınıf yönetimi öğrencilerin kendilerinden beklenen davranışların ne olduğunu anlamalarına dayalıdır. Yaşları kaç olursa olsun kurallar öğretilmelidir. (10): Mahremiyet eğitimi konusunda çocuklarla eğitici sohbet düzenlerim. (17): Mert'e özel sınırları, özel bölgeleri anlatırım. (23): Alay konulu bir okumayı ev ödevi olarak veririm, bu konu üzerinden sınıfa alayın yanlış olduğunu öğretirim. (22): Sırayı sınıf listesine göre ayarlarım, kuralları hatırlatırım. (24): Sınıf kurallarını hatırlatır ve kurallar üzerinden anlaşma yaparım. (7): Necmi'yle kurallar hakkında bireysel konuşurum.
	(24): Herkesin vakti geldiğinde oynaması gerektiği, kurallar çocuklara anlatılır.

Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(16): Zuhâl'e bu durumun neden olduğunu sorarım ve yaptığının farkına varmasını sağlayıp ne yapılması gerektiğini sorarak sırasını beklemesini öğretirim.</p> <p>(15): Sınıf genelinde birbirimize sarılmak ve öpmek için izin istememiz gerektiğini anlatan etkinlikler düzenlerim. Kuralları görsel olarak hatırlatan içerikler hazırlarım.</p> <p>(26): Mahremiyet eğitimi kapsamında özel bölgeler konusunda çalışmalarına ağırlık veririm. Bu konu hakkında uzun vade de yararlı olması için sık sık etkinlik düzenlerim.</p> <p>(9): Kazalarla ilgili video izletirim. Tüm sınıfı dahil edecek bir etkinlik planlarım.</p> <p>(8): Çocuklara kişisel alanları ve özel bölgeleri anlatırım. İzinsiz kimseye dokunulmayacağını öğretirim.</p> <p>(7): Sınıfta mahremiyet eğitimi ile ilgili etkinlikler yaparım.</p> <p>(19): Konuyla ilgili öğretici etkinlikler hazırlarım.</p> <p>(18): Çocuklara kuralları hatırlatırım ve kuralları uygulamalı olarak gösteririm.</p> <p>(27): Paylaşmanın önemli olduğunu, paylaşmanın gözden çıkarmak olmadığını çocuklara anlatırım. Ödünç vermek, sırayla oynamak gibi cümleleri daha çok kullanarak konuyu anlamalarını sağlarım.</p> <p>(3): Etkinlik bitiminde sohbet ortamı oluşturup alay konusuna değinirim. Çocuklara sohbet konusunda öğretmek istediğim şu olacaktır: başka insanların düşüncelerine, yaptığı etkinliklere, sevdiği renge, sevdiği yemeklere vb. saygı duymamız gerektiği. Tuğçe'nin özgüvenini sarsmadan konu ile alakalı çocukların duygu ve düşüncelerine önem verirdim.</p> <p>(20): Oyuncakları toplayarak model olmaya çalışırım. Benim topladığımı görünce o da toplayacaktır.</p>
--------------------------	--

Tablo 12 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerden beş tanesinin Ö(2),Ö(21),Ö(7),Ö(22),Ö(24) bu stratejiyi kullanırken sınıf kurallarından yararlandığı belirlenmiştir. Ö(6),Ö(10),Ö(7),Ö(23) olmak üzere dört öğretmenin eğitim vererek ve konuyu anlatarak bu stratejiyi kullandığı, bir öğretmenin de Ö(9) etkinlik yaptırarak bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 12 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on iki tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerden üçünün Ö(24), Ö(15), Ö(18) bu stratejiyi kullanırken sınıf kurallarından yararlandığı, birinin Ö(20) model olarak istendik davranışı kazandırmaya çalıştığı, dördünün Ö(15),Ö(9),Ö(7),Ö(19) etkinlik düzenlediği belirlenmiştir.

Öğretmenlerden dördünün de Ö(16),Ö(27),Ö(3),Ö(8) konu anlattıkları ve istendik davranışı öğrettikleri belirlenmiştir.

Tablo 13. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan sınıf çevresini düzenleme stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(17): Kısa süreliğine bu materyali ortadan kaldırıyorum. Merkezlerdeki materyalleri düzenlerim. (26): Paylaşmadıkları materyali ortadan kaldırıyorum. Merkezleri her gün düzenlerim. (3): Sınıf içinde bulunan merkezler için yaka kartları oluştururum. Bu kartlarda bütün merkezlerin yazılı olduğu ve oyun saatinde hangi merkezde oynamak istediklerini sorarak oynamak istedikleri merkezi çocukların yakasına asarım.
--------------------------	---

Öğrencide istendik davranış oluşturmanın yolu, öğrencinin öğrenmesini kolaylaştıran ortamlar hazırlamaktır. Uygun şekilde düzenlenmiş sınıf ortamı öğrenci davranışlarını olumlu yönde etkiler (Şahin, 2005).

Tablo 13 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin sınıf çevresini düzenleme stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 13 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden üç tanesinin sınıf çevresini düzenleme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 14. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan göz teması stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(29): Alay eden öğrencilerle göz teması kurarım ve susmalarını beklerim.
--------------------------	--

Tablo 14 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin göz teması stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 14 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin göz teması stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 15. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(7): Berk’i derse almam, rehberlik servisinde bekletirim. (19): “...halen yapmaya devam ederse ders bitimine kadar sınıfa girmeme cezası veririm.” (4): Tekrarlanmaması için gülen çocuklara küçük cezalandırmalar yapılır.
----------------------	---

Tablo 15 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden üç tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 15 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin ceza verme stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 16. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(4): Uyararak herkes gibi yerinde durması gerektiği söylenir. (1): “...arkadaşının bundan rahatsız olduğunu söyler ve uyarırım.” (10): Sözel olarak uyarırım. (12): Dalga geçmemeleri konusunda uyarır ve yanlış olduğunu belirtirim. (20): Tekrar geç kalmaması için uyarırım. (8): Olay anında uyarır ve kızarım. (7): Alay eden çocukları uyarırım ve kızarım. (10): Sözel olarak uyarırım. (19): Yapmaması gerektiğini ben dili ile uyarırım. (23): Uyarırım. Necmi neredeyse yanında durur, uyarı niteliğinde omzuna dokunurum. (14): Dersi bir daha bölmemesi konusunda uyarırım. (15): Uyarımı yaptıktan sonra bir üst merciye aktarırım. (16): Sınıfı uyarırım. (17): İlk birkaç kez uyarırım. Daha sonra onu derse almam. (24): Arkadaşlarını uyarırım. (11): Sınıfı uyarırım. (25): Arkadaşlarını uyarırım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(1): Uyarırım. (23): Sözel uyarıda bulunurum. (24): Sözel uyarı. (8): Bu durumda Zuhâl’i uyarırım ve yerine geçmesi gerektiğini söylerim. (16): Sözlü olarak müdahale ederim. (15): Sınıfa genel bir uyarı yaparım.

	(26): O an Mert'i yapmaması için uyarırım. (9): Bu konuda Mert'i uyarırım. (19): Diğer çocukları uyarırım. (29): Mert'i sakın bir şekilde uyarırım.
--	--

Tablo 16 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on yedi tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 16 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 17. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(3): Öğrenciler arasındaki iletişimi ve arkadaşlığı kuvvetlendirecek çalışmalar yaparım.
--------------------------	--

Tablo 17 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin arkadaşlık becerileri stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 17 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin arkadaşlık becerileri stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 18. Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullanılan Duyguları Anlama ve İfade Etme Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkökul Öğretmenleri	(5): Çocukların empati duygusunu harekete geçirtmek için sınıftan bir çocuğa okuma yaptırırım ve gülmelerini isterim. Ne hissettiklerini sorarım. (24): Alay eden öğrenciler için sınıfta empati üzerine konuşurum. (7): Her gördüğüm yerde Mert'i öperim ve sıkı sıkı sarılırım. Bunu bıktırmasıya kadar devam ettiririm. Ardından Mert'e ne hissettiğini sorarım. (20): Kendisine hoşlanmadığı bir hareket sürekli yapılırsa ne hissettiğini sorarım ve arkadaşının hissettiklerini anlamasını sağlarım. (15): Öğrencilerden empati kurmalarını isterim. Aynı şeyin kendilerine yapıldığında neler hissedebileceklerini anlamalarını sağlarım.
	(26): Bu konuda önleyici olarak drama çalışması yaparım. Drama çalışmalarının bu gibi durumlarda etkili olduğunu düşünüyorum.

Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(9): Empati yapabilecekleri etkinlikler düzenlerim.</p> <p>(25): Gün içinde bu olaydan sonra konuyu örneklendirerek empati kurmalarını sağlarım.</p> <p>(18): Çocuklara empati becerilerinin gelişmesini sağlayacak etkinlikler planlarım.</p> <p>(27): Alay edildiklerinde neler hissettiklerini sorar herkesin düşüncelerini tek tek söylemelerine olanak tanırım. Alay etmenin çok kötü ve kırıcı olduğunu anlatırım. Alay edilen çocukla bu olumsuz duyguyla nasıl baş edeceğini anlatırım.</p> <p>(29): Sakinleşmelerini beklerim. Sınıfta ortak alan ve paylaşma konulu dramalar düzenlerim.</p> <p>(3): Empati duygusunun ve sabır konusunun çocuğun algısındaki öneme göre çocuk ile birebir bu konu üzerinden konuşurum.</p>
--------------------------	--

Tablo 18 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden beş tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. İlkokul öğretmenlerinin tümünün çocuğa empati yaptırarak bu stratejiyi kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 18 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden yedi tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinden dördünün Ö(9),Ö(25)Ö(18) ve Ö(3) empati yaptırarak, Ö(26) ve Ö(29) drama yaptırarak bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerden bir tanesinin Ö(27) çocuklarla duygular hakkında konuştuğu ve olumsuz duyguyla nasıl baş edeceğini anlattığı belirlenmiştir.

Tablo 19. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(8): Öncelikle tepki vermem, görmezden gelirim.</p> <p>(10): Dersi bölmem, görmezden gelirim.</p> <p>(17): Olayı görmezden gelirim.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(8): O anda görmezlikten gelirim. Tuğçe'ye bunu hissettirmemeye çalışırım.</p>

Tablo 19 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden üç tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 19 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 20. Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullanılan Destekleyici Diyalog ve Davranışlar Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(1): Tuğçe’yi güzel okuduğunu söyler ve cesaretlendiririm. (6): İstiklal Marşı sırasında kurallara uyduğunda ona güzel sözler söylerim. (9): “...ona olumlu geri bildirim sunardım.” (24): Sırada düzgün durursa onu en öne geçirerek ödüllendiririm. (22): Mert’e güzel sözler söylerim. (13): Tuğçe’yi alkışlarım ve överim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(21): Tuğçe’nin resmini çok beğendiğimi ve resmine istediği gibi devam etmesini söylerim. (17): Öğrencilerime yaptıkları etkinliklerin çok özel ve önemli olduğunu söylerim. (16): Tuğçe’nin resmini inceler ve bunu nasıl yaptığını sorarım. Çok güzel gibi ifadeler kullanırım. Bu resmi panoda sergilerim. (6): Hem Tuğçe’nin hem de sınıf arkadaşlarının resmini inceler ve hepsini överim. (Ne kadar renkli olduğu, güzel boyandığı vs.). (20): Tuğçe’yi desteklemek için resminin başarılı olduğunu ve devam etmesi gerektiğini söylerim. (26): Çocuklar bu dönemde çok acımasız olabilmektedirler. Çocuklara Tuğçe’nin yaptığı resmi merak ettiğimi söylerim ne kadar güzel ve farklı bir çalışma olduğunu belirtirim. Çocuklara farkındalık kazandırmak için ressam günleri düzenlerim, resmi panoya asarım. Tuğçe’yi hep birlikte alkışlar ve tebrik ederiz. Her çocuğun resmini biricik bulur, onlara değerli hissettiririm. (23): Resmin güzel olduğunu söylerim, panoya asarım. (25): Tuğçe’nin resmini överim. (7): “...resmi çok beğendiğimi söylerim hatta Tuğçe’yi ödüllendiririm.” (5): Olumlu davranışları fark ederim. Alkışlarım. Küçük ödüller veririm. (29): Yapılan her resmin güzel olduğunu söylerim ve panoya asarım. (3): “... etkinliği överek güzel duygular hissetmesini sağlarım.”

Tablo 20 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden altı tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden beş öğretmenden birinin Ö(24) ödül vermeyi, dört tanesinin Ö(1),Ö(6),Ö(9),Ö(22), Ö(13) olumlu sözler ve övgüyü tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 20 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on iki tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden iki öğretmenin Ö(7), Ö(5) ödül vermeyi, on tanesinin Ö(21), Ö(17), Ö(16), Ö(6), Ö(20), Ö(26), Ö(23), Ö(25), Ö(29), Ö(3) olumlu sözler ve övgüyü tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 21. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(1): Veliyle görüşüp derslere erken gelmeleri konusunda bilgilendiririm.</p> <p>(22): Ders ahlakı içerisinde derse vaktinde gelen öğrenciye ve onu bırakan aileye bu davranış büyük haksızlıktır. Bu konuyu önlemek için aileyle konuşur, veli toplantılarında bunu belirtirim.</p> <p>(14): Ailesi ile görüşürüm, ailesine karşı nasıl olduğunu araştırırım. Ailesi ile bağ kuramadıysa onunla ilgili çalışmalar yaparım.</p> <p>(20): Ailesi ile görüşürüm, durumu açıklarım ve çözüm bulmalarını isterim.</p> <p>(5): Çocuktan beni tatmin edecek bilgiyi alamadıysam aileyle görüşürüm.</p> <p>(24): Derslere geç kalmasının sebebi ailesinden kaynaklıysa anneye konuşur, çözüm yolu ararım.</p> <p>(23): Aileye dayalı bir eğitimle uzun zaman içerisinde bu önlenbilir.</p> <p>(25): Bu konuyu hem Berkle hem ailesiyle konuşurum. Aileyi de sınıfın düzeninin bozulmaması konusunda uyarırım.</p> <p>(8): Aile ile iş birliği yaparak sorunu çözmeye çalışırım.</p> <p>(12): Derslere vaktinde gelmesi konusunda veli desteği alınabilir.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(21): Mert'in ailesiyle görüşürüm. Birlikte çözüm yolu ararız.</p> <p>(8): Öncelikle Mert'in ailesiyle görüşürüm. Diğer ortamlarda yapıp yapmadığını sorarım. Aileden okul dışında beni desteklemelerini isterim.</p> <p>(25): Mert'in anne babasıyla bu konu hakkında neler yapabileceğimize dair görüşülür.</p> <p>(27): Mahremiyet eğitimi vermeleri gerektiğini, evde zorla bir şey yaptırmamaları gerektiğini Mert'in ailesiyle görüşürüm. Aileden destek beklerim.</p> <p>(15): Aile ile görüşme sağlarım. Evde de böyle olup olmadığını öğrenirim.</p>

Tablo 21 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 21 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 22. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(4): Pedagog veya psikologdan yardım almaları gerektiğini aileye söylerim. (9): Çok sık tekrarlanırsa rehberlik ile görüşülür. (10): Gerekirse okulun psikolojik danışmanlık hizmetinden yardım alırım. (16): Bu davranışla rehberlik servisinin ilgilenmesini isterim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(15): Psikolog eşliğinde ne yapmamız gerektiğine karar veririm. (26): Gerekirse okulun rehberlik ve psikolojik danışmanıyla iş birliği yaparım. (16): Bu davranış hala devam ederse altında yatan nedeni araştırırım. (23): Rehberlik servisinden yardım alırım. (18): Okul psikoloğu ile görüşürüm.

Tablo 22 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 22 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 23. Etkileşimi bozan davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(13): "...birlikte çözüm bulalım derim." (5): Birini öpmek istediğinde sırtına dokun gibi zararsız bir yol bulmaya çalışırım. (16): Berk ile ben dili ile konuşurum. Derslere zamanında katılmaman beni üzüyor, bu sorunu birlikte çözelim. (22): Mert'i ve rahatsız olan çocukları bir araya getiririm. Arkadaşınıza kendiniz söyleyin derim. Problemlerini çözmelerini sağlarım.
-------------------------	---

Tablo 23 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin problem çözme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden dört öğretmenden üçünün Ö(13),Ö(16), Ö(22) çocuğa problem çözme stratejisini kullanma fırsatı verdiği, birinin Ö(5) çözümü kendisinin bulduğu ve çocuğa problem çözme fırsatı vermediği belirlenmiştir.

Tablo 23 incelendiğinde etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin problem çözme stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 24. İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri

Ana Tema	Alt Tema	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar (Ö)	Toplam
İlkokul Öğretmenlerinin Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri	Soruna Yönelik Stratejiler	Göz Teması	11	Ö8,Ö9,Ö10,Ö11,Ö14 Ö16,Ö17,Ö19,Ö20,Ö22,Ö23,	
		Sözel Uyarı	19	Ö1,Ö9,Ö10,Ö12,Ö14,Ö15 Ö17,Ö18,Ö19,Ö21,Ö16,Ö11 Ö23,Ö24,Ö25,Ö20,Ö4,Ö8,Ö7	
		Görmezden Gelme	4	Ö10,Ö8,Ö13,Ö17	
	Önleyici Stratejiler	Davranış Beklentilerini Öğretme	12	Ö1,Ö11,Ö21,Ö22 Ö7,Ö6,Ö9,Ö2, Ö10,Ö17,Ö23,Ö24,	34
		Ceza Verme	9	Ö2,Ö5,Ö6,Ö8, Ö17,Ö25,Ö7,Ö19,Ö4	
		Destekleyici Diyalog ve Davranışlar	9	Ö1,Ö6,Ö7,Ö9 Ö11,Ö13,Ö22,Ö24	
		Aile Katılımı ve Eğitimi	10	Ö13,Ö20,Ö24,Ö1, Ö22,Ö14,Ö5,Ö25, Ö8,Ö12	
	Destekleyici Stratejiler	Disiplinler Arası İş Birliği	8	Ö3,Ö6,Ö7,Ö9,Ö23, Ö4,Ö10,Ö16	33
		Problem Çözme	6	Ö7,Ö2,Ö13,Ö16,Ö5,Ö22	
		Duyguları Anlama ve İfade Etme	9	Ö5,Ö7,Ö10,Ö15 Ö22,Ö24,Ö20,Ö17,Ö12,	

Tablo 24 incelendiğinde saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinin en fazla önleyici strateji daha sonra destekleyici en az soruna yönelik strateji kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 25. Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar	Toplam
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri	Soruna Yönelik Stratejiler	Göz Teması	1	Ö29	17
		Sözel Uyarı	16	Ö21,Ö20,Ö16,Ö4,Ö6,Ö23,Ö18,Ö29,Ö17,Ö9,Ö1Ö8,Ö24,Ö16,Ö11,Ö25	
	Önleyici Stratejiler	Sınıf Çevresini Düzenleme	3	Ö3,Ö17,Ö26	47
		Görmezden Gelme	4	Ö29,Ö8,Ö25,Ö23	
		Davranış Beklentilerini Öğretme	16	Ö22,Ö26,Ö12,Ö28,Ö14,Ö5,Ö30,Ö15,Ö18,Ö29,Ö10,Ö3,Ö2,Ö13,Ö6,Ö24	
		Ceza Verme	1	Ö24	
		Destekleyici Diyalog ve Davranışlar	22	Ö26,Ö18,Ö11,Ö5,Ö25,Ö29,Ö27,Ö13,Ö12,Ö24,Ö16,Ö15,Ö9,Ö8,Ö7,Ö19,Ö3,Ö17,Ö16,Ö6,Ö20,Ö23Ö21	
		Aile Katılımı ve Eğitimi	10	Ö4,Ö9,Ö23,Ö22,Ö27,Ö18Ö21,Ö8,Ö25,Ö15	
		Arkadaşlık Becerileri	3	Ö11,Ö18,Ö3	
		Disiplinler Arası İş Birliği	7	Ö16,Ö5,Ö18,Ö7,Ö15,Ö26,Ö23,	
Problem Çözme	3	21,8,27,			
Duyguları Anlama ve İfade Etme	19	Ö3,Ö14,Ö21,Ö20,Ö26,Ö29,Ö4Ö6,Ö9,Ö7,Ö11,Ö3,Ö18,Ö29,Ö30Ö2,Ö28,Ö25,Ö27			

Tablo 25 incelendiğinde saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin en fazla önleyici strateji daha sonra destekleyici en az soruna yönelik strateji kullandıkları belirlenmiştir.

4.2. Öğretmenlerin Öğrenmeyi Engelleyen Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri

Tablo 26. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(8): Derste nasıl davranılması gerektiğini anlatırım. Teneffüste arkadaşına soru sorması gerektiğini söylerim.</p> <p>(12): Ayşe'nin derse katılımını engellemeden, derse ilgisini bitirmeden, sorularını bana sormasını gerektiğini anlatırım.</p> <p>(11): Ali'ye ev ödevi yapma ve sorumluluk bilinci kazandırırım.</p> <p>(23): Bozduğu şeyi düzeltmesi gerektiğini anlatırım.</p> <p>(21): Sınıf kurallarını hatırlatırım, derste söz almadan konuşulmaması gerektiğini söylerim.</p> <p>(24): Ayşe'ye parmak kaldırma kuralını sürekli hatırlatırım.</p> <p>(10): Sınıf kurallarını benimsetmek için ev ödevi veririm.</p> <p>(4): Grup çalışmalarının kurallarından bahsederim.</p> <p>(25): Sınıf kurallarını anlatarak parmak kaldırmadan ve izinsiz konuşmalarını gerektiğini tembihlerim. Konu dışı soruları cevaplamayacağımı söylerim.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(20): Oyuncakları toplamadan sanat etkinliğine geçemeyeceğimizi söylerim. Herkesin oyuncakları toplaması gerektiğini anlatırım.</p> <p>(6): Oyuncakları toplamazlarsa oyuncaklara basıp kırabileceklerini ve bir daha oynayacak oyuncak bulamayacaklarını söylerim. Diğer günlerde oyuncak oynamak istiyorlarsa toplamaları gerektiğini anlatırım.</p> <p>(26): Her çocuk civcivi eline almak zorunda değil. Bizim amacımız hayvan sevgisi aşılacak değil. Hangi durumlarda civcivin ona zarar vermeyeceğini, nasıl tutması ve nasıl sevmesi gerektiği önceden çocuklara öğretilmeli.</p> <p>(15): Çocuklara sınıf kurallarını hatırlatırım. Bir etkinliğe geçmeden önce diğer etkinliği toplamamız gerektiğini söylerim. Sınıf kuralları panosu hazırlarım.</p> <p>(27): Ahmet'in hikayeyi dinlemesi gerektiğini hikayedeki olayı canlandırması gerektiğini kural koyup beraber uygulamamızı sağlayabilirim.</p> <p>(7): Sınıf kurallarını hatırlatmak için etkinlik planlarım. Sınıf kurallarını çocuklarla birlikte yeniden oluşturur ve bu konuyla ilgili etkinlik planlarım.</p> <p>(19): Kuralları hatırlatırım.</p> <p>(23): Hayvanlar hakkında öğretici video izletirim. Sınıfa bir hayvan getirilmeden önce o hayvan hakkında çocukları bilgilendiririm. Hayvanlar hakkında öyküler okurum.</p>

<p>(3): Çocuklara kitapların faydalarını anlatırım. Kitap sevgisi oluşturmak için kitap hediye ederek resimlerine bakarak sınıfta anlatmalarını isterim. Kitap okurken çocukları kitabın içine katmaya çalışırım, örneğin uçak konulu bir kitapta uçak yapmalarını isterim.</p> <p>(14): Hikaye saatinde gerekli kurallar konularak yapılmasının doğru olmadığı konuşulur.</p> <p>(18): Hikaye saatinin kurallarını önceden öğrencilerle belirlerim.</p> <p>(28): Sınıfa balık vs. getirip sorumluluk almalarını sağladım. Hayvan sevgisini aşılar ve anlatırdım. Hayvanlarla ilgili çizgi filmler izlettirir ve etkinlik yaparım.</p> <p>(10): Farklı doku materyalleri getiririm ve öğretirim. Duyusal materyallerden farklı etkinlikler yaparım.</p> <p>(12): Etkinlik öncesi kurallar koyarım.</p> <p>(4): Sınıf kuralları anlatılır. Çocuklara tüylü tüysüz kavramları hakkında çalışmalar yaparım.</p> <p>(2): Konuyla ilgili öğretici kısa film izlettirilir.</p> <p>(22): Birbirimizin etkinliklerine saygılı olmamız gerektiğini anlatırım, etkinlikle desteklerim. Sınıf kurallarını anlatırım.</p>

Tablo 26 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilköğretim öğretmenlerinden sekiz tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Ö(21),Ö(24),Ö(10),Ö(4),Ö(25) olmak üzere beş öğretmen sınıf kurallarıyla, Ö(8),Ö(23),Ö(8) üç öğretmen de ne yapılması gerektiğini anlatarak davranış beklentilerini öğretme stratejisini kullanmıştır.

Tablo 26 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on yedi tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Ö(15),Ö(27),Ö(7),Ö(19),Ö(14),Ö(18),Ö(12),Ö(4),Ö(22) dokuz öğretmen sınıf kurallarıyla, Ö(20),Ö(6),Ö(26),Ö(3) dört öğretmenin ne yapılması gerektiğini anlatarak davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi kullanan Ö(2) ve Ö(23) iki öğretmenin öğretici video ve kısa film kullandığı, diğer iki öğretmenin de Ö(28) ve Ö(10) etkinlik yoluyla davranış beklentisini öğretmeyi tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 27. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(8): Empati yapmasını sağlarım. (6): Ayşe'yi tahtaya alırım ve sorusunu sormasını söylerim. Ben de Ayşe'nin sırasına oturur ve konuşmaya başlarım. Yani rol değiştiririm. Bu yolla empati yapmasını sağlarım. Ardından neler hissettiğini sorarım ve benim de ne hissettiğimi ona söylerim. (9): Bu davranışın beni üzdüğünü ve kendini benim yerime koymasını isterim. (13): Sen öğretmen olsaydın nasıl bir soru sorardın diyerek onun soru sormasını isterim. Empati yapmasını sağlarım. (18): Olumsuz davranış kendisine yapılırsa da üzüleceğini anlamasını sağlarım. (15): Öğrencilerimin empati kurmasını isterim. Aynı şeyin kendilerine yapıldığında neler hissedeceklerini anlamalarını sağlarım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(15): Çağrı'nın özgüvenini destekleyen çalışmalar yaparım, ona saygı duyarım. (7): Cıvı seven çocukların duygularını sorarım, anlatmalarını isterim. (8): Çağrı'ya özgüvenini yükseltecek çalışmalar yaptırırım. (3): Sizce sınıfımız bu haldeyken dikkatimiz dağılır mı? Yani empati. Sizce böyle bir ortamda yeni etkinliğe geçerse nasıl duygular hissedeceğiniz bir düşünün bakalım diyerek çocukları düşünmeye sevk ederim. Sadece 1 kez olmak kaydıyla bu ortamda etkinlik yapardım, çocukların bu ortamda rahatsız olacağına eminim. Onların bu duyguya baş başa kalmalarını isterim. (24): Hikayeyi dramalaştırırım. Dramada görev verir, ona soru sorarım. (2): Drama etkinliği planlarım.

Tablo 27 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden altı tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin tamamının empati yoluyla bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 27 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden altı tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. İki öğretmenin Ö(2) ve Ö(24) drama yoluyla, iki öğretmenin özgüven

çalışmalarıyla Ö(15), Ö(8), iki öğretmenin duygularla hakkında düşünme ve konuşma yoluyla bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 28. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(7): Uyarırım, kızarım. Sınıftaki arkadaşlarının ders dinlemesine engel olmaması gerektiğini konuşurum. (17): Sınıf içinde huzurun bozulmaması için onu uyarırım. (23): Devam ederse uyarırım. (9): Öncelikle sözel olarak uyarırım. (24): Osman'ı uyarırım. (22): Açık ve net bir şekilde uyarırım. (21): Sınıf ortamını bozduğu için sözel olarak uyarırım. (19): Ben dili kullanarak onu uyarırım, ceza vermem. (20): Davranış yaşandığında sözel olarak uyarırım. (4): Can'ın yanına giderek uyarıda bulunurum. Dikkat dağınıklığı olup olmadığını araştırırım. Gerekirse ön sırada oturmasını sağlarım. (8): Uyarırım. (18): Söz alarak konuşması gerektiğini söylerim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(20): Ahmet'i ilk olarak yerine oturması ve arkadaşlarına rahatsız etmemesiyle ilgili uyarılarda bulunurum. (15): Yerine oturması için uyarırım. (27): Bozduğu için uyarırım. (9): Ahmet'i oturması konusunda uyarırım. (29): Yapmaması için uyarırım. (18): Diğer öğrenciler yokken Ahmet'i uyarırım, bu konuda net ve tutarlı davranırım. Tavrımı net bir şekilde ortaya koyarak Ahmet'i engellerim. (21): Öncelikle sözel uyarıda bulunurum. (2): Çocukları uyarırım.

Tablo 28 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden on iki tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 28 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden sekiz tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 29. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(21): Ödevini yapmamasının bir bedeli olduğunu söylerim. Bu davranışı cezalandırırım. Sevdiği şeylerden, etkinliklerden mahrum bırakırım. (17): Bu durum alışkanlık haline gelirse ceza veririm. (19): Söz almadan konuşursa ceza alacağını söylerim. (24): Bu şekilde davranırsa hiçbir gruba dahil etmeyeceğimi söylerim. (7): Aynı durum devam ederse etkinliklere katılmasına izin vermem.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(20): Davranışlarına devam ederse Ahmet'i arkadaşlarından farklı bir yere oturtarak hafif bir ceza veririm.

Tablo 29 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden beş tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 29 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 30. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(15): Görmezden gelirim. (16): Ayşe'yi görmezden gelirim, konuşmak isteyenlerin parmak kaldırarak söz hakkı alması gerektiğini söylerim. (1): Söz hakkı almadan konuştuğu için görmezden gelirim. (10): Görmezden gelirim. (17): Onu görmezden gelirim, söz hakkı isteyenlere öncelik veririm. (19): Konu dışı sorularımı görmezden gelirim. (11): Konu dışı sorulara cevap vermem.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(6): Olumsuz davranışı öncelikle görmezden gelirim. (16): Görmezden gelirim. (26): İlk başta görmezden gelirim. Çok ciddi şekilde rahatsız etmediği durumlarda müdahalede bulunmam fakat arkadaşlarını rahatsız etmeye başladığında okumayı bir süre bırakırım. Dikkati üstüne çekmeden ve olumsuz pekiştirme yapmamak için bazı davranışlarını görmezden gelirim. (21): Önce görmezden gelirim. (22): Ahmet'i görmezden gelerek hikayeyi okumaya devam ederim. (25): Sevmek de sevmemek de ona kalmış. Bir tepkide bulunmam. (3): Bu olaya karşı bir tepkim olmaz.

Tablo 30 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden yedi tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 30 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden yedi tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 31. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(13): Aileyle iletişime geçer onlarla ödev kontrolü ve takibini artırırım. (6): Sorumluluk duygusunun ailede verilmediğini düşünür, okulda daha çok üstüne düşerim. Ev ödevleri konusunda veliyle görüşürüm. (10): Ali'nin sorumluluk bilincini geliştirmek için veliyle görüşür, program hazırlarım. (12): Devam ediyorsa veliyle iletişim sağlanır. (20): Ailesi ile görüşürüm. (1): Velisiyle ev ödevleri hakkında konuşur, evdeki durumunu öğrenirim. (22): Ev ödevlerinin düzenli olarak öğretmen tarafından takip edilmesi gerekir. Verdiğim ödevde, ödev yoğunluğuna dikkat eder ve aileyle iletişime geçerim. Sorumluluklarını yapıp yapmadığını araştırırım. (25): Ailesini Ali'nin durumu hakkında bilgilendiririm. (9): Bu sorumsuzluğu velisi ile görüşürüm. (5): Ev ödevi ve araç gereç getirme konusunda aileden biriyle iletişime geçmeye çalışırım. Çünkü bu konuda aileden destek almamız gerekiyor. (7): Ailesiyle iletişime geçerim ve ödev takibinin yapılmasını isterim. (4): Ali'nin ailesiyle görüşürüm. Aile ziyareti yaparak çocuğun öğrenmeye hazır bulunurluk durumunu anlamaya çalışırım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(18): Bu davranışı aile ile konuşurum. (14): Aile katılımı sağlanabilir. (27): Ailelere evcil hayvan beslemelerini, hayvanat bahçesine gitmelerini tavsiye ederim. (20): Uyum konusunda zorlanıyorsa ve yetersiz kalırsa ailesiyle görüşürüm.

Tablo 31 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden on iki tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 31 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dört tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 32. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(22): Yaptıklarım hala işe yaramazsa rehberlik servisine haber ederim. Çocuğu gözlemlmelerini isterim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(22): Okul psikoloğu ile görüşürüm. Böyle olmasının sebebini öğrenmeye çalışırım, ona göre çalışmalarda bulunurum. (6): Bu uyumsuz davranışın nedenini anlamaya çalışırım. (ilgi, dikkat çekme, ailesel sorunlar...) Gözlemlediğim durumla ilgili okul ile iş birliği yaparak uyumsuz davranışın ortadan kalkmasını sağlarım. (26): Ahmet'in özel bir durumu olduğundan şüphe ediyorsam (DEHB gibi) aile, rehberlik ve psikolojik danışmanla iş birliği içine girerim. (18): Okul psikoloğu ile görüşerek ürperen çocukları korkutmadan nasıl bir yol izlemem gerektiğini ile ilgili fikirler alır, etkinliklerimi ona göre düzenlerim. (3): Çocuğu gözlemlerim. Bu gözlemler sonucu pdr öğretmenimizle görüşürüm. Hem pdr biriminin hem ailenin söyleyeceklerini dikkate alırım. (21): İleri düzeyde uyum problemi varsa ailesiyle görüşürüm ve pdr servisine yönlendirme sağlarım. (24): Okulda psikolojik danışma varsa ondan yardım alınır. (28): Rehberlik servisinin gözlemlemesini isterim. (10): Pdr birimi. (4): Okul psikoloğuyla nasıl bir yol izlememiz gerektiği hakkında görüşürüm ve birlikte çalışmalarda yaparız.

Tablo 32 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden bir tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 32 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 33. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan etkinlikler arası geçişler stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(10): Etkinlik geçişlerinde parmak oyunları ya da şarkılar kullanırım. (4): Etkinlik geçiş esnasını daha eğlenceli hale getirerek çocukların dikkatini kendimde toplamaya çalışırım. Oyundan sonraki etkinliği daha eğlenceli şekilde anlatarak dikkatlerini toplarım. (29): Oyuncakları toplamayla etkinlik geçişinde müzik açarım. (12): Oyuncakları toplamaları için süre veririm ve toplamalarını beklerim. Müzik açarım.
--------------------------	--

Etkinlikler arası geçişler stratejisi; öğretmenin yönlendirmesi ile çocuğun bir görevi tamamlayıp diğer etkinliğe başlaması için yapılan değişiklik ya da sınıf içi hareketlilik olarak tanımlanmaktadır (Ergin,2016).

Tablo 33 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin etkinlikler arası geçişler stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 33 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dört tanesinin etkinlikler arası geçişler stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Etkinlikler arası geçişlerde iki öğretmenin Ö(12) ve Ö(29) müzik kullandığı, bir öğretmenin Ö(10) hem oyun hem müzik kullandığı, bir öğretmeninse Ö(4) etkinlik geçişini daha eğlenceli hale getireceği belirlenmiştir.

Tablo 34. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(2): Ödevini yapan, araç gereçlerini getiren öğrencilerin bu davranışı mutlaka pekiştirilmelidir. Güzel bir söz veya ödül olabilir. Çocuk övülmelidir. (3): Hemen tepki göstermek yerine onu anlamaya çalışırım. Bazı çocuklar doğruyu bildikleri halde yanlışı ifade etmekten, arkadaşları tarafından alay konusu olmaktan çekinerek sessiz kalabilirler. Bunu aşmak için çocuğu övgülerle yüreklendirmek gerekir.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(27): Sık sık olumlu pekiştireç kullanırım, güzel sözler söylerim. Ödüllerden yararlanırım. (23): Hikaye sonunda sorular sorarım, bilenleri överim. (24): Teşvik edici yaklaşımlar sergilerim. Cevap verdiği zaman aferin, çok iyi gibi güdüleyici sözler söylerim. (12): Olumlu pekiştireç veririm. (22): Çocuğun yaptıklarını överim. (18): Oyuncak toplayana ödül koyarım. (13): Olumlu sözlerle desteklerim.

Tablo 34 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden iki tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerden Ö(3) övgü kullanmayı, Ö(2) ise hem övgü hem ödül kullanmayı tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 34 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden yedi tanesinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Beş öğretmenin Ö(23),Ö(24),Ö(12),Ö(22),Ö(13) övgü ve olumlu sözler kullanmayı, bir öğretmenin Ö(18) ödül kullanmayı tercih ettiği belirlenmiştir. Bir öğretmenin Ö(27) hem olumlu sözleri hem ödül kullanmayı tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 35. Öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı kullanılan etkinliklere katılımı teşvik stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(11): Çağrı'ya seslenir ve sorumu tekrarlarım. Cevaplamasını beklerim. (2): 40 dakika boyunca öğrenci derse motive edilmez. Derse teşvik etmek, dersi eğlenceli hale getirmek ve kısa molalar vermek gereklidir. (24): Ayşe'nin derslere etkin katılımını sağlarım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(20): Uzak duran ve ürperen çocukları ilk olarak civcivi sevmeleri için teşvik ederim. Onlara zarar vermeyeceğini, yumuşacık tüyleri olduğunu söylerim. (15): Etkinliklere güzel katılanların panosunu hazırlarım. Etkinlik katılımını sağlarım. (6): Çağrı'yı etkinliklere aktif katmaya çalışırım, desteklerim. İlgisini çeken şeyleri öğrenip o konularda etkinlik yaparım. (7): Etkinliklere katılımını teşvik edecek etkinlikler planlarım. (21): Çağrı'yı etkinliklere dahil etmeye çalışırım. Etkinliğe katılmasını desteklemek için onunla etkinliğe yardımcı olurum. (28): Soru sorarak ve yakınımda tutarak etkinliklere aktif katılımını sağlarım. (12): Etkinliklere aktif katılmasına yardımcı olurum. Bunun için ona fırsat veririm. (25): Etkinliğe katılması için cesaretlendiririm. (16): Katılması için yeterli süre verip, ipuçları kullanırım. (2): Etkinliğe katılması konusunda çalışmalar yaparım. (13): Etkinliğe katılması için sorumluluk veririm. Katılım gösterdikçe olumlu pekiştirmeç kullanırım. (24): Çağrı'nın katılımı için onu teşvik edici şeyler söylerim, cevap verinde güdüleyici kelimeler kullanırım.

Tablo 35 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden üç tanesinin etkinliklere katılımı teşvik stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 35 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on iki tanesinin etkinliklere katılımı teşvik stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

4.3. Öğretmenlerin Düzen Bozucu Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri

Tablo 36. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan duyguları anlama ve ifade etme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(12): Empati kurmasına yardımcı olurum. (3): Empati kurmasını, aynı şeyler kendisine yapılırsa hoşlanıp hoşlanmadığını sorar, olayı tatlıya bağlayıp barışmalarını isterim. (6) "...empati yapabilmesi için onunla bireysel konuşurum." (13): Makasını zorla aldığı arkadaşımı çağırıp bir süre sonra sen de Aysel'e benzer hareket yap, sonra ne hissettiğini sorarım derim. Yapınca da Aysel'e ne hissettiğini sorardım. Ve Aysel'in arkadaşımı anlamasını sağlamaya çalışırdım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(27): Aysel'in zorba davranışlarını anlatan drama yaptırırım ve bu davranışın kötü olduğunu anlamasını sağlarım. Aysel'e her bireyin sınırı olduğunu bu sınıra izinsiz giremeyeceği ve eşyaları izinsiz alamayacağını empati kurdurarak anlamasını sağlarım. (17): Arkadaşlarına böyle yapmasının onları üzdüğünü söylerim. Kendisine böyle yapılırsa neler hissettiğini sorarım. (28): Aysel'e itmenin ve oyuncağı zorla almanın doğru olup olmadığını sorarım. Ona birisi böyle bir şey yapsa o ne hisseder gibi sorular sorarak empati kurmasını sağlarım. (23): Bu davranış kendisine yapılırdı ne hissederdi sorardım. Bir köşede bunu düşünmesini isterim. (22): Koşturan çocuklar sakinleştirilip yerlerine oturtulur. (13): Aynıısı ona yapılırsa ne hissedeceğini Aysel'e sorarım.

Tablo 36 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin tamamının empati yoluyla bu stratejiyi kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 36 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden altı tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Dört öğretmenin Ö(17),Ö(28),Ö(23),Ö(13) empati yaptırarak, bir öğretmenin çocuğu sakinleştirerek Ö(22) duyguları anlama ve ifade etme stratejisini kullandığı belirlenmiştir. Bir öğretmeninse Ö(27) hem drama yoluyla hem de empati yaptırarak bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir.

Tablo 37. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(18): Gayet normal bir şekilde enerji boşaltmaları gerektiğinden sabırla beklerim. Koşan çocuklara tepki vermem.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(26): Bazen bu durumu abartıp sürekli şikayete geliyorlar örnekte olduğu gibi. Gerekli müdahale ve önlemlerden sonra denetimli görmezden gelme metodunu uyguladım genelde. (7): Şikayet edenleri görmezden gelirim. (23): Olay anında görmezden gelirim. (25): Görmezden gelirim. Davranışın zamanla sönmesini beklerim.

Tablo 37 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkököl öğretmenlerinden bir tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiğı belirlenmiştir.

Tablo 37 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dört tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiğı belirlenmiştir.

Tablo 38. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan sınıf çevresini düzenleme stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(10): Merkezler ilgi çekici şekilde düzenlenir, her gün materyaller değiştirilir.
--------------------------	---

Tablo 38 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkököl öğretmenlerinin sınıf çevresini düzenleme stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 38 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin sınıf çevresini düzenleme stratejisini tercih ettiğı belirlenmiştir.

Tablo 39. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan disiplinler arası iş birliği stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(9): Rehberlik biriminden destek alınabilir.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(24): Rehberlik servisinden destek alırım. (28): Ayşe tüm etkinliklerde böyleyse rehberlik servisi ile görüşürüm. (4): Duruma göre psikologdan yardım alırım. (3): Altındaki nedene uygun bir uygulama ile ona yardımcı olabilirim. Öz güven problemi veya isteksizlik olabilir. Rehberlik desteği alırım. (15): Bir uzman ile görüşüp bunun altında yatan sebebi öğrenmeye çalışırım.

Tablo 39 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden bir tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 39 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 40. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan aile eğitimi ve katılımı stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(6): Özgüven ve sorumluluk alması, olumlu davranış kazanması için aileyle çalışmalar yaparım. (14): Ayşe'nin annesiyle konuşurum, evde destek vermesini isterim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(10): Ayşe'nin velisiyle görüşüp çocuğu evde biraz bağımsız bırakmalarını ve bağımsız başardığı davranışları takdir etmelerini isterim. (28): Halen böyle devam ederse ailesine gölge öğretmenin Ayşe'nin gelişimine uygun olacağını gölge öğretmen bulmaları gerektiğini söyler ya da stajyer öğretmen varsa onun Aysel'le daha çok ilgilenmesi gerektiği zamanla da ilgisini azaltması gerektiğini söylerim.

Tablo 40 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden iki tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 40 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden iki tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 41. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan davranış beklentilerini öğretme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(2): Öncelikle sınıf kurallarını oluştururken derslere malzemesiz gelmemeleri gerektiğini özellikle belirtirim. Böyle olayların olmaması için çocuklara nezaket ifadelerini (teşekkür etmek, özür dilemek, izin istemek) gibi öğretim, kullanmaları için teşvik ederim.</p> <p>(23): Kendi davranışımıla model olmaya çalışırım.</p> <p>(21): Arkadaşlarımızı sürekli şikayet etmememiz gerektiği hakkında öğretici bir konuşma yaparım.</p> <p>(1): Etkinliğin nasıl yapıldığını anlatırım. Yapamadığı yerlerde önce yardımcı olurum. Sonra kendisinin tek başına yapabileceğini söyleyerek cesaretlendiririm.</p> <p>(17): Eşyaların izinsiz ve zorla alınamayacağını, izin istemesi gerektiğini Aysel'e anlatırım. Kuralları anlatırım.</p> <p>(16): Koridorda koşmamamız gerektiğini söylerim, kurallar hakkında konuşurum.</p> <p>(4): Aysel'e arkadaşlarından bir şey isterken nasıl davranması gerektiğini öğretirim.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(8): Sönük ve pasif bir öğrenciyse bu noktada ona rol model olurum. Bende çim adam yaparım ve Ayşe'nin öğrenmesi için anlatırım, gösterim hızımı yavaşlatırım. Sınıf ve okul kurallarını öğrencilerle birlikte dönem başında belirlerim.</p> <p>(20): Ayşe'ye yapılacakları tekrar olarak aşamalı şekilde anlatırım. Benim desteğim olmadan da yapabileceğini söylerim. Benim ara ara kontrol edeceğimi ve yanlış yaparsa yardım edeceğimi söylerim.</p> <p>(9): İzin alması gerektiğini ve kuralları hatırlatırım.</p> <p>(16): Aysel'e davranışlarımla örnek olurum. Bir oyuna nasıl katılması gerektiğini onun göreceği ve duyacağı şekilde yaparım.</p> <p>(7): Sınıfa geldiklerinde nasıl beklemeleri gerektiğiyle ilgili etkinlikler planlarım, sınıf kurallarını hatırlatıcı etkinlikler planlarım.</p> <p>(6): Ayşe'ye önce model olurum. Daha sonra Ayşe'nin yapmasını beklerim. Ayşe etkinliği yaparken ona sözel pekiştireçler kullanırım.</p> <p>(28): Aysel'i o gruba dahil edecek bir etkinlik hazırlarım. Sınıfta birbirimize vurmanın, itmenin yanlış olduğu ile ilgili bir kural koyarız.</p>

	<p>(10): Sıra olalım şarkısını söylerim, kuralları hatırlatırım. Konuyu anlatan kitap ya da çizgi filme bir etkinlik hazırlarım. Sınıf kurallarını daha sık hatırlatırım. Çocuğun böyle durumlarda nasıl davranacağını gösteren bir etkinlik planlarım.</p> <p>(30): Kuralları konuşurum.</p> <p>(4): Sınıf kurallarını hatırlatırım.</p> <p>(3): Çocuklar ile iletişim becerileri kazanmak açısından sürekli bir sohbet konusu açarak onlara tek tek söz hakkı vererek kendilerini ifade etmelerini sağlarım.</p> <p>(23): Bu hallerini videoya alırım. Daha sonra izleterek nasıl göründüklerini sorarım ve nasıl davranmaları gerektiğini öğretirim.</p> <p>(29): Oyunlara nasıl dahil olunacağını rol model olarak çocuklara öğretirim.</p> <p>(13): İzin alması gerektiğini öğretirim ve izin almayı kullanmasını sağlarım.</p>
--	--

Tablo 41 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilköğretim öğretmenlerinden yedi tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 41 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on altı tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 42. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan sözel uyarı stratejisi ile ilgili bulgular

<p>İlkokul Öğretmenleri</p>	<p>(2): Hem ders malzemelerini getirmemiş hem de arkadaşına kötü davranmış. Yanlış davranışları için onu uyarırım. (1): Onu uyarıp arkadaşının eşyasını izinsiz alamayacağını hatırlatırım. (23): Yaptığının tehlikeli olduğunu söyler ve kızarım. (11): Sesleri rahatsız edici ve koşmaları birbirlerine zarar verici nitelikteyse onları uyarırım. (14): Çocukları uyarırım. (9): Düşme, çarpma gibi olayların olmaması için bir müddet çocukları sert bir şekilde uyarırım. (22): Aysel burada zorbalık yapıyor. Açık ve net bir şekilde onu uyarırım. (20): Sözel olarak uyarırım. (21): Sözel uyarıda bulunurum. (15): Uyarır ve düzeni sağlamaya çalışırım. (8): Burada zorbalık bulunmaktadır. Öncelikle sözel olarak uyarıda bulunurum. (17): Koşmanın zararlı olabileceğini söyler, bunu bahçede yapabileceklerini belirtirim. (5): Aysel'e sözel olarak müdahale ederim. (10): Yanına giderek onu uyarırım. (19): Kendilerine ve çevreye zarar verme ihtimaline karşı uyarırım.</p>
<p>Okul Öncesi Öğretmenleri</p>	<p>(26): Anında müdahalede bulunurum. Aysel'e arkadaşlarını bu şekilde yaparak rahatsız etmesinin doğru olmadığını söylerim. Arkadaşları isterlerse oyunlarına dahil olabileceğini söylerim. Zorla bu şekilde davranmaman gerekir, arkadaşlarına vurmadan, iteklemeden onlara oyunlarına katılmak istediğini söyleyebilirsin diye Aysel ile konuşurum. (4): Okul öncesinde çocuklara kızmak ters tepebilir, kızmadan çocuklar uyarılmalı. (9): Çocukları uyarırım. (24): Yüksek sesle isimlerini söylerim. (25): Uyarılır.</p>

Tablo 42 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden on beş tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 42 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 43. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan problem çözme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(20): Arkadaşlarıyla olan sorunlarının önce kendisinin çözmeye çalışması eğer çözemezse bana söylemesi gerektiğini anlatırım. Olumsuz davranışta bulunan öğrenci ile de konuşur yaptığını fark etmesi sağlanır. (10): Problemini kendisinin çözmesi için teşvik ederim. Bu konu hakkında sınıfta ev ödevi veririm. (5): Şikâyet eden çocukların genellikle arkadaşlarına sözel olarak laf attıkları ya da müdahale ettiklerini meslek hayatımda gördüm. Öncelikle şikâyet edilen kişilerden olayları öğrenmeye çalışırım ve sonra problemlerini çözmelerine yardım ederim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(3): Şikâyet etmenin her defasında güzel bir davranış olmadığından ve rahatsız olduğu konuları arkadaşlarıyla çözmesi gerektiğini söylerim. Yanına giderek arkadaşınla paylaş derim. (27): Problemlere karşı nasıl davranmaları gerektiğini kendisinin de sorumluluk alarak problem çözme becerisi kazanmasına imkan vererek her problemle karşılaştığında çevreden destek beklemeden kendisinin çözüm bulmasına yardımcı olurum.

Tablo 43 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden üç tanesinin problem çözme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin tamamının problem çözme stratejisini etkin kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 43 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden iki tanesinin problem çözme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenlerden birinin Ö(3) problem çözme stratejisini etkin kullanmadığı, diğer öğretmenin Ö(27) etkin kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 44. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan görmezden gelme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(8): Asla karışmam, çocuklar enerjisini atmalıdırlar. (24): Başka bir tepki de bulunmam. (25): Çocuklar okulda özgür olmalılar. Birbirlerine zarar vermedikleri sürece karışmam. (23): Bu davranışa tepki göstermem. Enerji atmak için bunu yapmaktadırlar. (5): Etrafta amaçsızca çocuklar koşuşturabilir, buna müdahale etmek doğru değil. (1): Zarar vermedikleri sürece dikkate almam, görmezden gelirim. (7): Koşan çocuklara asla karışmam. Ders dışında istediklerini yapabilirler. Zarar vermedikleri sürece bir sorun görmem.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(16): Onu dinlerim, tepkide bulunmam.

Tablo 44 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden yedi tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 44 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 45. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan ceza verme stratejisi ile ilgili bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(17): Olay tekrarlanmaya devam ederse ceza veririm. (21): Bu etkinlikten mahrum bırakırım. Tekrarlayan durumda mola verdirtirim. Sınıfta bir köşede bekleyip düşünmesini sonra da anlatmasını isterim. (5): Etkinliği yaparken makası olmadığı için ona ekstra ev ödevi cezası veririm.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(8): Kurallara uyulmadığı takdirde ufak cezalar veririm.

Tablo 45 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden üç tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 45 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden bir tanesinin ceza verme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 46. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisi ile ilgili bulgular

<p>İlkokul Öğretmenleri</p>	<p>(24): Ayşe'ye herkesin kendi emeğinin güzel olduğunu söylerim. Güzel yapacağını söylerim. Cesaretlendiririm. (2): Öğrencimize kural ve sınır koymak için ilişkinin iyi olması önemlidir. Çocuklarla teneffüslerde sohbet etmek, vakit geçirmek, problemlerini dinlemek, oyunlarına eşlik etmek gerekir. Bu öğrenci öğretmen bağımlı kuvvetlendirir. (3): Öğretmenin en önemli görevlerinden birisi öğrencileri hayata hazırlamaktır. Çocuk sürekli öğretmenden yardım istiyor ve kendi çabalarıyla bir şeyler üretmiyorsa yol gösterilmeli, yüreklendirilmelidir. Yaptıkları övülmelidir. (17): Yaptığı şeyin sonucunda etkinliği nasıl olursa olsun yaptığı şeyin güzel ve başarılı olacağını söylerim. Onu bu konuda cesaretlendiririm. (23): Onun çalışmasının çok güzel olduğunu söylerim. (6): Çalışmayı kendisi yaparsa çok güzel ve özel olacağını söylerim. (4): Yapabileceği konusunda motive edici sözler söylerim. (8): Onun benden daha iyi yaptığını söylerim. Çalışma için ufacak bir çizik bile atmış olsa onu överim.</p>
<p>Okul Öncesi Öğretmenleri</p>	<p>(24): Yaptığı olumlu davranışlarda onu teşvik ederim. (7): Kendi yaptığında "aferin, başardın" gibi pekiştiriciler veririm. Kendi yaptığı etkinlikleri ödüllendirerek başarı duygusunu tatmasını sağlarım. (10): Ayşecim sen kendin yapabilirsin, benim yardım etmeme gerek yok. Ben kendi çim adamımla ilgilenmeliyim. Eminim seninki çok güzel olacak derim. (2): "Ayşecim kendinde yapabilirsin, sana güveniyorum" gibi ifadelerle Ayşe'yi desteklerim. Çocuklarla motive edici şekilde konuşurum. (12): Kendisinin yapması için onu yüreklendiririm. Olumlu pekiştiriciler kullanırım. (17): "...onun yapabileceğine inandığımı söyleyerek onu cesaretlendiririm. Olumlu dönütler veririm." (25) Ayşeciğim diğer arkadaşlarının da benim yardımına ihtiyacı olabilir. Sen kendin yapmaya devam et, ben çok güzel olacağına inanıyorum derim. (29): Çok güzel yapacağını söylerim. (15): Sabah hazırladığım etkinlikleri uygulayanları ödüllendiririm.</p>

Tablo 46 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden sekiz tanesinin destekleyici diyalog ve davranış stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 46 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dokuz tanesinin destekleyici diyalog ve davranış stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 47. Düzen bozucu davranışlara karşı kullanılan arkadaşlık becerileri stratejisi ile ilgili bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(21): Etkinliği başarılı bir şekilde yürüten arkadaşlarının yanına oturarak birbirlerine yardımcı olmalarını desteklerim. Böylece iş birliği sağlarım. Arkadaşlarına kötü davranışlar sergilemek yerine onlara güzel bir dille oyuna dahil olmak istediğini söylemesi gerektiğini anlatırım. (4): Çocukları sevdiği arkadaşları ile eş yaparım. Kaynaşmalarını sağlarım.
--------------------------	---

Tablo 47 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinin arkadaşlık becerileri stratejisini kullanmadığı belirlenmiştir.

Tablo 47 incelendiğinde düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden iki tanesinin arkadaşlık becerileri stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 48. Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(Ö)	Toplam
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri	Soruna Yönelik Stratejiler	Sözel Uyarı	12	Ö20, Ö15, Ö27, Ö29 Ö9, Ö18, Ö21, Ö2, Ö26 Ö4, Ö24, Ö25	12
		Sınıf Çevresini Düzenleme	1	Ö10	
	Önleyici Stratejiler	Davranış Beklentilerini Öğretme	23	Ö20, Ö6, Ö26, Ö15, Ö27, Ö16 Ö7, Ö19, Ö23, Ö3, Ö14, Ö4 Ö(18), Ö(28), Ö(10), Ö(12) Ö(2), Ö(22), Ö(8), Ö(9), Ö(30), Ö(29), Ö(13)	
		Ceza Verme	2	Ö20, Ö8	
		Etkinlikler Arası Geçişler	4	Ö10, Ö4, Ö29, Ö12	66
	Destekleyici Stratejiler	Destekleyici Diyalog ve Davranışlar	14	Ö(23), Ö(27), Ö(24), Ö(12) Ö(22), Ö(18), Ö(13), Ö(7), Ö(10) Ö(2), Ö(17), Ö(25), Ö(29), Ö(15)	
		Görmezden Gelme	9	Ö(6), Ö(16), Ö(26), Ö(21), Ö(22) Ö(25), Ö(3), Ö(23), Ö(7)	
		Etkinliklere Katılımı Teşvik	13	Ö(20), Ö(15), Ö(6), Ö(21), Ö(7) Ö(21), Ö(28), Ö(12), Ö(25), Ö(16) Ö(2), Ö(13), Ö(24)	
		Aile Eğitimi ve Katılımı	6	Ö(18), Ö(24), Ö(20), Ö(27) Ö(10), Ö(28)	
		Arkadaşlık Becerileri	2	Ö21, Ö4	
		Disiplinler Arası İş Birliği	12	Ö(22), Ö(6), Ö(26), Ö(18), Ö(3) Ö(21), Ö(24), Ö(18), Ö(4), Ö(10) Ö(28), Ö(15)	34
		Problem Çözme	2	Ö3, Ö27	
	Duyguları Anlama ve İfade Etme	12	Ö(7), Ö(15), Ö(8), Ö(3), Ö(2) Ö(24), Ö(27), Ö(17), Ö(28), Ö(23), Ö(22), Ö(13)		

Tablo 48 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin en fazla önleyici strateji daha sonra destekleyici en az soruna yönelik strateji kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 49. İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlarla başa çıkmada kullanılan stratejilere ilişkin öğretmen görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(Ö)	Toplam
İlkokul Öğretmenlerinin Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri	Soruna Yönelik Stratejiler	Sözel Uyarı	19	Ö7,Ö17,Ö23,Ö9,Ö24 Ö22,Ö21,Ö19,Ö20,Ö4 Ö18,Ö8,Ö2,Ö1,Ö11, Ö14,Ö15,Ö5,Ö10	19
	Önleyici Stratejiler	Davranış Beklentilerini Öğretme	13	Ö8,Ö12,Ö11,Ö23,Ö1 Ö21,Ö24,Ö10,Ö4, Ö25,Ö2,Ö17,Ö16	45
		Ceza Verme	6	Ö7,Ö17,Ö19,Ö21,Ö24,Ö5	
		Destekleyici Diyalog ve Davranışlar	8	Ö2,Ö3,Ö24,Ö17 Ö4,Ö8,Ö23,Ö6	
		Görmezden Gelme	14	Ö1,Ö10,Ö11,Ö15,Ö16,Ö23,Ö5 Ö17,Ö19,Ö18,Ö8,Ö24,Ö25,Ö7	
		Etkinliklere Katılımı Teşvik	3	Ö11,Ö2,Ö24	
	Destekleyici Stratejiler	Aile Eğitimi ve Katılımı	19	Ö13,Ö20,Ö24,Ö1,Ö22,Ö14 Ö5,Ö25,Ö1,Ö4,Ö5,Ö6,Ö7,Ö9 Ö10,Ö12,Ö20,Ö22,Ö25	34
		Disiplinler Arası İş Birliği	2	Ö22,Ö9	
		Problem Çözme	3	Ö20,Ö5,Ö10	
		Duyguları Anlama ve İfade Etme	10	Ö8,Ö6,Ö9,Ö13,Ö3,Ö12 Ö18,Ö15,Ö12,Ö3	

Tablo 49 incelendiğinde öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin en fazla önleyici strateji daha sonra destekleyici en az soruna yönelik strateji kullandıkları belirlenmiştir.

Öğretmenlerin Fobik Davranışlarda Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri

Tablo 50. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Davranış Beklentilerini Öğretme Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(8): Müzede uyulması gereken kuralları anlatırım. (18): Tarihi eserlerin önemini, müzede nasıl davranılacağını anlatırım ve tarihi eserlerle ilgili görseller kullanırım. (7): Müzede neler yapılacağını çocuklara anlatırım. (10): Kuralları tekrar ederim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(6): Geziye gitmeden önce kütüphanelerle ilgili videolar izlettirim. Gideceğimiz kütüphanenin fotoğraflarını çocuklara gösteririm, tanıtırım. Daha sonra çocuklara kütüphanede ne yapacağımızı anlatırım. (17): Çocuklara kütüphaneye gitmeden önce görsellerden yararlanarak bizleri nelerin beklediğini anlatırım. (9): Annesinin onu almaya geleceğini öğretmek için ona çizelgeler hazırlarım. Okula uyum ve arkadaşlık ilişkileri konularını işlerim, bu yönde etkinlikler yaparım. (7): Gezi planlarını anlatırım. Geziye yönelik kurallar koyarım. (10): Sınıf ve ev dışında kalan yerlerde nasıl davranmamız gerektiğini anlatırım. (28): Geziye gitmeden önce gezi hakkında bilgi veririm. Orada neler yapacağımızı anlatırım. (21): Oryantasyon çalışmaları yapılır, kurallar oluşturulur. (8): Kütüphaneye giderek eğleneceğimizi yeni yerler keşfedeceğimizi anlatırım. Geziye gitmeden önce farklı kütüphane videoları ve görselleri izlettirim.

Tablo 50 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 50 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden sekiz tanesinin davranış beklentilerini öğretme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 51. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Görmezden Gelme Stratejisi ile İlgili Bulgular

Okul Öncesi Öğretmenleri	(23): Görmezden gelirim ve öfke nöbetinin geçmesini beklerim. (9): İlk olarak çocuğu kendi haline bırakırım. Öfke nöbetini görmem.
--------------------------	---

Tablo 51 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden görmezden gelme stratejisini tercih eden olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 51 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden iki tanesinin görmezden gelme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 52. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Duyguları Anlama ve İfade Etme Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(2): Okula yeni başlayan çocuğun anneye karşı düşkün olması, kaygılanması çok sık görülmektedir. Her çocuğun sosyalleşmesi, arkadaşlık kurma becerileri aynı değildir. Çocuğa karşı sabırlı olurum, onunla duyguları hakkında konuşup güvenini kazanırım. (23): Ahmet'e yakın olarak onun kaygısını azaltmaya çalışırım, gülümserim. Sevgimi ona hissettiririm. Ona sıcak davranırım. Okula geldiğimizde ona neler hissettiğini sorarım. (6): Korktuğunda, çekindiğinde her zaman yanına giderim. Ona destek olurum, duyguları hakkında konuşurum. Ona duygularını sorarım.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(14): Sakinleşmesi için zaman tanırım. (17): Öfke nöbetleri esnasında Ahmet'in yanına giderim. Benim ve arkadaşlarının onu çok sevdiğimizi söylerim, sakinleştirmeye çalışırım. (18): Ahmet'i arkadaşlarından uzaklaştırıp sakinleşmesini beklerim. (25): Hikayelerle onların empati kurmasını sağlayarak Ahmet'e yardımcı olmaları gerektiği sosyal mesajlarla anlatılır. (15): Ahmet'e neden tedirgin olduğunu sorarım. Kendisini iyi hissetmesi için ne yapacağımı sorarım. (26): Ahmet ile gezi öncesi hemen uygun bir zamanda ve durumda konuşurum. Onu rahatlatıcı konuşma yaparım ve duygularını benimle paylaşmasını sağlarım. Gezi sırasında veli veya yardımcı personellerden bize eşlik etmesi için yardım aldığımı varsayarsak Ahmet ile ben veya yardımcı başka kişi gezi sırasında onun yanında olarak kaygısını en aza

	<p>indirebilir ve olası olumsuzluklara karşı önleyici olarak yanında bulunmamızı sağlayabilirim.</p> <p>(10): Sarılıp sakinleştirmeye çalışırım. Ahmet'in rahat hissetmesi için ona yakın dururum.</p> <p>(12): Sakinleşmesi için konuşurum.</p> <p>(4): Sarılarak sakinleştirmeye çalışırım. Rahatlaması için okuldan yanına bir şey almasını isterim. Okula geri döneceğimizi söylerim.</p> <p>(13): Ahmet'le konuşurum ve onu sakinleştiririm.</p> <p>(2): Ahmet'i sürekli "annen gelecek, baban gelecek, kimse burada kalmaz" gibi cümlelerle rahatlatmaya çalışırım. Ahmet ile kaygıları hakkında konuşurum, drama çalışması yapabilirim.</p> <p>(30): Sakinleşmesini beklerim.</p> <p>(28): Öfke nöbetinde sakinleşmesini sağlarım. Ardından boy seviyesine inip göz teması kurarak sınıfa dahil olamadığı için öfkelenişini bu gibi durumlarda öfkelenmemesi gerektiğini sakin olması gerektiğini anlatırım.</p>
--	---

Tablo 52 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden üç tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 52 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on üç tanesinin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 53. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Destekleyici Diyalog ve Davranışlar Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(6): Müzede eserleri inceler ve katılım sağlarsa onu ödüllendireceğimi söylerim.</p> <p>(8): Ahmet sınıfa katılım gösterdiğinde onu cesaretlendirir ve olumlu pekiştirme kullanırım.</p> <p>(17): Ona ödül veririm.</p> <p>(7): Çalışmalara katıldığında onu tebrik ederim.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(23): Yaptıkları çalışmalarını panoya asarım, överim. Bazen ödül veririm. Olumlu davranışlarında pekiştirmeyle artmasını sağlarım.</p> <p>(7): Pekiştirme ve övgülerle okulu sevmesini sağlarım.</p> <p>(29): Alışma sürecinde ona eve giderken ödüller veririm. Süt, kalem, meyve suyu gibi. Ona sarılırım, koşulsuz kabul ettiğimi ve sevdiğimi gösteririm. Katılım gösterdiğinde onu överim.</p> <p>(13): Çocuğu ödülle desteklerim.</p> <p>(30): Olumlu davranışlarını överim, onunla ilgilenirim. Onu cesaretlendiririm.</p>

Tablo 53 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden dört tanesinin destekleyici diyalog ve davranış stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 53 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin destekleyici diyalog ve davranış stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 54. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Arkadaşlık Becerileri Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	<p>(22): Bu yıl çok sık yaşadığım bir sorun. Burada sıra arkadaşına önem veririm. Ya tam zıt karakter ya benzer bir çocukla oturmasını sağlarım. Etkileşimin yüksek olacağı bir arkadaş seçmek çok önemli.</p> <p>(25): Grup oyunlarına ve etkinliklerine ağırlık veririm. Sınıfa uyum arttıracak oyunlar oynatırım.</p> <p>(20): Sosyal ilişkilerde iyi olan bir çocukla oturturum. Grup ödevleri veririm. Okulda öğrencileri kaynaştıracak etkinlikler düzenlerim.</p> <p>(8): Arkadaşlarıyla kaynaşması için grup çalışmalarına ağırlık veririm.</p> <p>(11): Çocukların birbirine uyum sağlaması için oyun planlarım.</p> <p>(3): Ahmet'in arkadaşlarıyla birlikte oynayabileceği, onun başarılı olup destekleneceği bir oyun oynatırım.</p> <p>(13): Ahmet'in arkadaşlarına alışması için grup oyunları düzenlerim.</p> <p>(18): Kendine yakın gördüğü arkadaşlarıyla iletişim halinde olmasını sağlarım.</p> <p>(15): Diğer çocuklara Ahmet ile nasıl kaynaşacaklarını anlatırım. Ahmet'le kaynaşmalarını isterim.</p> <p>(4): Arkadaşlarıyla kaynaşması için onu cesaretlendiririm. Grup olarak çalışma planlarım.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(6): Ahmet'in sınıfla kaynaşması için etkinlikler düzenlerim, arkadaşlarıyla kaynaşmasını sağlarım. Sınıf içinde grup etkinliklerine ağırlık veririm. Grupları Ahmet'in tanınması için sürekli değiştiririm bu sayede okula ve arkadaşlarına uyumu kolaylaşır.</p> <p>(17): Ahmet'in olmadığı zaman diğer çocuklara bir farkındalık kazandırmak için Ahmet'in yeni geldiğini ve ona yardımsever davranmaları gerektiğini anlatırım.</p> <p>(18): Ahmet'i arkadaşlarıyla kaynaştırmaya yönelik çalışmalar yaparım.</p> <p>(25): Sınıf arkadaşlarıyla birlikte Ahmet'i mutlu edecek ve kaynaştıracak bir uyum partisi düzenlerim.</p> <p>(7): Arkadaşlarına ve okula uyumunu arttıracak etkinlikler planlarım.</p> <p>(4): Arkadaşları ile birlikte olmasını sağlayan etkinliklere daha çok yer veririm.</p>

Tablo 54 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden on tanesinin arkadaşlık becerileri stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 54 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden altı tanesinin arkadaşlık becerileri stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 55. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Etkinlik Katılımı Teşvik Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(14): Yapılan etkinliğe katılması için fırsatlar oluştururum. (2): Genellikle çocuklar yeni şeyler öğrenmeye meraklıdır. Eğer isteksizlik söz konusuysa altta yatan farklı bir sebep veya korku olabilir. Meraklanması sağlanmalıdır. Katılımı için desteklenmelidir. (4): Müze gezisine katılması için onu teşvik ederim ve bu tür gezilerin öneminden bahsederim.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(8): Ahmet'i etkinliklere katmaya çalışırım, teşvik ederim. Etkinliklerle ilgili sorumluk veririm. (6): Ailesinden ilgisini çeken şeyleri öğrenirim. O konularda etkinlikler düzenlerim. Katılması için teşvik ederim. (9): Ahmet'in gezilere ve etkinliklere katılmasını sağlarım. (12): Arkadaşlarının etkinliklerine katılması için teşvik ederim. (28): Ahmet'i etkinliklere katılması için cesaretlendiririm. Sınıftaki çocukların gelişimine uygun etkinlikler seçerim.

Tablo 55 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkokul öğretmenlerinden üç tanesinin etkinliklere katılımı teşvik stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 55 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden beş tanesinin etkinliklere katılımı teşvik stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 56. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Aile Eğitimi ve Katılımı Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(1): İlk başta sınıfta annesini bulundururum. Sorunlar azalmaya başladığında herhangi bir sorunda velisiyle telefon görüşmesi yaptıracağımı anlatırım. (9): Ailesi okula geliyorsa bunu kesinlikle istemem ve aileyle konuşurum. Annenin teneffüslerde okulda olması doğru değildir. (21): Ailesinin tutum ve davranışlarını değiştirmesini isterim. Aileyle iletişime geçerek süreci birlikte götürürüm.
----------------------	---

	<p>(24): Anne baba ile hareket ederek kaygı yönetimi için 2 haftalık bir süreç oluştururum. Ayrıca annesi ile güvenli bağ kurması için anneye önerilerde bulunurum.</p> <p>(3): Öğretmeni olarak küçük bir hediye ile ev ziyaretinde bulunurum, bana alışmasını sağlarım.</p> <p>(6): Ailesiyle iş birliği yaparım.</p> <p>(8): Sürekli koruyan bir ailesi olabilir, aileyle iletişime geçerim. Anne bekliyorsa beklememesini rica ederim, servise vermesini söylerim. Çocuğun bağımsız hissetmesiyle ilgili aileyle konuşurum.</p> <p>(14): Annesi ile iletişime geçerek annesi ile iş birliği sağlanır.</p>
Okul Öncesi Öğretmenleri	<p>(21): Ailesiyle iş birliği yaparım. Ahmet gelirken sevdiği bir oyuncuğu getirebilir.</p> <p>(14): Aile ile görüşme sıklığı arttırılır.</p> <p>(20): Ailesiyle iş birliği yaparım.</p> <p>(18): Ayrılık kaygısı ve diğer sorunların ana sebebini öğrenmek için aileyle görüşür, iyileştirici etkinlikler yaparım.</p> <p>(25): Bu davranışın nedenini öğrenmek için annesi ile konuşurum. Annenin de desteğini alarak bu kaygıyı bitirmeye yönelik davranırız.</p> <p>(7): Davranışı bir süre gözlemledikten sonra ailesiyle konuşup altında yatan nedeni birlikte çözme yoluna giderim.</p> <p>(4): Aile katılımını işin içine katarak bu davranışları söndürmeye çalışırım.</p> <p>(17): Başta aile ile konuşarak onlara danışmanlık veririm. Daha sonra aileyle iş birliği yaparak, sevdiği şeyleri gözlemleyerek etkinliklerde onlara yer vermeye özen gösteririm.</p> <p>(26): Aileyi de sürece dahil ederim. Yapılan müdahalelerin sürekliliği ve kalıcılığı için ailenin sürece katılması çok önemlidir. Aileyle bu durum hakkında özel görüşme ayarlarım. Ahmet'in bu davranışının sürekliliği ve bu durumun altında yatan sebebin ne olabileceği hakkında konuşurum. Aileyi de işin içine katarak ailenin de desteği ve kararlı tutumuyla gerekli düzenlemelerle bu durumun olumsuzluğunu ortadan kaldırmaya çalışırız.</p>

Tablo 56 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden sekiz tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 56 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden dokuz tanesinin aile eğitimi ve katılımı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 57. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Disiplinler Arası İş Birliği Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(7): Çocuğu desteklemek için rehberlikten destek alırım. (9): Gerekirse rehberlikten yardım alırım. (22): Pedagog desteği alırım. (16): Rehberlik servisi ile ne yapılması gerektiği hakkında konuşurum. (10): Gerekirse okul rehberlik servisinden yardım alırım. (19): Rehberlik servisine yönlendiririm.
Okul Öncesi Öğretmenleri	(24): Psikolojik danışmandan yardım alınmalı. (26): Benim yetemediğim durumlarda rehber ve psikolojik danışmanla iş birliği yaparım. Gerekirse uzman yardımı alınır. (23): Rehberlik servisinden destek almasını sağlarım. (20): Aynı zamanda pdr servisine yönlendirip aileyle görüşme yaparım (18): Psikologdan yardım alırım. (9): Öfke nöbetleri konusunda ısrarcıysa rehberlik bölümü ile konuşurum. (15): Psikologdan yardım isterim. Bunların sebebini öğrenmeye çalışırım. (27): Öfke nöbetleri hala geçmediyse pedagog veya rehber öğretmenden yardım alınır. (10): Psikolojik danışmandan yardım alırım. (4): Öfke nöbetlerinin ana nedenini öğrenmeye çalışırım, okul psikoloğu ile görüşürüm.

Tablo 57 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden altı tanesini disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 57 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden on tanesinin disiplinler arası iş birliği stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir.

Tablo 58. Fobik Davranışlara Karşı Kullanılan Problem Çözme Stratejisi ile İlgili Bulgular

İlkokul Öğretmenleri	(14): Ahmet ile problemi hakkında konuşurum. Problemini çözmesi için ona destek olurum, çözemezse fikirler sunarım.
----------------------	---

Tablo 58 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinden bir tanesinin problem çözme stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi tercih eden öğretmenin çocuğa problem çözme stratejisini kullanma fırsatı verdiği belirlenmiştir.

Tablo 58 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinden problem çözme stratejisini kullanan olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 59. İlkokul Öğretmenlerinin Fobik Davranışlarla Başa Çıkma Kullanan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(Ö)	Toplam
İlkokul Öğretmenlerinin Fobik Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri	Önleyici Stratejiler	Davranış Beklentilerini Öğretme	4	Ö7,Ö8,Ö10,Ö18	11
		Destekleyici	4	Ö6,Ö7,Ö8,Ö17	
		Diyalog ve Davranışlar			
		Etkinliklere Katılımı Teşvik		3	
	Destekleyici Stratejiler	Aile Eğitimi ve Katılımı	8	Ö1,Ö9,Ö24,Ö21,Ö3,Ö6,Ö8,Ö14	
		Arkadaşlık Becerileri	10	Ö3,Ö4,Ö8,Ö11,Ö13,Ö15	
		Disiplinler Arası İş Birliği	6	Ö7,Ö9,Ö22,Ö16,Ö10, Ö19	28
		Problem Çözme	1	Ö14	
		Duyguları Anlama ve İfade Etme	3	Ö2,Ö6,Ö23	

Tablo 59 incelendiğinde fobik davranışlara karşı ilkökul öğretmenlerinin en fazla destekleyici strateji daha sonra önleyici strateji kullandıkları belirlenmiştir. İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı soruna yönelik strateji kullanmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 60. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fobik Davranışlarla Başa Çıkmada Kullanılan Stratejilere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Ana Tema	Alt Temalar	Kod	Sayı(f)	Katılımcılar(Ö)	Toplam	
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fobik Davranışlara Karşı Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejileri		Davranış Beklentilerini Öğretme	8	Ö6,Ö7,Ö8,Ö9 Ö21,Ö28,Ö17,Ö10	20	
		Önleyici Stratejiler	Destekleyici Diyalog ve Davranışlar	5		Ö23,Ö7,Ö29, Ö13,Ö30
		Görmezden Gelme	2	Ö9,Ö23		
		Etkinliklere Katılımı Teşvik	5	Ö8,Ö6,Ö9,Ö12,Ö28		
	Destekleyici Stratejiler		Aile Eğitimi ve Katılımı	8		Ö21,Ö14,Ö20,Ö18 Ö7,Ö17,Ö4,Ö25
			Disiplinler Arası İş Birliği	10		Ö24,Ö26,Ö23,Ö20,Ö9 Ö15,Ö27,Ö10,Ö4,Ö18
			Arkadaşlık Becerileri	6		Ö6,Ö4,Ö7,Ö17,Ö18,Ö25
			Duyguları Anlama ve İfade Etme	12		Ö14,Ö17,Ö18,Ö25,Ö26,Ö10 Ö12,Ö4,Ö13,Ö2,Ö28,Ö30

Tablo 60 incelendiğinde fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin en fazla destekleyici strateji daha sonra önleyici strateji kullandıkları belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı soruna yönelik strateji kullanmadıkları belirlenmiştir.

5. TARTIŞMA

5.1. Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

5.1.1. Soruna Yönelik Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul ve okul öncesi öğretmenlerinin soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden göz teması ve sözel uyarı stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

İlkokul öğretmenleri okul öncesi öğretmenlerine göre, saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında göz teması stratejisini kullanmayı daha fazla tercih etmişlerdir. İlkokul öğretmenlerinin daha fazla tercih etmelerinin sebebi, istenmeyen davranışla dersin akışını bölmek istememeleri ve öğrenciyi sözsüz uyarmak istemeleri olabilir. Gündoğdu (2013) ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara karşı katılımcıların göz teması kullandıklarını tespit etmiştir. Gangal (2013) okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı çocuğu gözle uyardığını belirlemiştir. Özer, Bozkurt ve Tuncay (2014) ilkökullarda çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıfta en sık karşılaştığı istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı göz teması kurduklarını tespit etmiştir. Güder, Alabay ve Güner (2018) okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarda karşılaştıkları davranış problemlerine karşı öğretmenlerin sık kullandığı stratejilerden birinin göz teması olduğunu tespit etmişlerdir. Literatürde hem ilkökul öğretmenlerinin hem de okul öncesi öğretmenlerinin göz teması stratejisini kullandığı görülmektedir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Her iki öğretmen grubunun saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında yakın oranlarda sözel uyarı stratejisini tercih ettiği belirlenmiştir. Öğretmenler istenmeyen davranış esnasında çocuğun davranışı durdurması için bu stratejiyi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden bazıları sözel uyarıyla birlikte çocuğa kızdıklarını ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler çocuğu bağırarak uyardıkları, bazıları sakin bir şekilde uyardıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Gangal (2013) okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara karşı en sık kullandıkları yöntemlerden birinin uyarı olduğunu tespit etmiştir. Keyik (2014)'in istenmeyen davranışlara karşı ilkökul birinci sınıf öğretmenlerinin en fazla kullandığı stratejinin uyarı olduğunu tespit etmiştir. Çoban

(2015) sınıf ortamında istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin en çok sesle uyarma tepkisini verdiklerini belirlemiştir. Öngören Özdemir ve Tepeli (2016) okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlara karşı en çok sözel uyarıyı kullandıklarını belirlemiştir. Gündüz ve Konuk (2016) öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı en sık kullandıkları stratejinin sözlü uyarı olduğunu belirlemiştir. Medikoğlu ve Dalaman (2018) tarafından yapılan öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin %48,6 uyarma stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Literatürde hem ilkökul öğretmenlerinin hem de okul öncesi öğretmenlerinin sıklıkla sözel uyarı stratejisini kullandığı görülmektedir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.1.2. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkökul ve okul öncesi öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında sınıf çevresi düzenlemeyi tercih ettikleri, ilkökul öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmedikleri belirlenmiştir. Bunun sebebi okul öncesi sınıflarının yerleşim düzeni olabilir. Öğrencilerin sınıf içindeki oturma düzeni ve sıraların yerleşimi, öğretmen öğrenci etkileşimini etkileyen önemli bir faktördür (Karaçalı, 2006). Buna bağlı olarak ilkökul öğretmenleri de bu stratejiyi sıraların ve masaların yerleşiminde değişiklik yaparak kullanabilirler. Yumuşak ve Balcı (2018) ilkökul öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlara karşı en sık aldığı önlemlerden birinin sınıfın fiziki koşullarının değiştirilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Ocakcı ve Samancı (2019) birleştirilmiş sınıfların öğretmenleri fiziksel düzeni sağlamayla ilgili sınıf tahtasının konumuna, ısınma durumuna, oturma düzenine, sınıf panolarına, renk-ışık-aydınlatma durumuna dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Her iki öğretmen grubunun saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında eşit oranda görmezden gelme stratejisini tercih ettiği tespit edilmiştir. Özdemir (2014) okul öncesi çocuklarda görülen saldırgan davranışlara karşı kullandığı stratejilerden birinin

görmezden gelme olduğunu bulmuştur. Tuncay, İnce ve Şahin (2019) birinci sınıflarda istenmeyen davranışların yaş farklılıklarına göre dağılımı ve buna yönelik öğretmen tepkilerinin incelenmesinde yaş farkına bakılmaksızın en sık kullandıkları tepkilerden birinin görmezden gelme olduğunu tespit etmiştir. Ardıç ve Temiz (2020) öğretmenlerin ilkokul öğrencilerinin istenmeyen davranışlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları stratejilerden birinin görmezden gelme olduğunu belirlemiştir. Hem ilkokul öğretmenleri hem okul öncesi öğretmenleri görmezden gelme stratejisini kullanmaktadır. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında davranış beklentilerini öğretme stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunun sebebi okul öncesi dönemi çocuklarının ilk kez okul ortamında olmaları, sınıf kurallarıyla henüz tanışıyor olmaları ve bu kurallara ihtiyaçlarının olmasından kaynaklanabilir. Okul öncesi eğitimi almış ve ilkokula geçmiş çocuklarda sınıf kurallarına duyulan ihtiyaç daha az olabilir. Davranış beklentilerini öğretirken bazı öğretmenlerin yeni kurallar oluşturduğu, bazılarının var olan kuralları hatırlattığı ve tekrar ettiği belirlenmiştir. Bu stratejiyi kullanan bazı öğretmenlerin de etkinlik yoluyla ve yapılması gerekeni çocuğa anlatarak istenen davranışı öğrettikleri bulunmuştur. Gangal (2013) okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlara karşı en sık kullandıkları yöntemlerden birinin kuralların koyulması ve uygulanması olduğunu tespit etmiştir. Dal (2016) okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede öğretmenlerin en çok kullandığı stratejilerden birinin sınıf kurallarını belirleme olduğunu belirlemiştir. Erdem (2016) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarla baş etmede en çok kullandıkları yöntemlerden birinin kuralları hatırlatma olduğunu tespit etmiştir. Yumuşak ve Balcı (2018) istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı görüşülen tüm öğretmenlerin sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte oluşturmayı tercih ettiklerini belirlemiştir. Yaraş ve Turan (2021) sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışları azaltabilmek için geliştirdikleri çözüm önerilerinde en çok sınıf kuralları oluşturmanın gerekli olduğunu belirlemiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında ceza verme stratejisini, okul öncesi öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Ceza istenmeyen bir sınıf yönetimi stratejisidir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi

daha az tercih etmesi sevindirici bir sonuçtur. Hem okul öncesi öğretmenleri hem ilkokul öğretmenlerinin fiziksel cezaya başvurmadığı görülmüştür. Fiziksel cezaya başvurulmaması olumlu bir sonuçtur. Öğretmenlerin çocuğu yalnız bırakarak, sevdiği şeyden mahrum ederek, ödev yaptırarak ceza verdikleri belirlenmiştir. Çankaya ve Çanakçı (2011) sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede cezaya başvurduğu tespit edilmiştir. Özdemir (2014) okul öncesi çocuklarda görülen saldırgan davranışlarla baş etmede I. tip ceza verme ve II. tip ceza verme stratejisini kullandıkları belirlemiştir. Özlü (2020) yapmış olduğu istenmeyen öğrenci davranışlarının nedenlerini ve öğretmenlerin bu davranışlarla başa çıkmada kullandıkları stratejilerinin araştırılmasında öğretmenlerin çoğunlukla kullandığı stratejilerden birinin “ceza” olduğunu belirlemiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Hem okul öncesi öğretmenlerinin hem ilkokul öğretmenlerinin destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini tercih etmeleri olumlu bir sonuçtur. Okul öncesi öğretmenleri daha çok pekiştireç kullandıklarını ifade etmişlerdir. İstendik davranışı yapan çocuğu diğer çocukların yanında övmek, istenmeyen davranışlarda bulunanların davranışlarını değiştirmesini sağlayabilir. Ödül ve övgü çocuğu istendik davranışa özendirir ve güdüler (Arslan,2007). Çankaya ve Çanakçı (2011) sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı kullandıkları çözüm yolları arasında ödüllendirme olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.1.3. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı ilkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadıkları tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmeleri olumlu bir

sonuçtur. Okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmelerinin sebebi, okul öncesi çocuklarının sınıf ortamında ilk kez bulunuyor olmaları olabilir. Sınıf ortamında okul öncesi çocuğunun, ilkokul çocuğuna göre arkadaşlık kurması ve arkadaşlığı sürdürmesinin, paylaşmasının ve sosyalleşmesinin daha zor olduğu söylenebilir. Okul öncesi çocuklarının, ilkokul çocuklarına göre arkadaşlık becerilerinde daha fazla desteğe ihtiyacı olabilir. Avcı, Tarı Selçuk ve Kaynak (2019) yaptıkları araştırmada, erken çocukluk döneminde çocukların akran ilişkilerinin, cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, doğum sırası, hastalık durumu, eğitim düzeyi, çalışma durumu, aile tipi, gelir düzeyi ve anne baba tutumundan etkilendiğini tespit etmişlerdir. Salı (2014), okul öncesi dönem çocuklarında akran ilişkilerinin ve akran şiddetine maruz kalmanın çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre, çocukların cinsiyetinin, yaşlarının ve eğitim alma şeklinin, istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılık yarattığı belirlenmiş ve akranların şiddetine maruz kalma puanı ile akranlarına karşı saldırganlık, akranlarına karşı asosyal davranışlar gösterme, akranlarına karşı korkulu-kaygılı olma, akranları tarafından dışlanma, aşırı hareketlilik puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede pozitif yönlü zayıf bir ilişki; akranların şiddetine maruz kalma puanı ile akranlarına karşı yardımı amaçlayan sosyal davranışları gösterme puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı derecede negatif yönlü zayıf bir ilişki belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşısında duygularını anlama ve ifade etme stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunun sebebi okul öncesi çocuklarının ailelerinden ilk kez ayrıldıkları için yaşadıkları kaygı ve buna bağlı olarak sakinleştirilmeye, duyguları hakkında konuşmaya duyulan ihtiyaçtan kaynaklanabilir. Öğretmenlerin duyguları anlama ve ifade etme stratejisini kullanırken çocuğu sakinleştirdikleri, sakinleşme tekniklerini öğrettikleri, çocuğun kendi kendine sakinleşmesini bekledikleri, empati yaptırdıkları ve duygular hakkında konuştukları belirlenmiştir. Çocuğa sakinleşme tekniklerini öğreten öğretmen sayısının çok az olduğu görülmüştür. Özdemir (2014) okul öncesi çocuklarda görülen saldırgan davranışlara karşı öğretmenlerin kullandığı stratejilerden birinin empati olduğu bulunmuştur. Temiz (2020) okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları öğrenci davranış problemlerine karşı kullanılan stratejilerden birinin “empati kurdurma” olduğu belirlenmiştir. Kara ve Sığırtmaç (2022) öğretmenlerin bilişsel duygu düzenleme becerileri ile sınıf yönetimi

becerilerinin pozitif yönlü ilişkiye sahip olduğu, bilişsel duygu düzenleme becerilerinin sınıf yönetimi becerilerini yordadığını tespit etmişlerdir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Hem okul öncesi öğretmenleri hem ilkököl öğretmenleri saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşısında aile eğitimi ve katılımı stratejilerini aynı oranda tercih etmişlerdir. Her iki öğretmen grubunun bu stratejiyi tercih etmesi olumlu bir sonuçtur. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı ailenin desteğini alması, aileyi bilgilendirmesi, aile katılımını sağlaması ve iş birliği yapması sorunun çözümünü kolaylaştırabilir. Öğretmenler istenmeyen davranışla ilgili aileyi bilgilendirdikleri ve bu davranışlarla ilgili aileden destek bekledikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Özkılınç Nezihoğlu ve Sabancı (2010) ilköğretim okul yöneticilerinin görüşlerine göre öğrencilerin istenmeyen davranışlarına karşı genellikle kullanılan stratejilerden birinin veli görüşmesi olduğu belirlenmiştir. Şenkulak (2010) ortaöğretim okullarında öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı en sık kullandıkları stratejilerden birinin öğrencinin aile üyeleriyle konuşma olduğu belirlenmiştir. Gündoğdu (2013) ilkököl ve ortaokul öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlara karşı katılımcıların aile ile görüşme ifadesini belirttikleri belirlenmiştir. Durulmuş (2018) kamu ilkökulunda öğretmen ve veliler bazı istenmeyen davranışların (şiddet, küfür, başkalarını rahatsız etme) aile ve çevreden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bu konuda ailenin bu yönden bilinçlendirilmesi ve çocuklara kötü örnek olmamaları gerektiği konusunda görüşler paylaştıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Hem okul öncesi öğretmenleri hem ilkököl öğretmenleri saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşısında disiplinler arası iş birliği stratejisini yakın oranda tercih etmişlerdir. Her iki öğretmen grubunun bu stratejiyi tercih etmesi olumlu bir sonuçtur. Öğretmenler istenmeyen davranışlara karşı rehberlik servisi, okul psikoloğu veya pedagoğdan yardım isteyeceklerini ifade etmişlerdir. Çetin (2013) sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı rehberlik servisini çözüm önerisi olarak gösterdikleri belirlenmiştir. Ardiç ve Temiz (2020) öğretmenlerin ilkököl öğrencilerinin istenmeyen davranışlarına karşı öğretmenlerin kullandıkları stratejilerden birinin rehberlik servisine yönlendirme olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerine göre, saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşısında problem çözme stratejisini daha fazla tercih ettikleri belirlenmiştir. Bulgularda bazı öğretmenlerin çocuğa problem çözme fırsatı tanımadığı, problem çözme basamaklarını öğretmediği ve çocuk yerine kendisinin çözdüğü görülmüştür. Bu öğretmenlerin problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları belirlenmiştir. Bunun sebebi öğretmenin istenmeyen davranışı hemen kendisinin çözüp ve hızlı sonuç almak istemesinden kaynaklanabilir. Dereli İman (2013) çocukların sosyal problem çözme becerileri arttıkça davranış problemlerinin azaldığını tespit etmiştir. Yaralı ve Özkan (2016) okul öncesi eğitime devam eden çocukların sosyal problem çözme becerisi arttıkça sosyal yetkinliğinin arttığını, kızgınlık-saldırganlık davranışlarının azaldığını tespit etmiştir. Görüldüğü üzere istenmeyen davranışlarla baş etmede problem çözme stratejisi oldukça önemlidir. Öğretmenlerin bu stratejiyi etkin kullanmaları gerekmektedir.

5.2. Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

5.2.1. Soruna Yönelik Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ilkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden sözel uyarı stratejisini kullandıkları belirlenmiştir.

Her iki öğretmen grubunun öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden sözel uyarı stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Sadık (2008) istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin yaygın olarak kullandığı stratejilerden birinin sözlü uyarı olduğunu tespit etmiştir. Can ve Baksi (2014) öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı genellikle sözel uyarı stratejisini kullandıklarını belirlemiştir. Turan (2019) sınıf öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı en sık kullanılan stratejilerden birinin sözel uyarı olduğunu bulmuştur. Tuncay, İnce ve Şahin (2019) birinci sınıflarda istenmeyen davranışların yaş farklılıklarına göre dağılımı ve buna yönelik öğretmen tepkilerinin incelendiği çalışma da yaş farkına bakılmaksızın en sık kullandıkları tepkilerden birinin sözlü uyarı olduğu belirlenmiştir. Literatürde hem ilkokul öğretmenlerinin hem de okul

öncesi öğretmenlerinin sıklıkla sözel uyarı stratejisini kullandığı görülmektedir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.2.2. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ilkököl ve okul öncesi öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme, etkinliklere katılımı teşvik stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin, öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden etkinlik arası geçişler stratejisini tercih ettikleri, ilkököl öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmedikleri belirlenmiştir. Bulgular incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik arası geçişlerde en çok müziği kullandıkları belirlenmiştir. İlkoköl öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmemelerin sebebi çocukların teneffüse çıkıyor olması olabilir. Doğan, Uğurlu ve Karakaş (2014) ilkököl ve ortaoköl öğretmenleri etkinlikler arası geçişlerin sınıf yönetimi sürecini olumlu etkilediği yönünde görüş bildirmişleridir. Bozan, Demir, Karahallı ve Bay (2021) okul öncesi öğretmenlerinin sınıf içi etkinlik geçişlerinde işitsel stratejilerden en çok şarkı, parmak oyun ve tekerlemeleri kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden sınıf çevresi düzenlemeyi tercih ettikleri, ilkököl öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmedikleri belirlenmiştir. Bunun sebebi okul öncesi sınıflarının yerleşim düzeni olabilir. İlkoköl öğretmenleri de bu stratejiyi sıraların ve masaların yerleşiminde değişiklik yaparak kullanabilirler. Yapılmış birçok çalışma eğitim yapılarının fiziksel kalitesi ile öğrencinin başarısı, öğrenme performansı ve motivasyonu arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (Şensoy ve Sağsöz, 2015). Buna bağlı olarak sınıf çevresini düzenleme stratejisi öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışların önlenmesinde önemlidir. Gündoğdu (2013) ilkököl ve ortaoköl öğretmenlerin sınıf yönetimi görüşlerinin araştırılmasında istenmeyen davranışların kaynaklarından birinin okulun ve sınıfın fiziksel yapısı olduğu tespit

edilmiştir. Okulların fiziksel ortamlarının iyileştirilmesi ve sınıf mevcutlarının azaltılması önerilmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında davranış beklentilerini öğretme stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunun sebebi okul öncesi dönemi çocuklarının ilk kez okul ortamında olmaları, sınıf kurallarıyla henüz tanışıyor olmaları ve bu kurallara ihtiyaçlarının olmasından kaynaklanabilir. Okul öncesi eğitimi almış ve ilkokula geçmiş çocuklarda sınıf kurallarına duyulan ihtiyaç daha az olabilir. Öğretmenlerden bazılarının kuralları hatırlattıkları, bazılarının olumlu davranışlarla çocuklara rol model oldukları belirlenmiştir. Doğan, Uğurlu ve Karakaş (2014) ilkokul ve ortaokul öğretmenleri sınıf kurallarının önceden belirlenmesinin sınıf yönetimi sürecini olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Özlü (2020) istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı öğretmenlerin çoğunlukla kullandığı stratejilerden birinin kural koyma olduğunu belirlemiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında ceza verme stratejisini, okul öncesi öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Ceza istenmeyen bir sınıf yönetimi stratejisidir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi daha az tercih etmesi sevindirici bir sonuçtur. Hem okul öncesi öğretmenleri hem ilkokul öğretmenlerinin fiziksel cezaya başvurmadığı görülmüştür. Fiziksel cezaya başvurulmaması olumlu bir sonuçtur. Bazı öğretmenlerin çocuğu etkinliklere veya gruplara dahil etmeyerek ceza verdikleri, bazılarının ev ödevini ceza olarak kullandığı belirlenmiştir. Arslan (2007) ilköğretim okullarında istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin ödül ve ceza kullanmayı öğrenci davranışlarının düzeltilmesinde etkili buldukları görülmüştür. Uysal, Altun ve Akgün (2010) okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara karşı en çok kullandıkları stratejilerden birinin 1. Tip ceza olduğunu belirlemiştir. Doğan, Uğurlu ve Karakaş (2014) ilkokul ve ortaokul öğretmenleri cezanın sınıf yönetimi sürecini kısmen olumlu etkilediğini ifade etmişlerdir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin çocuğu çoğunlukla övdüğü ve

cesaretlendirdiği ve ödül verdiği tespit edilmiştir. Turan (2019) sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki istenmeyen davranışlara karşı sık kullanılan stratejilerden birinin ödül kullanma ve pekiştireç verme olduğu bulunmuştur. Bingöl (2022) öğretmenlerin eğitim ortamında baş edilmesi en zor öğrenci davranışlarının çoğunlukla küfür ve söz almadan konuşma olduğu, bu sorunların üstesinden gelmede ödül-ceza yöntemini kullandıklarını tespit etmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Her iki öğretmen grubunun öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında yakın oranlarda görmezden gelme stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler istenmeyen davranışa karşı çoğunlukla hiçbir tepkide bulunmadıklarını ifade etmişlerdir. Çetin (2013) sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı görmezden gelme stratejisini çözüm önerisi olarak gösterdiklerini belirlemiştir. Keyik (2014) istenmeyen davranışlara karşı ilkököl birinci sınıf öğretmenlerinin en fazla kullandığı stratejilerden birinin görmezden gelme olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında etkinlik katılımı teşvik stratejisini, ilkököl öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler çocukları derse veya etkinliğe aktif katılımını sağladıkları ve çocuğu cesaretlendirdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bazı öğretmenlerse çocuğa ders hakkında sorular sorarak ve ipuçları kullanarak katılımını sağladıklarını ifade etmişlerdir. Yıldız (2006) ilköğretim öğretmenlerin ve öğrencilerin istenmeyen davranışlara karşı öğrencilerin derse aktif katılımın sağlanmasını etkili bulduklarını tespit etmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.2.3. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ilkököl ve okul öncesi öğretmenlerinin destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları, ilkököl öğretmenlerinin kullanmadıkları tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi tercih etmeleri

olumlu bir sonuçtur. Kabasakal ve Çelik (2010) sosyal beceri eğitiminin ilkökul öğrencilerin öğretmen tercihli sosyal davranış, akran tercihli sosyal davranış ve okula uyumları üzerinde etkili olduğu, deney grubunun bu alt boyutlar için kontrol grubundan anlamlı olarak farklılaştığını tespit etmiştir. Öztürk (2016) arkadaşlık becerisi psiko eğitim programının 9-12 yaşları arasındaki öğrencilerin arkadaşlık niteliklerini artırmada etkili bir yaklaşım olarak kullanılabileceğini tespit etmiştir. Bunlara bağlı olarak çocukların arkadaşlık becerilerini desteklemek gerekmektedir.

Her iki öğretmen grubunun öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında yakın oranlarda problem çözme stratejisini kullandığı belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinden birinin problem çözme stratejisini etkin kullanmadığı belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 2005 yılı ve sonrasında yayınladığı öğretim programlarının içerisinde birçok ortak beceriye yer vermiştir. Problem çözme becerisi de bu ortak becerilerden biridir. Okul öncesi veya ilkökul dönemi problem çözme becerisinin kazanılması için uygun bir zamandır (Demirel, 2022). Dinçer ve Güneysu (1998) sosyal beceri olarak, problem çözme becerisi eğitimi sonucunda; çocukların çözüm üretme sayılarının, kategori sayılarının ve çözüm olmayan düşünce üretme sayılarının arttığını belirlemişlerdir. Özdil (2008), kişilerarası problem çözme eğitimine katılan okul öncesi dönemi çocuklarının kişilerarası problem çözme becerilerinde eğitim almayanlara göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin problem çözme becerisini erken çocukluk döneminde ve etkin kullanması önemlidir.

Her iki öğretmen grubunun öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında yakın oranlarda duyguları anlama ve ifade etme stratejisini kullandığı belirlenmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğu çocuğa empati yaptırdığı, bazı öğretmenlerin çocuklarla özgüven geliştirmek için çalışmalarda bulunduğu ve drama yaptıran öğretmenler olduğu belirlenmiştir. Kahraman (2007) empatik beceri eğitiminin okul öncesi dönemdeki çocukların empatik becerilerine ve sorun davranışlarına olan etkisini araştırmıştır. Okul öncesi dönemdeki çocuklara verilen empatik beceri eğitiminin bu yaş grubu çocukların empatik becerilerini artırdığı ve sorun davranışlarında anlamlı bir azalmanın olduğunu tespit etmiştir. Gündoğdu (2013) ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı katılımcıların empati kullandıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında aile eğitimi ve katılımı stratejisini, okul öncesi öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışla ilgili aileyi bilgilendirdikleri, aile katılımı sağladıkları, aileye tavsiyelerde buldukları belirlenmiştir. Yumuşak ve Balcı (2018) ilkokul öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlara karşı ailelerle görüşmenin sık alınan önlemlerden biri olduğu tespit edilmiştir. Özkan (2019) birleştirilmiş sınıflarda karşılaşılan istenmeyen davranışlara karşı çözüm yöntemlerinden birinin veli ile iletişim kurma olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında disiplinler arası iş birliği stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla ilgili rehberlik servisi veya okul psikoloğundan yardım aldıkları ve iş birliği yaptıkları belirlenmiştir. Aksoy (2013) öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların önlenmesinde öğretmenlerin rehberlik servisi ile iş birliği içinde olma gerektiği yönünde görüş bildirdiklerini tespit etmiştir. Gündoğdu (2013) ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı rehberlik servisine yönlendirdiklerini belirlemiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.3. Fobik Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Kullandığı Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

5.3.1. Önleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Fobik davranışlara karşı ilkokul ve okul öncesi öğretmenlerinin önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, etkinliklere katılımı teşvik stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında görmezden gelme stratejisini kullandıkları, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadıkları tespit edilmiştir. Bu stratejiyi kullanan okul öncesi öğretmenleri çocuğun öfke nöbetini görmezden geldikleri ve çocuğu kendi haline bıraktıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Güder, Alabay ve Güner (2018) tarafından yapılan okul öncesi öğretmenlerinin davranış problemlerine karşı öğretmenlerin sıklıkla kullandığı stratejilerden birinin görmezden gelme olduğu

belirlenmiştir. Temiz (2020) okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemlerine karşı görmezden gelme kullandıklarını belirlemiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında davranış beklentilerini öğretme stratejisini, ilkökul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Fobik davranışlarda bulunan öğrenciler de (uyum problemleri, çekingen ve içe dönük davranışlar, kaygı) öğretmenler çocuğu sınıfa alıştırmak ve davranışın tekrarlanmaması için çocuğa davranış beklentilerini öğrettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bazı öğretmenler bu stratejiyi kullanırken etkinliklerden yararlandıklarını, bazıları kuralları anlattıklarını belirtmişlerdir. Girmen, Anılan, Şentürk ve Öztürk (2006) istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı sınıf öğretmenlerinin en çok sınıf kurallarını hatırlattıklarını belirlemiştir. Şenkulak (2010) ortaöğretim okullarında öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla başa çıkmada en sık kullandıkları stratejilerden birinin sınıf kurallarını hatırlatma olduğunu tespit etmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında destekleyici diyalog ve davranışlar stratejisini yakın oranlarda kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler fobik davranışlarda bulunan çocuğu okula alıştırmak, öğretmene alıştırmak ve çocuğu cesaretlendirmek için ödül verdiklerini ve övgüyü kullandıklarını ifade etmişlerdir. Dal (2016) okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen öğrenci davranışlarına karşı ödül ve pekiştirme stratejisini sık kullandıklarını tespit etmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında etkinliklere katılım teşvik stratejisini yakın oranlarda kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler çekingen çocukları etkinliğe katılması için teşvik ettikleri ve cesaretlendirdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin bu stratejiyi kullanmaları olumlu bir sonuçtur. Şahin (2005) ilkökul beşinci sınıf öğretmenlerinin istenmeyen davranışlara karşı öğrenciyi derse teşvik etmeye çalıştıklarını bulmuştur. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

5.3.2. Destekleyici Sınıf Yönetimi Stratejilerine Yönelik Tartışma

Fobik davranışlara karşı ilkökul ve okul öncesi öğretmenlerinin destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği, arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları belirlenmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında problem çözme stratejisini kullandıkları, okul öncesi öğretmenlerinin kullanmadıkları tespit edilmiştir. Bu stratejiyi kullanan ilkökul öğretmeni çocukla problemi hakkında konuştuğu ve problemini çözmesi için ona destek olacağı hakkında görüş bildirmiştir. Öğretmenin problem çözme stratejisini etkin kullandığı belirlenmiştir. Bu olumlu bir sonuçtur. Fobik davranışlara karşı okul öncesi öğretmenlerinin bu stratejiyi kullanmamaları olumsuz bir sonuçtur. Kayılı (2018) çalışmasında sosyal problem çözme becerileri ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulmuştur. Demir (2021) öğretmenlerin problem çözme öz yeterliliğinin ve sosyal sorun çözme becerilerinin araştırılmasında anlamlı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Akalın (2021) yaptığı çalışmada yaratıcı drama eğitim programının deney grubunda yer alan çocukların sosyal beceri ve sosyal problem çözme becerileri toplam puanlarının artmasında anlamlı düzeyde etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Özbey ve Köyceğiz Gözeler (2020), sosyal beceri eğitiminin okul öncesi çocuklarının akademik benlik saygısı ve problem çözme becerileri üzerine etkisini incelemiş ve Sosyal Beceri Eğitim Programı'nın kalıcı olduğunu belirlemiştir. Yüksel (2022), yaptığı çalışma da ebeveynlerin sosyal problem çözmeleriyle çocukların sosyal yetkinlik ve davranış problemleri arasındaki ilişki incelendiğinde ebeveynlerin rasyonel problem çözmeleri ile çocukların kızgınlık saldırganlıkları arasında pozitif yönde orta düzey bir ilişki; ebeveynlerin kaçınan tarz problem çözmeleri ile çocukların anksiyete içe dönüklükleri arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Bal (2022) yaptığı çalışmada çocukların sosyal problem çözme becerilerinde çocuğun yaş grubu, cinsiyeti, okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi ve anne-baba öğrenim durumuna göre anlamlı farklılık saptanmazken; kardeş sayısı ve çocuğun devam ettiği okulun sosyo-ekonomik durumuna göre anlamlı farklılıklar saptamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında duyguları anlama ve ifade etme stratejisini, ilkökul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Bunun

sebebi okul öncesi dönemi çocuklarının ilk kez okul ortamında olması ve ilkököl çocuklarına göre ayrılık kaygısını daha fazla yaşamaları olabilir. Bu stratejiyi kullanan öğretmenler çocuğu sakinleştirdikleri, bazıları çocukla duyguları hakkında konuştukları yönünde görüş bildirmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinden bazılarının çocuğun sakinleşmesi için ona sarıldığı ve çocuğun sevdiği oyuncacı yanında taşımaya izin verdikleri belirlenmiştir. Her iki öğretmen grubunun bu stratejiyi kullanmaları olumlu bir sonuçtur. Özer (2016) empati eğitim programının, anaokulu çocuklarının empatik ve prososyal becerilerine olumlu etkilerinin olduğunu tespit etmiştir. Ersan (2017) çalışmasında okul öncesi dönem çocuklarının duygu ifade etme becerileri alt boyutları olan öfkeli, üzgün ve korkmuş duygu ifade etme düzeylerinin fiziksel saldırganlıklarını anlamlı olarak yordadığını belirlemiştir. Mestci, Gökkaya ve Ormankıran (2019), yaptıkları çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının sosyal problem çözme becerilerini geliştirmede duygu düzenleme eğitiminin etkili olduğunu bulmuşlardır. Topal (2021) yaptığı çalışma da, çocuk ve annenin birlikte eğitim almasının çocukların duygu düzenleme becerileri, kendini ifade etme, iletişim becerileri ve sosyal beceriler ile sorun çözme becerilerini arttırmada etkili olduğunu belirlemiştir. Şepitci Sarıbaş (2022), yaptığı çalışmasında, Duygu Düzenleme Eğitim Programı'nın deney grubunda yer alan çocukların duygu düzenleme becerilerini ve akran ilişkilerini geliştirdiği ve programa katılan çocukların kaygı düzeylerinin azaldığını tespit etmiştir.

İlkokul öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında aile eğitimi ve katılımı stratejisini yakın oranlarda kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenler fobik davranışlarla baş etmede aileyle iş birliği yaptıkları ve aileyi sürece dahil ettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bazı öğretmenler bu davranışlarla baş etmek için aileyle daha sık görüştüklerini ve ev ziyaretinde bulduklarını ifade etmişlerdir. Her iki öğretmen grubunun da bu stratejiyi kullanmaları olumlu bir sonuçtur. Özlü (2020) istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin velilerle iletişime geçtiğini belirlemiştir. Saban ve Sarıçelik (2018) içe dönük bir çocuğu nitel olarak araştırdıkları çalışmalarında hem veli hem de öğretmen içe dönük çocuğu birlikte kurdukları iş birliği sayesinde destekledikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretmen içe dönük öğrencisiyle iletişimde en büyük destekçinin anne olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda bakıldığında öğretmenin fobik davranışlarla baş etmesinde öğrenci velisinin desteği oldukça önemlidir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında disiplinler arası iş birliği stratejisini, ilkokul öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler fobik davranışlara karşı okulun rehberlik servisinden veya pedagoğlardan yardım aldıkları ve çocuğu danışmanlara sevk ettikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Şenkulak (2010) ortaöğretim okullarında öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı en sık kullandıkları stratejilerden birinin rehber öğretmenle görüşme olduğu belirlenmiştir. Medikoğlu ve Dalaman (2018) öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin %28,5'inin rehberlik servisine yönlendirme stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçları bulgumuzu destekler niteliktedir.

İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlar karşısında arkadaşlık becerileri stratejisini, okul öncesi öğretmenlerine göre daha fazla tercih ettikleri görülmektedir. Öğretmenler çekingen çocukların kaynaşması ve bu çocukların arkadaşlarıyla daha fazla iletişim halinde olmaları için grup etkinliklerine ve grup oyunlarına ağırlık verdikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Her iki öğretmen grubunun da bu stratejiyi kullanmaları olumlu bir sonuçtur. Avcıoğlu (2003) yaptığı çalışmada, sosyal beceri eğitiminin çocukların dinleme, sözel açıklama ve kişiler arası ilişkilere yönelik becerilerinde artış sağladığını tespit etmiştir. Solak Arabacı ve Demircioğlu (2019) 5-6 yaş grubu çocuklarda yaptığı araştırmada, kız çocukları akranlarına karşı daha fazla prososyal davranış gösterdiği; erkek çocukların akranları tarafından daha çok dışlandığı, kaygı- korku seviyesinin daha yüksek olduğu, aşırı hareketliliğin akranlarına göre daha fazla olduğunu belirlemiştir. Günindi (2013), yaptığı çalışmada okul öncesi eğitimi alan ve almayan çocuklar arasında sosyal beceri ve davranışlar bakımından anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Saltalı ve Arslan (2012) ebeveyn tutumları çocukların sosyal yetkinlik ve içedönüklük davranışlarının anlamlı yordayıcısı olduğunu tespit etmişlerdir. Gülay ve Erten (2011), 5-6 yaş grubu çocukları ile yaptıkları araştırmada, akranlar tarafından kabul edilme düzeyi ile okuldan kaçınma düzeyi arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Çocukların akranları ile ilişkileri, kabul edilme düzeyleri, okula uyum becerilerini yordayıcı bir etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Uysal ve Balkan (2015), yaptıkları çalışmada hem çocuk eğitimine katılan hem de anne katılımlı sosyal beceri eğitimine katılan çocukların sosyal beceriler alt boyutlarından kişiler arası beceriler ve sonuçları kabul etme becerileri puanları eğitimlerin sonunda artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca sosyal beceri eğitimine tek başına katılan çocuklarda ayrıca eğitimin sonunda sosyal

beceri toplam puanları ve benlik kavram puanlarında da artış saptanmıştır. Bu bağlamda bakıldığında arkadaşlık becerilerini etkileyen birçok faktör olabilir. Öğretmenlerin, çocukların arkadaşlık becerilerini desteklemeleri gerekir.

6. SONUÇ

SONUÇ

İlkokul Öğretmenlerinin Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonucu

- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden göz teması ve sözel uyarı stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı en çok önleyici sınıf yönetimi stratejileri, sonra destekleyici sınıf yönetimi stratejileri ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı duyguları anlama ve ifade etme stratejisini etkin kullanamadıkları tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonuçları

- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden göz teması ve sözel uyarı stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme,

destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme, sınıf çevresini düzenleme stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.

- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği, arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı en çok önleyici sınıf yönetimi stratejileri, sonra destekleyici sınıf yönetimi stratejileri ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı duyguları anlama ve ifade etme stratejisini etkin kullanamadıkları tespit edilmiştir.

İlkokul ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Saldırgan ve Etkileşimi Bozan Davranışlara Karşı Kullandığı Stratejilerin Karşılaştırmalı Sonuçları

- Hem ilkokul hem okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı en çok önleyici sınıf yönetimi stratejileri, sonra destekleyici sınıf yönetimi stratejileri ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden sınıf çevresi düzenleme stratejisini kullandığı, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden arkadaşlık becerileri stratejisini kullandığı, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.

İlkokul Öğretmenlerinin Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonucu

- İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden sözel uyarı stratejisini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme, etkinliklere katılımı teşvik stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı en çok önleyici sınıf yönetimi stratejileri, sonra destekleyici sınıf yönetimi stratejileri ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonucu

- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerinden sözel uyarı stratejisini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden ceza verme, davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, görmezden gelme, etkinliklere katılımı teşvik, etkinlikler arası geçişler, sınıf çevresini düzenleme stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği, arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.

- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı en çok önleyici sınıf yönetimi stratejileri, sonra destekleyici sınıf yönetimi stratejileri ve en az soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları tespit edilmiştir.

İlkokul ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrenmeyi Engelleyen ve Düzen Bozucu Davranışlara Karşı Kullandığı Stratejilerin Karşılaştırmalı Sonuçları

- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden sınıf çevresi düzenleme stratejisini kullandıkları, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden etkinlik arası geçişler stratejilerini kullandıkları, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden arkadaşlık becerileri stratejisini kullandığı, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.

İlkokul Öğretmenlerinin Fobik Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonucu

- İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini kullanmadıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, etkinlik katılımı teşvik stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme, duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği, arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.

- İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı en çok destekleyici sınıf yönetimi stratejileri, daha sonra önleyici sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fobik Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Sonucu

- Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı soruna yönelik sınıf yönetimi stratejilerini kullanmadıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden davranış beklentilerini öğretme, destekleyici diyalog ve davranışlar, etkinlik katılımı teşvik, görmezden gelme stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden duyguları anlama ve ifade etme, aile eğitimi ve katılımı, disiplinler arası iş birliği, arkadaşlık becerileri stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı en çok destekleyici sınıf yönetimi stratejileri, daha sonra önleyici sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

İlkokul ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Fobik Davranışlara Karşı Kullandığı Stratejilerin Karşılaştırmalı Sonuçları

- Okul öncesi öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerinden görmezden gelme stratejisini kullandıkları, ilkokul öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.
- İlkokul öğretmenlerinin fobik davranışlara karşı destekleyici sınıf yönetimi stratejilerinden problem çözme stratejisini kullandığı, okul öncesi öğretmenlerinin kullanmadığı tespit edilmiştir.
- Her iki öğretmen grubunun da fobik davranışlara karşı en çok destekleyici sınıf yönetimi stratejileri, daha sonra önleyici sınıf yönetimi stratejilerini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

İlkokul Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan etkileşimi bozan ve öğrenmeyi engelleyen düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerini daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlere destekleyici stratejileri kullanımlarını arttırmaları önerilmektedir.
- İlkokul öğretmenlerinin saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlar karşısında sınıf çevresi düzenleme stratejisini kullanmadığı tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenlerine masaların ve sıraların yerleşiminde değişiklik yaparak bu stratejiyi kullanmalarını önerilebilir.
- İlkokul öğretmenlerinin öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlar karşısında etkinlik arası geçişler stratejisini kullanmadığı tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenlerine bu stratejiyi kullanması önerilmektedir.
- İlkokul öğretmenlerinin hem saldırgan ve etkileşimi bozan davranışlara karşı hem de öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı arkadaşlık becerileri stratejisini kullanmadıkları tespit edilmiştir. İlkokul öğretmenlerine bu stratejiyi kullanmalarını önerilmektedir.
- İlkokul öğretmenlerinin hem saldırgan ve etkileşimi bozan hem de öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ceza stratejisini kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlere ceza stratejisini kullanmamaları önerilmektedir.
- Öğretmenlerden bazılarının problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları görülmüştür. Öğretmenlere çeşitli kurs, konferans, panel, sempozyum, seminer gibi etkinliklere katılarak problem çözme stratejisinin doğru kullanımı konusunda eğitilmeleri önerilmektedir.
- Öğretmenlerin duyguları anlama ve ifade etme stratejisinde çocukları kendi kendine sakinleşmeye bıraktıkları ve sakinleşme tekniklerini öğreten öğretmenlerin az olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlere, çocukların duygu düzenleme becerilerini desteklemek için eğitimlere katılmaları önerilmektedir.

Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

- Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan etkileşimi bozan ve öğrenmeyi engelleyen düzen bozucu davranışlara karşı önleyici sınıf yönetimi stratejilerini daha fazla kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlere destekleyici stratejileri kullanımlarını arttırmaları önerilmektedir.
- Öğretmenlerden bazılarının problem çözme stratejisini etkin kullanamadıkları görülmüştür. Öğretmenlere çeşitli kurs, konferans, panel, sempozyum, seminer gibi etkinliklere katılarak problem çözme stratejisinin doğru kullanımı konusunda eğitilmeleri önerilmektedir.
- Öğretmenlerin duyguları anlama ve ifade etme stratejisinde çocukları kendi kendine sakinleşmeye bıraktıkları ve sakinleşme tekniklerini öğreten öğretmenlerin az olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlere, çocukların duygu düzenleme becerilerini desteklemek için eğitimlere katılmaları önerilmektedir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin hem saldırgan ve etkileşimi bozan hem de öğrenmeyi engelleyen ve düzen bozucu davranışlara karşı ceza stratejisini kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlere ceza stratejisini kullanmamaları önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akalın, N. (2021). *Yaratıcı Drama Eğitim Programının Çocukların Sosyal Davranış ve Sosyal Problem Çözme Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, İlköğretim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Programı.
- Akçadağ, T. (2012). *Sorun Davranışların Yönetimi. Etkili sınıf yönetimi*. (Edt: H. Kıran). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aksoy, S. (2013). *Öğrencilerde görülen istenmeyen davranışların nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili öğretmen ve veli görüşleri*. Yüksek Lisans tezi. Zirve Üniversitesi, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Sosyal bilimler enstitüsü, Gaziantep.
- Aktaş, A. (2019). *Sınıf yönetiminde sınıf içi disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda yönetici ve öğretmen görüşleri* (Tez No: 537258) [Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aktaş, M. (2010). *İlköğretim Okulları 1. Kademe Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Kurallarının Uygulanması ve Değerlendirmesine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alemdar Coşkun, M. (2016). *Problem Çözme Eğitim Programının Anasınıfına Devam Eden Çocukların Problem Çözme Becerileri İle Kişiler Arası Problem Çözme Becerilerine Etkisi*. Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Doktora tezi.
- Alkan, Z. N. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım hataları*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Ardıç, A. K. & Temiz, S. (2020). İlkokul Öğrencilerinde Görülen, Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Çözüm Stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED), Cilt (sayı), 2-2*.
- Arslan, M. (2019). *Öğretmenlerin Sınıfta İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerine İlişkin Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Avcı, D., Tarı Selçuk, K., ve Kaynak, S. (2019). Okul öncesi dönemdeki çocukların akran ilişkileri ve belirleyicileri. *Orjinal Araştırma Güncel Pediatri, 17(1), 17-33*.
- Avcıoğlu, H. (2003). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Sosyal Becerilerin Öğretilmesinde İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi ile Sunulan Öğretim Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Ankara: OMEP Dünya Konsey Toplantısı Bildirisi.
- Avşar Tuncay A., İnce N., ve Şahin A. (2019). Birinci Sınıflarda İstenmeyen Davranışların Yaş Farklılıklarına Göre Dağılımı ve Bu Davranışlara Yönelik Öğretmen Tepkileri. *Elementary Education Online, 2019; 18 (4): pp. 2005-2026*.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Aydın, A. (2012). *Sınıf yönetimi*. (15. Baskı). Ankara: Pegem.
- Aydın, A. (2015). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aydın, A. (2017). *Sınıf Yönetimi*. (17. Baskı). Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Aydın, Ş. & Şahin, A. (2020). Meslekte Yeni Olan İlkokul Öğretmenlerinin Sınıfta Düzeni Yeniden Sağlamaya İlişkin Uygulamaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim*

Fakültesi Dergisi, 2020; 16(2): 363-381” Araştırma Makalesi / DOI: 10.17860/mersinefd.684646.

- Baburşah D. (2014). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Eğilimlerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bal, H. (2022). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Sosyal Problem Çözme Becerileri İle Oyun Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi.
- Balay, R. (2012). 2000’li Yıllarda Sınıf Yönetimi, Ankara: Pegem Akademi.
- Başar, H. (2001). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Akademi.
- Başar, H. (2008). Sınıf Yönetimi. (14.Baskı). Anı Yayıncılık
- Başar, H. (2011). Sınıf Yönetimi. (17. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Bozan B., Demir, B., Karahallı, C., ve Bay, N., D., (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf İçi Etkinlik Geçişlerinde Kullandıkları İşitsel Stratejilerin İncelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education, 6 (1), 66-88.*
- Can, E. & Baksi O. (2014). Öğrencilerin Sınıf İçi Tutum ve Davranışlarının Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Başarısına Etkisi. *Asya Öğretim Dergisi. e-ISSN:2148-2659.*
- Cesur, C. (2019). *Okul Öncesi Eğitim Alma Süresinin Çocukların Sınıf Kurallarına Uyum ve Okul Motivasyonlarına Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- Ceylan Arpacı F. (2021). *Sınıf Yönetiminde Anne Baba Tutumlarından Kaynaklanan İstendik ve İstenmedik Öğrenci Davranışlarının İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Yozgat Bozok üniversitesi, Eğitim Yönetimi Ana Bilim Dalı.
- Coşan, K. (2017). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen davranışlara karşı kullandığı stratejilerin incelenmesi ve stratejilerin kullanımına yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Cülha A. (2014). *Eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenler ile diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans tezi. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Çakır, S. (2022). *Annelerin Bilinçli Farkındalık (Mindfulness) Düzeyi ile Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Kaygı Düzeyi ve Arkadaşlık Becerileri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Temel Eğitim Anabilim Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çakır, N. (2010). *Okul öncesi öğretmenlerinin disiplin anlayışları ile iç-dış denetim odakları arasındaki ilişki (Çanakkale İli Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Çakmak M., Kayabaşı Y. & Ercan L. (2008). Öğretmen adaylarının sınıf yönetimi stratejilerine yönelik görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 35: 53-64.*

- Çankaya, İ. & Çanakçı H. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin karşılaştıkları istenmeyen Öğrenci Davranışları ve bu davranışlarla başa çıkma yolları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/2 Spring, p. 307-316, Turkey.*
- Çayak, S. Ve Ergi D. (2015). Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama Journal of Education and Humanities: Theory and Practice Cilt (Vol): 6 Sayı (No): 11 Yaz (Summer) 2015, 59-77.*
- Çelik, V. (2012). Sınıf yönetimi. (6. Baskı). Ankara: Nobel.
- Çelik, V. (2008). Sınıf yönetimi. Ankara: Nobel.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 14, Sayı 1, Nisan 2013, Sayfa 255-269.*
- Çınar E. (2022). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 48-72
- Aylık Çocukların Anne-Baba-Çocuk İletişim Becerileri İle Sosyal Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi.
- Dada, E. M., ve Okunade, H. F. (2014). Classroom undesirable behaviours and strategies used for controlling them among primary school teachers.
- Dal, M. (2016). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarıyla Baş Etmede Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri*. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı.
- Demir Aracı, D. (2021). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri İle Programdaki Etkinliklere Yönelik Öz Yeterlik İnançlarının İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, M. (2021). *Problem Çözme Öz Yeterliliğinin Sosyal Sorun Çözme ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, H. (2012). Sınıf Yönetiminin Temelleri. H. Kıran (Ed.). Etkili Sınıf Yönetimi. 7. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dereli, E. (2013). Çocuklar için Sosyal Problem Çözme Ölçeğinin 6 yaş grubu için Türkiye uyarlaması ve okul öncesi davranış problemleri ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, S:13(1)*
- Dinçer, Ç. ve Güneysu, S. (1998). Çocukların Kişiler arası Problem Çözme Becerilerini Kazandırmada Eğitimin Etkisi. Ankara: Konak Kırtasiye Ltd.
- Doğan S., Uğurlu C.T., & Karakaş H. (2014). Etkili Sınıf Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences.*

- Durulmuş, M. (2018). *Bir Kamu İlkokulunda Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarının Nedenlerine ve Çözümüne İlişkin Durum Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Ergin E. & Bakkaloğlu H. (2015). Kaynaştırma Uygulamaları Yürütülen Okul Öncesi Sınıflarda Sınıf İçi Geçişlerin Kolaylaştırılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*.
- Erol, Z. (2006) Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Ersan, C. (2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Saldırganlık Düzeylerinin Duygu İfade Etme ve Duygu Düzenleme Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı.
- Elban, L. (2009). *İlköğretimdeki Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarıyla Karşılaşma ve Çözüm Bulma Durumlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gangal, M. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıfta İstenmeyen Davranışlarla Başa Çıkmaya Yönelik Uygulamaları ve Sınıf Yönetimi Stratejileri Hakkındaki İnançlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gangal, M. (2020). *Uygulamalı Sınıf Yönetimi Eğitimi ve Pedagojik Dokümantasyon Uygulamalarının Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerine Etkisi*. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalında Doktora Tezi.
- Gangal, M. ve Öztürk Y. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında istenmeyen davranışlar ve başa çıkma yolları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(3),1100-1118. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.9m
- Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. Ve Öztürk A. (2006). Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 15*.
- Gordon, T. (2001). E.Ö.E. Etkili Öğretmenlik Eğitimi. (Çev.: Emel Aksay) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Güder S., Alabay E. ve Güner E. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Davranış Problemleri ve Kullandıkları Stratejiler. *Elementary Education Online*, 2018; 17(1): pp. 414-430 *İlköğretim Online*, 2018; 17(1): s.414-430 . [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> doi.
- Gülây, H. (2011). 5-6 yaş grubu çocuklarda okula uyum ve akran ilişkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(36), 1-10.
- Gündoğdu, S. (2013). *İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına İlişkin Görüşleri ve Bu Davranışlara Karşı Uyguladıkları Stratejiler*. Yüksek lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gündüz, H. B. ve Konuk, S. (2016). İlkokul öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ile baş etme stratejileri. *YILDIZ Journal of Educational Research*, 1(1), 37-54.
- Gündüz, Y. (2001). *Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Günindi, N. (2008). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden altı yaş çocuklarının sosyal uyum becerileri ile anne-babalarının empatik becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından edinilmiştir.
- İnce, B. (2011). *Sınıfta İstenmeyen Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Disiplin Uygulamalarıyla İlgili İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabasakal, Z. ve Çelik, N. (2010). Sosyal beceri eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi. *Elementary Education Online*, 9 (1), 203-212.
- Kaplan, Z. (2018). Okul Öncesi Sınıf Yönetimi Becerileri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğretmenlerin Sınıf Yönetim Becerilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kapucuoğlu Tolunay, A. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Kara İ. (2021). *Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerileri ve problem davranışları ile öğretmen ve ebeveynlerin duygu düzenleme becerileri ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi*. Doktora Tezi, Okul Öncesi Eğitim Ana Bilim. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kara, İ. Ve Dikici Sığırtmaç A. (2022). Çocukların Duygu düzenleme becerileri ve problem davranışları ile öğretmen ve ebeveynlerinin duygu düzenleme ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. Temmuz/July, Cilt/Volume:21-Sayı/Issue:83.
- Karaçalı, A. (2006). Sınıf Yönetimini Etkileyen Fiziksel Değişkenlerin Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Cilt 7, Sayı 1, (2006), 145-155*.
- Keyik H. (2014). *İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarıyla Baş Etmede Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejileri*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kılıçoğlu C. (2015). *Sınıf İçerisinde İstenmeyen Davranışlara Karşı Öğretmenlerin Baş Edebilme Yöntem ve Teknikleri*. Yüksek lisans tezi. Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kokkinos, C. M. (2007). Job stressors, personality and burnout in primary school teachers. *British Journal of Educational Psychology*, 77(1), 229-243.
- Korkmaz, İ. (2004). *İstenmeyen Davranışların Önlenmesi*. Sınıf Yönetimi. (Edt: Z.Kaya). Ankara: Pegem Yayınılık.

- Köktaş, S. K. (2003). Sınıf Yönetimi. Adana: Nobel Kitabevi.
- Küçükahmet, L. (2001). Öğretim ilke ve yöntemleri. Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB, (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Medikoğlu, O. & Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin Derste Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışlara Yönelik Çözüm Stratejileriyle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi 2018, Cilt 4, Sayı 3, 20-32.*
- Mestci S., Gökkaya F. Ve Ormankıran B. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Sosyal Problem Çözme Becerilerini Geliştirmede Duygu Düzenleme Eğitiminin Etkililiği: Bir Pilot Çalışma. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi International Journal of Early Childhood Education Studies Şubat 2019 Cilt: 4 Sayı:1.*
- Neyişçi Karakaş, B. N. (2005). *İlköğretim birinci kademe öğrencilerinde gözlenen istenmeyen davranışlar ve öğretmenlerin bunlarla başa çıkma yöntemleri.* Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Ocakçı E. & Samancı O. (2019). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri ve sınıf yönetimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19 (2), 604-620.*
- Öngören Özdemir S. Ve Tepeli K. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Saldırgan Davranışlarla Baş Etme Stratejilerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 17, Sayı 2, Ağustos 2016, Sayfa 51-70.*
- Özer B., Bozkurt N. Ve Tuncay A. (2014). İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejileri. *Turkish Journal of Educational Studies, 1 (2) Mayıs.*
- Özbey, S. ve Köyceğiz Gözeler, M. (2020). A study on the effect of the social skill education on the academic self respect and problem solving skills of the pre-school children. *International e-Journal of Educational Studies,4(8), 176-189.* [https://doi.org/10.31458/iej.727590.](https://doi.org/10.31458/iej.727590)
- Özer, G. (2009). *Öğretmen adaylarının sınıf içinde gözlemledikleri istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etmede kullanılabilecek stratejilere ilişkin görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi. Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Özdil, G. (2008). *Kişilerarası Problem Çözme Becerileri Eğitimi Programının Okul Öncesi Kurumlara Devam Eden Çocukların Kişilerarası Problem Çözme Becerilerine Etkisi.* Yüksek lisans tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü.
- Özsoy, O. (2003). Etkin öğretmen etkin öğrenci etkin eğitim. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Özkan, Ş. (2019). *Birleştirilmiş sınıflarda sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının ve bu davranışlarla baş etme yöntemlerinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Ana Bilim Dalı.

- Özkılınç N. Ve Sabancı A. (2010). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre Öğrencilerin İstenmeyen Davranışları ve Bu Davranışlarla Başa Çıkma Yöntemleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 28 (Temmuz 2010/II), ss. 41-53.*
- Özlu, F. (2020). *İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerine İlişkin Sınıf Öğretmeni Görüşleri*. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Tezsiz Yüksek Lisans Projesi.
- Öztürk, H. (2019). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerileri ile İstenmeyen Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejilerin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı.
- Öztürk, N. (2016). *Arkadaşlık becerisi psiko-eğitiminin 9-12 yaş arası öğrencilerin arkadaşlık niteliğine etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı.
- Özyürek, A. (2017). Okul Öncesi Çocukların Duyguları Tanıma ile duyguları yönetme ve arkadaşlık becerileri arasındaki ilişki. *Akademik Bakış Dergisi Sayı: 59 Ocak – Şubat. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi.*
- Özyürek, A., ve Ceylan, Ş. (2014). Okul öncesi çocuklarda sosyal becerilerin desteklenmesi konusunda öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35, 99-114.* <http://dx.doi.org/10.9779/PUJE575>.
- Özyürek, M. (2007). Olumlu sınıf yönetimi. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:14,s.173–176.*
- Saban, A. ve Sarıçelik, S. (2018). İçedönük bir çocuğu anlamak: Bir anlatı araştırması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education, 6(1), 225-252. DOI:10.14689/issn.2148-2624.1.6c1s10m.*
- Sadık F. (2008). İstenmeyen Davranışlarla Baş Etme Stratejilerinin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre incelenmesi. *Elementary Education Online, 7(2), 232-251, 2008.ilköğretim Online, 7(2), 232-251, 2008. [Online]: http://ilkogretim-online.org.tr.*
- Sarıtaş, M. (2000). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L. Küçükahmet. (Ed.). *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Salı, G. (2014). Okul öncesi dönem çocuklarında akran ilişkilerinin ve akran şiddetine maruz kalmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 43(2), 195-216.* <http://dx.doi.org/10.14812/cufej.2014.020>.
- Saltalı N. D., & Arslan, E. (2012). Ebeveyn tutumlarının anasınıfına devam eden çocukların sosyal yetkinlik ve içe dönüklük davranışını yordaması. *İlköğretim Online,11(3), 729-737.* <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilkonline/issue/8588/106723>.

- Sayan Korkutata, F. (2020). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Akran Zorbalığı ve Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlara Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi*. Atatürk Üniversitesi, eğitim bilimleri enstitüsü, Eğitim Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Solak Arabacı, M., ve Demircioğlu, H. (2019). 5-6 yaş çocukların akran ilişkilerinin incelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(6), 205-221. <http://dx.doi.org/10.31461/ybpd.611507>.
- Snyder, J., Low, S., Schultz, T., Barner, S., Moreno, D., Garst, M., Leiker, R., Swink, N., and Schrepferman, L. (2011). The impact of brief teacher training on classroom management and child behavior in at-risk preschool settings: Mediators and treatment utility. *Journal of Applied Developmental Psychology*. 32(6), 336-345.
- Şahin, O. (2005). *İlköğretim okulları 1. Kademe 5. sınıf öğrencilerinin gösterdikleri istenmeyen davranışların görülme derecesi ve bu davranışlara ilişkin öğretmenlerin kullandıkları çözüm stratejileri (Bolu İli Örneği)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Şenkulak, S. (2010). *Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan İngilizce Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışların Yarattığı Sorunları Çözme Becerileri (Kayseri ili örneği)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Şentürk, E. (2010). *İlköğretim okullarında sınıf içinde gözlenen istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Şepitçi Sarıbaş, M. (2022). *Çocuk Evleri Sitesinde Kalan 4-6 Yaş Çocuklarına Verilen Duygu Düzenleme Eğitim Programı'nın Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerine-Kaygı Düzeylerine ve Akran İlişkilerine Etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- Sun, R. C. F., & Shek D. T. L. (2012). Classroom misbehavior in the eyes of students: a qualitative study. *The Scientific World Journal*. 1-8. doi:10.1100/2012/398482.
- Taş, A. (2011). Sınıf Yönetimini Etkileyen Etmenler. *Etkili Sınıf Yönetimi*, (Editör: Hüseyin Kıran). 6. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Temiz, S. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Öğrenci Davranış Problemleri, Bu Problemlerin Öğretme-Öğrenme Sürecine Etkileri ve Bunları Yönetme Stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)*, Cilt (sayı), I-I.
- Tepeli, K. (2014). *Okul öncesi çocuklarda görülen saldırgan davranışların incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Haziran.
- Turan, A. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları İstenmeyen Davranışlar ve Bu Davranışlara Karşı Kullandıkları Stratejileri*. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Topal, H. (2021). *İlkokul Çocuklarına ve Annelerine Uygulanan Duygu Düzenleme Psiko eğitim Programlarının Çocukların Duygu Düzenleme Becerilerine Etkisi*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Uğurlu, C.T. (2016) Sınıf yönetimi. Anı Yayıncılık.

- Uludağ Kırçıl R. (2022). *Yaratıcı Okuma Etkinliklerinin Sınıf Yönetimine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı.
- Uysal A. Ve Balkan, İ. (2015). Sosyal Beceri Eğitimi Alan ve Almayan Okul Öncesi Çocukların, Sosyal Beceri ve Benlik Kavramı Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması. <http://dergipark.gov.tr/iupcd> Psikoloji Çalışmaları / Studies in Psychology 35-1 (2015) 27-56.
- Uysal, H., Akbaba Altun, S., ve Akgün E. (2010). Okulöncesi Öğretmenlerinin Çocukların İstenmeyen Davranışları Karşısında Uyguladıkları Stratejiler. *Elementary Education Online*, 9(3), 971-979, 2010 *İlköğretim Online*, 9(3), 971-979, 2010.
- Yaralı, K. Ve Özkan, H. (2016). Çocukların (60-72 AYLIK) Sosyal Problem Çözme Becerileri ile Sosyal Yetkinlik ve Davranış Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*.
- Yaraş, Z. ve Turan, M. (2021). Sınıf Yönetimi Engeli Olarak İstenmeyen Davranışlar: Kalitatif Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 58 Sayfa: 573-600.
- Yıldız, B. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Davranışlarda Kullandıkları Önleyici Yaklaşımlara ve Kullanılan Bu Yaklaşımların Etkililiğine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin Akışını Bozan İstenmeyen Davranışları Yönetme Stratejilerinin İncelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1*.
- Yuan, X.,and Che, L. (2012). How to deal with student misbehaviour in the classroom. *Journal of Educational and Developmental Psychology*, 2(1), 143-150.
- Yumuşak G. Ve Balcı G., (2018). Öğretmenlerin İstenmeyen Öğrenci Davranışları ile Başa Çıkma Yöntemleri ve Bu Yöntemlerin Etkililiğine İlişkin Görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt: 21 - Sayı: 40, Aralık*.
- Yüksel, Z. (2022). *Ebeveynlerin Sosyal Problem Çözme Becerileri İle Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Sosyal Yetkinlik Ve Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı.
- Yüksel E. (2014). *İlk ve Ortaokullardaki Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile Performansları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Zuckerman, J. T.(2007). Classroom Management in secondary schools: A study of student teachers successful strategies. *American Secondary Education*, 35(2) , 4-16, from Eric database.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hatice Nur Öge

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : 2020, KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar : 2022, Sobe Vakfi

Tarih: 11 Ağustos 2022

EK 1. İlköğretim Anket Formu

Sevgili Öğretmenim,

İlkokul 1. ve 2. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Stratejilerini belirlemeye yönelik yüksek lisans çalışması yürütmekteyim. İlkokul 1 ve 2. sınıflarında karşılaşılan örnek olayları,

Saldırgan Davranışlar,

Etkileşimi Bozan Davranışlar,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranışlar,

Düzen Bozucu Davranışlar olarak sınıflandırdık.

Bu olaylar karşısında;

Olay anındaki davranışlarınız,

Bu olayın bir daha yaşanmaması için önleyici olarak yaptıklarınız

Yine bu olayın tekrarlanmaması ve çocuğun gelişimini destekleyici olarak yaptıklarınızı belirlemeye dönük anket formu hazırladık.

1.SALDIRGAN DAVRANIŞLAR

Saldırgan Davranış: Ali ders esnasında sıraları karalar ve zarar verirse ben,

Saldırgan Davranış: Ödevini yapmamış olan Mert Emine'nin ödevini yırtarsa ve buna sinirlenen Emine'de Mert'e vurursa ben,

Saldırgan Davranış: Emre grup çalışmalarında arkadaşlarını rahatsız eder ve yüksek sesle küfrederse ben;

2.ETKİLEŞİMİ BOZAN DAVRANIŞLAR

Etkileşimi Bozan Davranış: Okuma etkinliğinde, arkadaşları Tuğçe'nin okumasıyla alay ederek gülerse ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: Derslere genellikle geç kalan Berk dersleri bölerse ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: İstiklal Marşı sırasında sırada durmayarak sürekli en öne geçmeye çalışan Necmi sırayı bozunca ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: Mert arkadaşlarını rahatsız edecek sıklıkta sarılarak öperse ben,

3.ÖĞRENMEYİ ENGELLEYEN DAVRANIŞLAR

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Dersi dinlemeyen, sürekli arkadaşlarına sorular soran Can dersi bölerse ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Ali verilen ev ödevlerini yapmaz ve araç gereçlerini getirmezse ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Ayşe derste söz almadan konuşursa ve sürekli konu dışı soru sorarsa,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Grup çalışmasında diğer gruba dahil olmak isteyen Osman diğer gruptakilerin yaptığı çalışmayı bozarsa ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Çağrı ona ders hakkında direk soru sorduğumda cevap vermiyorsa ben,

4.FOBİK DAVRANIŞLAR

Fobik Davranış: Ahmet arkadaşlarına ve öğretmenine uyum sağlamada zorlanırsa ben,

Fobik Davranış: Ahmet okula başladığından itibaren sürekli ayrılık kaygısı yaşıyorsa, annesinden ayrıldığı için mutsuz ve sınıf içinde ilgisiz, kararsız, dalgın ve sıkılğan, hiçbir arkadaşını önemsemez ve onlarla ilişki kurmak istemezse ben

Fobik Davranış: Müzede geziye gidileceği gün Ahmet okulda olmak istediğini söylerse ve müzede incelenmesi gereken eserleri incelemeyen ve mutsuz olursa ben,

5.DÜZEN BOZUCU DAVRANIŞLAR

Düzen Bozucu Davranış: Atatürk silüeti etkinliğinde Ayşe etkinliğin her aşamasında benden yardım isterse ben,

Düzen Bozucu Davranış: Sabah okula geldiklerinde ve teneffüslerde etrafta amaçsızca koşuşturan çocuklar olduğunda ben,

Düzen Bozucu Davranış: Ayşegül sık sık “arkadaşım bana vurdu, alay etti, kitabımı yere attı...” gibi şikayetlere gelirse ben,

Düzen Bozucu Davranış: Resim dersinde makasını getirmeyen Aysel arkadaşını iterek zorla onun makasını almaya çalışırsa ben,

EK 2. Okul Öncesi Anket Formu

Sevgili Öğretmenim,

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Stratejilerini belirlemeye yönelik yüksek lisans çalışması yürütmekteyim. Okul öncesi sınıflarında karşılaşılan örnek olayları,

1. Saldırgan Davranışlar,
2. Etkileşimi Bozan Davranışlar,
3. Öğrenmeyi Engelleyen Davranışlar,
4. Fobik Davranışlar,
5. Düzen Bozucu Davranışlar olarak sınıflandırdık.

Bu olaylar karşısında;

Olay anındaki davranışlarımız,

Bu olayın bir daha yaşanmaması için önleyici olarak yaptıklarınız

Yine bu olayın tekrarlanmaması ve çocuğun gelişimini destekleyici olarak yaptıklarınızı belirlemeye dönük anket formu hazırladık.

Ankete ayıracağınız vakit için şimdiden çok teşekkür ederiz.

Danışman: Prof. Dr. Sema Soydan

Öğrenci: Hatice Nur Öge

1. SALDIRGAN DAVRANIŞLAR

Saldırgan Davranış: Ali bahçede salıncağa binme sırasının kendisine gelmesini beklemeden sabırsızlanarak salıncaktaki Mehmet'i ısırırsa ve Mehmet de onu iterse;

Saldırgan Davranış: Boyama etkinliği esnasında başarısız olduğundan dolayı sıkılmış olan Can başarılı şekilde boyama çalışması yapan Mert'in koluna çarparak ve kağıdını karalayarak resmini bozarsa;

Saldırgan Davranış: Emine evcilik oynarken öğretmeni oyuncakları topluyoruz kahvaltı vakti deyince bütün oyuncakları etrafa saçıp avaz avaz bağırırsa, ağlarsa ben,

2. ETKİLEŞİMİ BOZAN DAVRANIŞLAR

Etkileşimi Bozan Davranış: Sanat etkinliğinde, arkadaşları Tuğçe'nin resmini eleştirir, alay ederek gülerse ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: Cemre ve Ceren dramatik oyun merkezindeki materyalleri birbirleri ile paylaşamaz ve materyalleri çekiştirerek birbirlerine bağırırlarsa ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: Çocukların sırayla oynadıkları parkur oyununda sıra Kemalde iken Zuhal sırası gelmeden yerinden kalktığı için çarpışırırlarsa ben,

Etkileşimi Bozan Davranış: Mert arkadaşlarını rahatsız edecek sıklıkta sarılarak öperse ben,

3. ÖĞRENMEYİ ENGELLEYEN DAVRANIŞLAR

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Hikaye okurken Ahmet hikayeyi dinlemez, sürekli yerinden kalkar, arkadaşlarını rahatsız edecek davranışlar sergilerse ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Ayşe, çocukların birbirine artık materyallerle kostüm tasarladığı sanat etkinliği sırasında etkinliğe katılmaz, arkadaşlarının yaptıklarını bozarak sıkıntı yaşatırsa ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Öğrenme merkezlerinde oyun etkinliğinden sonra “ Herkes oyuncakları toplansın. Şimdi sanat etkinliğine geçeceğiz” dediğimde çocuklar oyuncaklarını toplamadan masaya oturursa ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Sınıfa beslemek ve incelemek amacıyla getirdiğim civcivi bazı çocuklar eline alsa, sevse ve beslese bazıları ise tüylü olduğu için ürperirse ben,

Öğrenmeyi Engelleyen Davranış: Çağrı, grup aktivitelerinde pasif kalıyorsa örneğin ritim çalışmasında ritmi takip etmiyorsa, Türkçe etkinliğinde ona direk bir soru sorduğumda cevap vermiyorsa ben,

4. FOBİK DAVRANIŞLAR

Fobik Davranış: Sınıfa sonradan katılan Ahmet arkadaşlarına ve öğretmenine uyum sağlamada zorlanır, öfke nöbetleri geçirirse ben,

Fobik Davranış: Ahmet, okula başladığından itibaren sürekli ayrılık kaygısı yaşıyorsa, annesinden ayrıldığı için mutsuz ve sınıf içinde ilgisiz, kararsız, dalgın ve sıkılğan, hiçbir arkadaşını önemsemez ve onlarla ilişki kurmak istemezse ben,

Fobik Davranış: Kütüphaneye geziye gidileceği gün Ahmet her gün yaptığı etkinliklerden farklı bir şey yapmak istemediğinden dolayı mutsuz, kormuş ve tedirgin gözlerle etrafı inceliyorsa ben,

5. DÜZEN BOZUCU DAVRANIŞLAR

Düzen Bozucu Davranış: Her çocuğun çim adam yaptığı etkinlikte Ayşe etkinliğin her aşamasında benden yardım isterse ben,

Düzen Bozucu Davranış: Sabah okula geldiklerinde etrafta amaçsızca koşuşturan çocuklar olduğunda ben,

Düzen Bozucu Davranış: Ayşegül sık sık “arkadaşım bana vurdu, resmimi karaladı, oyuncakları dağıttı vs..” gibi şikayetlere gelirse ben,

Düzen Bozucu Davranış: Aysel serbest oyunlarda arkadaşlarının grup oyunlarına zorla dahil olmaya çalışıyorsa, itiraz olursa iterek ya da ellerindeki oyuncağı zorla alarak oyuna dahil olmaya çalışıyorsa ben,

ETİK KURUL İZNI

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.11.2021-E.19608

T.C.
KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : E-46409256-300-19608
Konu : Doç. Dr. Sema Soydan Hk.

08.11.2021

Sayın Doç. Dr. Sema SOYDAN
Öğretim Üyesi

Erken Çocukluk Döneminde Çocukların Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmen Adaylarının Tercih Ettikleri Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi isimli ekte başvuru evrakları verilen araştırma projesi çalışmasının Doç. Dr. Sema SOYDAN'nın sorumluluğunda, Yardımcı Araştırmacı olarak Doç. Dr. Neslihan DURMUŞOĞLU SALTALI ve Hatice Nur ÖGE'nin katılımları ile yürütülmesi ile ilgili İnsan Araştırmaları Etik Kurulumuza yapmış olduğunuz başvurunuz 01.11.2021 tarihli 2021/10/04 sayılı kararımızda değerlendirilmiştir. İlgili çalışmanızda Üniversitemizin adının geçmemesi, Covid-19 virüsü nedeniyle Ülkemizde yaşanan salgın sürecinde salgın için alınan kararlara uyarak ve araştırmanın yapılacağı kurum ve kuruluşlardan idari izin alınarak çalışmanız şartı ile kurulumuzca uygun bulunmuştur.

Çalışmalarınızda başarılar diler gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Çağatay ÜNÜSAN
İnsan Araştırmaları Etik Kurul Başkanı

Ek:Doç Dr. Sema SOYDAN (29 sayfa)

Mevcut Elektronik İmzalar

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
ÇAĞATAY ÜNÜSAN (İnsan Araştırmaları Etik Kurulu - İnsan Araştırmaları Etik Kurul Başkanı) 08.11.2021 14:34
Belge Doğrulama Kodu : BS9JLZZEH Belge Takip Adresi : <https://turkiye.gov.tr/kto-karatay-universitesi-ebys>
Adres: Akabe Mahallesi Alaaddin Kap Caddesi No:130 Karatay/Konya Bilgi için: Celaleddin ÇİBİK
Telefon:444 1251 Faks:0332 202 00 44 Unvanı: Sekreter
e-Posta:rektorluk@karatay.edu.tr Web:www.karatay.edu.tr Tel No: 444 1251-7258
Kep Adresi:ktokaratayuniversitesi@hs01.kep.tr

Bu belge, Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.